

În dezbaterea națiunii: documentele pentru Congresul al XIV-lea

• Opinii și experiențe • inițiative și propuneri • proiecte și realizări •

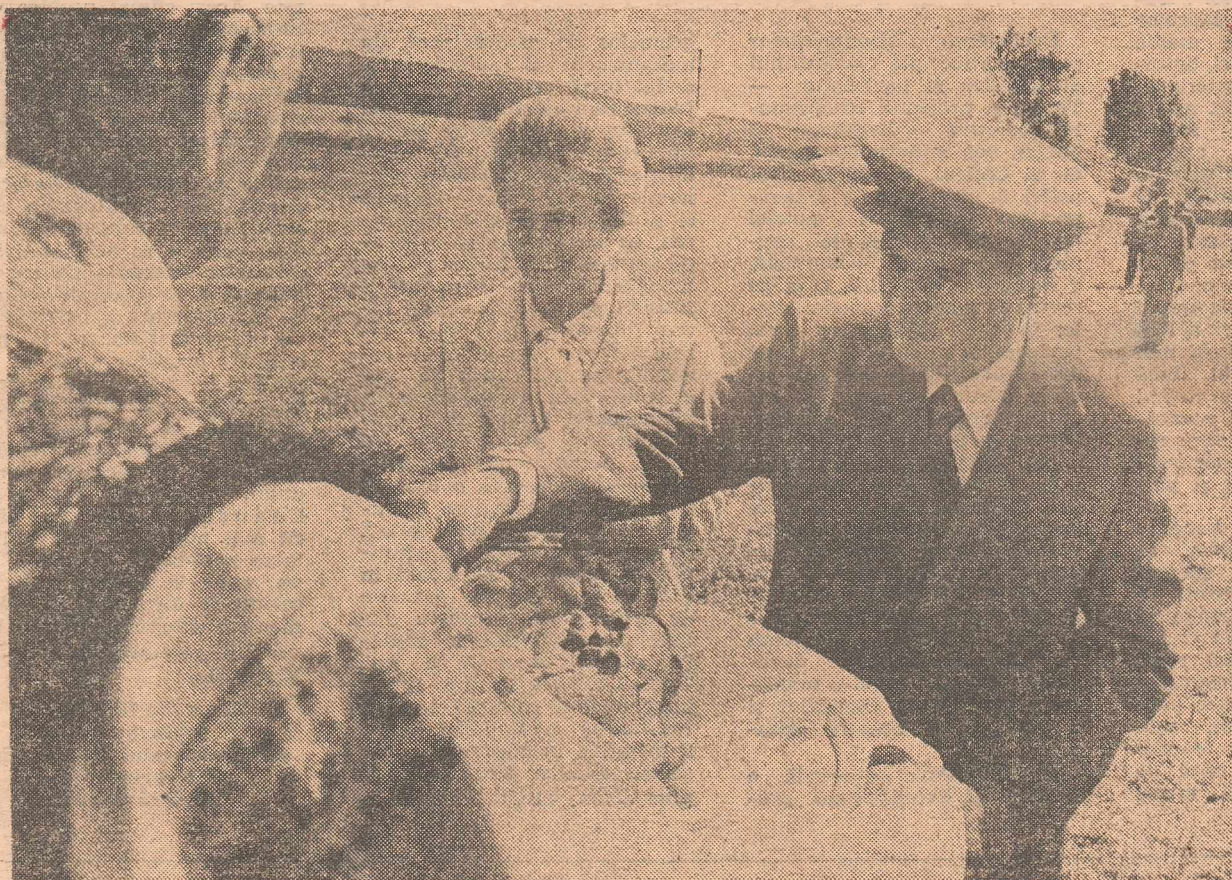
flacăra

Saptaminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

anul XXXVIII
(1786)
VINERI
15 septembrie
1989

*Întâmpinați cu entuziaste manifestări
de stimă, prețuire și recunoștință*

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, au început o nouă vizită de lucru în județul Iași

Despre vizita de lucru pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a început-o miercuri în județul Iași, relatăm în pagina 3 a revistei noastre

Lecțiile istoriei

în lumina prezentului

Forța biruințelor noastre

Cîndva, într-o vreme a dogmatismului, se făcea o mare confuzie între generalitatea legilor fundamentale ale dezvoltării istorice și generalizarea unilaterală a unui singur model al făuririi societății socialiste. O confuzie care avea substanțiale prelungiri frenatorii asupra practicii edificării noii societăți, blocînd canalele cunoașterii și acțiunii în cunoștință de cauză, în concordanță cu particularitățile concret-istorice ale procesului revoluționar. Cu o fină percepere a realităților și cu autenticul curaj ideologic și politic pe care îl generează spiritul dialectic al analizei științifice, Congresul al IX-lea al partidului nostru avea să marcheze un mare moment de cotitură, de dețasare activă de schematism și unilateralitate în gîndire și acțiune. De atunci și pînă acum, sub imboldul concepției revoluționare, creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, problema edificării noii societăți a fost repusă pe temeiurile realităților istorice și dezvoltată în permanentă interdependență cu procesul viu al activității revoluționare.

În acest cadru, legitimitatea istorică a socialismului și emergența reală a acestei noi societăți ca produs al acțiunii legilor obiective au devenit domenii de referință pentru o vastă și profundă operă a gîndirii filosofice și social-politice din țara noastră.

A apărut cu claritate că procesul istoric contemporan, traversat de necesități adînci, de legături legice inalienabile, duce spre un nou tip de societate. Această idee este clar exprimată în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului nostru: „Victoria revoluției de eliberare socială și națională, trecerea la construirea societății noi, socialiste în România constituie expresia cerințelor legice ale dezvoltării sociale, rezultatul procesului istoric obiectiv al succesiunii modurilor de producție, determinat de dialectica progresului social, de necesitatea concordanței dintre dezvoltarea forțelor de producție și caracterul relațiilor de producție, reprezintă o încununare a îndelungatei lupte revoluționare desfășurate de clasa muncitoare, sub conducerea partidului comunist, este opera istorică a întregului nostru popor”.

De altfel, constituindu-se ca parte integrantă a procesului revoluționar mondial,

(Continuare în pag. 2)

ACULIN CAZACU ■

O poartă deschisă tuturor:
Dreptul la învățătură

(pag. 12-13)

Azi reîncepe școala!

Proprietarii de abecedare

Clopoșelul scutură boabe de bronz în ceas înalt: începe școala.

Începe marea sărbătoare a cărții.

Brînduși de toamnă violete mărginesc clipa, strugurii îi împrumută arome, iarba cîntec.

În septembrie, sub calde melancolii, Coloana, fără de sfîrșit a neamului își improspătează sevele. Și pădurile tulbură aur.

În corolele de marmură ale universităților întinerește din nou visul tinăr, bucuria îndrăzneții, se aprinde, învăpăiată, torța gîndirii.

Visle de argint pătrund în marea Timpului izbucnind în tîmpla de piatră a orașelor sau în foisorul cioplit de vînturi al unei școli din creierii munților, clopoșelul vestește deschiderea fîntinilor cu băuturi vrăjite.

E ceasul bîntuit de noroc cînd toți redevenim copii și trecem pe o punte de fulger să luăm loc în bancă, să dăruim flori profesorilor și să primim răsărit de zi.

E clipa cînd prind să ia chip darurile vieții desenate cu inima.

Și Dunărea așază cocori în unghlurile de tubire ale ființei și Marea, pe care-am lumi-

nat-o cu trupurile noastre, ne strecoară în suflăt țipete din sîrurile ei magice și poleiește gîndul cu argint din mărul catargelor intrate în furtuni.

Dar mai înainte de toate gîndul meu se îndreaptă spre umerii prima oară împovărați de ghiozdan.

Astăzi castanii din poarta școlii, care-au petrecut singuri vara cea lungă, leapădă pe asfalt, în calea micilor proprietari de abecedare, sfere de lună încheagată, spre a le aminti de tropotul ieșilor pe care-l schimbă, acum, pe un rîu de litere, zece căsuțe din tabla înmulțirii și o cheie în ușa nopții, spre a se duce în viitor ca păsările în lumină. Un păun albastru, un păun verde, un păun alb — și cerul nesfîrșit deasupra. Sărutați-le bujorii din obraji bucălați.

Clopoșelul scutură boabe de bronz, clipa le țoșește-n aur.

Scoici trandafirii de soare descîntat în zorii bune culeg din crîngurile lui septembrie elegii și brînduși de toamnă violete.

FĂNUȘ NEAGU ■

VIITOR DE AUR ȚARA NOASTRĂ ARE

Permanentă înnoire

Dezbateră documentelor pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român constituie pentru toți oamenii muncii din patria noastră prilejul unei analize complexe a drumului parcurs de România în procesul construirii noii societăți, a măsurilor și sarcinilor concrete ce revin fiecărui colectiv pentru transpunerea în viață a grandiosului program de dezvoltare viitoare a țării din perspectiva saltului istoric ce va marca trecerea sa în etapa fărâșirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Însușirea de această măreață perspectivă, cetățenii municipiului nostru, asemenea tuturor cetățenilor României, își identifică proiectele și aspirațiile cu programul înfloririi patriei, pe deplin conștienți de justetea politicii partidului, de faptul că socialismul este singura cale pe care ne putem făuri viitorul, își afirmă hotărârea de a acționa cu fermitate comunistă pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin. Rezultatele obținute, faptele, realizările concrete sînt mărtașii de netăgăduit a forței noastre, a capacității de a realiza, sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cele mai complexe și mai îndrăznețe proiecte.

O natură generoasă și hărnicia oamenilor au făcut ca orașul Piatra Neamț să fie întotdeauna o localitate frumoasă. Noi, cei care locuim și muncim în acest oraș ne-am obișnuit, mai ales în ultimele decenii, ca mereu să se schimbe ceva, ca, prin munca noastră, să facem permanent cîte ceva nou. Mai ușor îi este, desigur, călătorului prin urbea noastră să constate cît de surprinzătoare sînt aceste schimbări, cît de mult au însemnat ele pentru aceste meleaguri. Intrînd în ritmul marilor prefaceri ce au cuprins întreaga țară după Congresul al IX-lea, orașul nostru este, pur și simplu, alt oraș: mai mare, mai bogat, cu oameni mai mulți și mai puternici, mai dornici și mai știutori să-și facă propria

viață mai bună. Iată, în limbajul grăitor al cifrelor de referință, cît a crescut orașul Piatra Neamț în ultimii 24 de ani: de la 1,4 miliarde lei, producția industrială a crescut la 15,5 miliarde; personalul muncitor numără azi 64.416 oameni față de numai 27.087; populația orașului a sporit și ea de la 45.852 la 115.000; sînt, acum, în municipiu, aproape 37.000 apartamente noi, față de numai circa 3.000 în 1965; au apărut cartiere noi, între care numai Dărmăneștiul este cît Piatra de altădată; în mod corespunzător, s-au dublat rețeaua stradală și cea de distribuție a apei, canalizarea extinzîndu-se de circa 6 ori; s-a dublat și numărul unităților comerciale, volumul desfacerii de mărfuri sporind de 4,5 ori, iar cel al serviciilor de circa 5 ori; capacitatea grădinițelor a crescut de 5 ori, cea a școlilor generale s-a triplat, s-a dublat și cea a liceelor; numărul medicilor și al cadrelor medicale cu pregătire medie a crescut de peste 3 ori, spitalele sporindu-și capacitatea de 4 ori. În acest oraș, gazdă primitoare pentru foarte mulți turiști dar și pentru specialiștii veniți în delegație la marile noastre unități industriale, există un singur hotel. Acum sînt 5 la care de curînd s-a adăugat un popas turistic. Au fost amenajate două bazine, o piscină, micul stadion de 2.000 locuri a fost înlocuit cu altul de 6 ori mai încăpător, au apărut încă 5 săli de sport iar de curînd municipiul nostru are o excelentă bază hipică pe care recent s-au desfășurat concursurile naționale precum și balcaniada de hipism.

Nu există, practic, domeniu în care saltul înregistrat să nu fie de-a dreptul spectaculos. Sînt însă domenii a căror istorie își are începutul în acești ani. Economia municipiului este, în primul rînd, radical înnoită. Producem acum utilaje tehnologice pentru chimie, semănători, acid sulfuric, acrilonitril, caprolactonă, produse pe bază de plante medicinale și multe

alte, importante și pentru noi dar importante și pentru țară. Producția de fibre sintetice (emblema industriei socialiste a orașului) s-a dublat în acești ani, ca și aceea de celuloză, îngrășăminte chimice se produc de patru ori mai mult, iar tricotașe de zece ori. Numele orașului a devenit, prin produsele realizate de industria sa, cunoscut în multe țări, prestigiul său a crescut odată cu prestigiul țării.

De aceea, acest vechi oraș românesc ce-și poartă cu mîndrie istoria este, în ce are nou și modern, în ce are esențial, o ctitorie a acestui timp. De aceea, intrucît acești ani ai epocii de aur a României, ai Epocii Nicolae Ceaușescu, au dat locurilor o altă înfățișare și oamenilor o altă conștiință de sine, gîndul nostru se îndreaptă cu profund respect și recunoștință către genialul strateg al devenirii României de azi, către tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui neobosită și rodnică

activitate în fruntea partidului și a statului nostru asigură impulsul creator al tuturor izbînzilor noastre. De aceea împreună cu toți oamenii muncii din România, dezbătînd cu răspundere comunistă, revoluționară proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R., mobilizîndu-ne exemplar energiile pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce ne revin din aceste documente programatice, ne exprimăm adevărată profundă față de politica partidului nostru, sprijinim cu fierbinte recunoștință și mîndrie patriotică propunerea Plenei C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului — cheazăia absolută a obținerii marilor victorii ale socialismului, a însuși viitorului patriei noastre.

Gheorghe MUNTEANU
primarul orașului
Piatra Neamț

Climatul competenței

Dezbateră documentelor programatice ale Congresului al XIV-lea al partidului — Tezele și proiectul Programului-Directivă — înseamnă și pentru noi, mînerii covășeni, de la Căpeni, un excepțional prilej de aprofundare a perspectivei dezvoltării patriei noastre și, totodată, de asumare responsabilă, comunistă, a sarcinilor deosebite care ne revin, de gîndire a modalităților concrete în care ne vom perfecționa munca astfel încît mobilizatoarele sarcini din aceste documente să fie cît mai grabnice și mai eficiente transpuse în viață. Sîntem pe deplin conștienți că de capacitatea noastră de a răspunde prin fapte de muncă, de a ne perfecționa și moderniza activitatea, depinde hotărîtor dezvoltarea în continuare a bazei de materii prime și energetice a țării și, de aceea, dezbateră acestor documente fundamentale pentru dezvoltarea României implică nemijlocit mobilizarea energiilor și a eforturilor noastre creatoare.

În Documente se acordă o importanță excepțională pro-

gramelor de modernizare, de mecanizare și automatizare astfel încît, concomitent cu reducerea efortului fizic, cu ușurarea muncii, să se obțină importante sporuri de producție. Acestui imperativ economic decisiv i-am răspuns și îi răspundem prin realizarea, pe baza propriei concepții tehnice, a utilajelor și tehnologiilor necesare mecanizării întregii producții. Lucrăm într-o întreprindere veche, căreia îi respectăm, desigur, tradițiile, dar nu ținem de loc să conservăm metode de muncă depășite. Dimpotrivă, sîntem hotărîți să acționăm cu spirit revoluționar autentic pentru introducerea noului. Și nu trebuie să așteptăm, în acest sens, soluții „de-a gata”, cu atît mai mult cu cît activitatea noastră se desfășoară în condiții mai speciale (stratele de cărbune sînt puternic faliate) și este firesc ca nouățile să vină chiar de la noi. Tocmai fiindcă lucrăm într-o întreprindere fruntașă pe țară, trebuie să avem forța de a fi primii și în impunerea unor soluții tehnice. Realizările de pînă acum, susținerea metali-

că mecanizată cu grinzi pășitoare (care economisește materialul lemnos și permite un ritm mai rapid al exploatarei), experimentarea metodei de exploatare cu recuperarea cărbunelui din spate (care sporește semnificativ productivitatea), progresele pe care le-am obținut în punerea la punct a unei mașini de încărcat, ne îndreptășesc să afirmăm că imperativul stabilit de documentele de partid privind extinderea și generalizarea mecanizării în industria extractivă sînt pe deplin realizabile. În acest sens, propunem ca realizările și experiențele efectuate în cadrul întreprinderilor și al sectoarelor să facă obiectul unei analize aprofundate la nivelul ansamblului industriei miniere, astfel încît să se poată trece operativ la generalizarea acelor metode care și-au demonstrat eficiența. În ceea ce ne privește, sîntem dornici să aplicăm neîntîrziat noile tehnologii și să oferim, la rîndu-ne, din experiența noastră.

Avem posibilitatea ca, prin muncă și gîndire creatoare, să rezolvăm problemele complexe implicate de dezvoltarea domeniului nostru de activitate. Acest climat propice valorificării ideilor, afirmării inițiativelor este unul dintre cîștigurile esențiale ale socialismului, rodul direct al strădaniei secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sîntem datorii ca, beneficiind de acest climat, să ne afirmăm cu competență și simț de răspundere opiniile, să ne mobilizăm exemplar energiile pentru ca minunatul program de înflorire multilaterală a patriei să devină pentru fiecare, în mod concret, propriul program de muncă și viață. Vom îndeplini și depăși planul pe întregul an pînă la Congresul al XIV-lea, răspunzînd chemării secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a da țării cît mai mult cărbune, activitatea noastră în producție să se situeze la nivelul înalt al cerințelor formulate în documentele programatice ale Forumului comunistilor români. Noroc bun!

Gheorghe GHERLAN
subinginer,
șeful sectorului Baraolt Est,
Întreprinderea
minieră Căpeni

(Urmare din pagina 1)

experiența țării noastre este probatorie pentru aprecierea potrivit căreia numai calea socialistă de dezvoltare creează, cumulativ, pe o linie de ascendență istorică efectivă, condițiile obiective și subiective necesare pentru soluționarea problemelor cardinale ale condiției umane, pentru emanciparea omului ca forță constructivă de destin. Devenit, din proiect ideatic, realitate istorică alcătuită din concretitudinea faptelor neîndoelnice, socialismul își pune, cu prioritate, problema dobîndirii fundamentelor obiective ale unei noi condiții umane, în esența sa diferită de orice experiență istorică anterioară. Este, în această, și rațiunea pentru care partidul nostru pune cu atîtă fermitate și consecvență problema necesității conservării și dezvoltării relațiilor de proprietate socialiste, a întregului mod de producție, concomitent cu descifrarea căilor și modalităților dinamice de continuă perfecționare a

acestora, potrivit cerințelor concret-istorice determinate ale fiecărei etape a progresului socialist.

Desigur, așa cum se exprimă explicit, într-un limbaj analitic și operațional deopotrivă, în documentele pregătitoare pentru cel de-al XIV-lea Con-

înămînchindu-se într-un complex sistem dialectic, condițiile obiective ale instituirii umanismului practic sînt complementare și organice legate de cele subiective, de înflorirea vieții spirituale în totalitatea datelor sale de definiție. Socialismul, în expresia sa de

tate de fapt, ca produs al dezvoltării noii societăți în ansamblul atributelor care o definesc ca realitate istorică a lumii contemporane.

Pe linia de continuitate a creativității demersului teoretic — ideologic, imprimată spiritualității românești după

luții de largă perspectivă pentru valorificarea în continuare — pe baza realizărilor de pînă acum, a avantajelor căii socialiste de dezvoltare multilaterală a societății noastre.

Prin litera și spiritul lor, Tezele, ca și proiectul Programului-Directivă antrenează și un mod de abordare prospectiv, întemeiat și argumentat de analiza dialectică retrospectivă a drumului parcurs de societatea noastră în anii construcției socialiste. În acest fel, socialismul — ca realitate istorică — este conceput nu numai sub forma sa de produs legic necesar al istoriei, ci și ca tranziție istorică spre stadii noi, superioare ale progresului, spre înfăptuirea societății comuniste. Ruta analitică pe care o conturează documentele aflate acum în largă dezbateră publică se rotește astfel cu dimensiunea perspectivei și anticipării, cu acea forță a gîndirii dialectice care extrage din legitatea imanență a stărilor actuale judecăți întemeiate cu privire la evoluții necesare în viitor.

Forța biruințelor noastre

gres al partidului, acumularea totalității condițiilor obiective ale unui nou statut uman în socialism nu poate fi înțeleasă altfel decît ca un proces revoluționar, în care omul însuși este implicat ca premisă și finalitate, socialismul făurîndu-se cu poporul și pentru popor, după o fericită și profundă expresie deseori utilizată de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

multilaterală desfășurare a demersului revoluționar, dezvoltă cu necesitate aceste condiții subiective, prin medierea cărora se statuează nu numai o concepție revoluționară la scară de masă, ci și o progresivă implicare a factorului uman în rîndul factorilor intensivi ai dezvoltării economice și sociale. Conștiința istoriei ne apare astfel nu doar ca un produs dezirabil, ci și ca reali-

Congresul al IX-lea al partidului, temele legitimității și necesității istorice obiective a socialismului se regăsesc cu o deosebită claritate în documentele pregătitoare pentru cel de-al XIV-lea forum al comunistilor români. Ele sînt cu atît mai actuale cu cît, prin analiza complexă a aspectelor pe care le implică, deschid gîndirea filosofică și social-politică spre avansarea unor so-

RODNIC DIALOG DE LUCRU CU OAMENII MUNCII DIN JUDEȚUL IAȘI

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarăsa Elena Ceaușescu au început, miercuri, o vizită de lucru în județul Iași. Această vizită se desfășoară în climatul de vie efervescentă politică al dezbaterii largi a documentelor programatice pentru Congresul al XIV-lea, constituind o nouă și elocventă expresie a permanentului dialog pe care conducătorul partidului și statului nostru îl poartă nemijlocit cu oamenii muncii în problemele fundamentale privind dezvoltarea țării în această perioadă și în perspectivă, prilejuind analize cuprinzătoare în unități economice, de cercetare și învățământ ale puternicului centru industrial, cultural și universitar și ale altor localități ieșene. Puternic mobilizați de prevederile documentelor programatice pentru Congresul al XIV-lea, integrați cu întreaga energie în efortul creator al întregii țări, oamenii muncii de pe aceste meleaguri raportează secretarului general al partidului rezultate remarcabile ale unor constante preocupări, își însușesc cu recunoștință indicațiile și recomandările conducătorului partidului și statului nostru privind perfecționarea în continuare a întregii activități. Înalta semnificație a acestei vizite de lucru este potențată de împrejurarea că ea are loc în zilele premergătoare deschiderii noului an școlar și universitar, ea înscriindu-se astfel ca un eveniment de referință în viața tineretului patriei noastre, a întregului popor român pentru care învățătura reprezintă o dimensiune definitorie a istoriei sale contemporane.

Toate momentele acestui nou dialog cu țara al conducătorului partidului și statului nostru, din care, până în momentul intrării sub tipar al revistei, am surprins numai prima zi, se constituie într-o grăitoare expresie a dragostei fierbinți, a respectului profund și a înaltei stime cu care oamenii muncii îl întimpină pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al hotărârii lor unanime de a urma întocmai politica partidului, neprecupețind nici un efort pentru a realiza, prin munca lor, progresul necontenit al patriei noastre pe singura cale validată istoric — construcția socialistă și comunistă a unei societăți făurite cu poporul și pentru popor. Entuziasma primire pe care miile și miile de locuitori ai municipiului Iași au făcut-o tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu a prefațat atmosfera unei adevărate sărbători ce a caracterizat în continuare toate momentele dialogului secretarului general al partidului cu oamenii muncii ieșeni. Asemeni întregului nostru popor, cetățenii Iașului au exprimat deplină satisfacție, puternica mândrie patriotică pentru realizările României sub conducerea partidului, a secretarului său general, afirmându-și cele mai calde sentimente de stimă, prețuire și recunoștință pentru marile înnoiri petrecute în orașele și satele județului, în întreaga țară, în glorioasa epocă inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Și județul Iași a cunoscut o dezvoltare fără precedent în această perioadă de mărețe împliniri, impresionantul volum de investiții alocat de stat materializându-se într-o puternică dezvoltare economică a orașelor Iași, Pașcani, Tg. Frumos, Hirleu și a altor localități. Au fost înălțate moderne platforme industriale, s-au creat zeci de mii de noi locuri de muncă, producția industrială a județului fiind în

prezent de 120 de ori mai mare față de 1965, iar cea agricolă de 3,5 ori. S-au construit, de asemenea, peste 100 000 de noi apartamente în toate orașele și satele ieșene, o modernă platformă a învățământului superior politehnic, impresionante edificii destinate sănătății, învățământului și culturii. Mândri de tot ce s-a realizat în județul lor, toți cei ce muncesc și trăiesc pe aceste meleaguri au reafirmat cu putere, și cu acest prilej, în deplină unitate de voință cu întregul popor român, profunda adevărată față de propunerea Plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, chează absolută a propășirii continue a patriei, a înaintării sale spre zărilor societății comuniste.

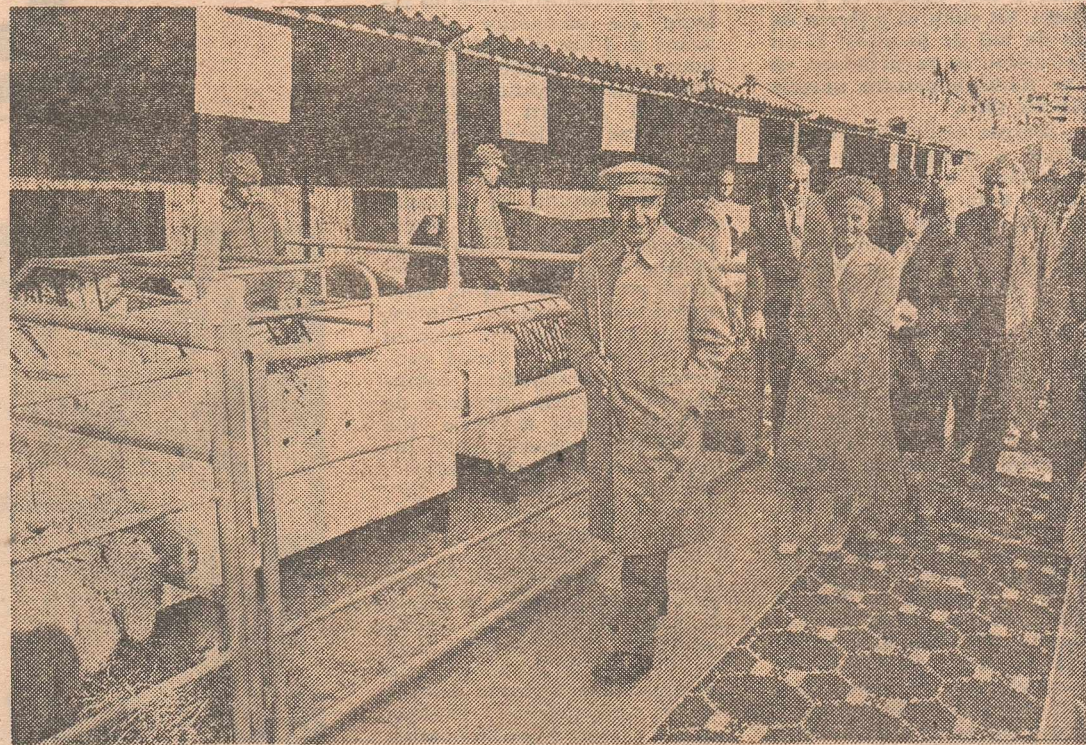
Vizitarea Pașcaniului, vechi centru muncitoresc al Moldovei, devenit un oraș modern cu o economie în plină dezvoltare în care sint integrate multe noi capacități de producție de interes republican, a prilejuit întâlniri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și ale tovarăsei Elena Ceaușescu cu oamenii muncii din câteva dintre unitățile reprezentative ale industriei pășcanene: întreprinderea de tractoare, întreprinderea mecanică de material rulant și întreprinderea pentru industrializarea sfeclei de zahăr. Conducătorul partidului și statului nostru a apreciat rezultatele bune pe care le-au raportat aceste colective muncitorești, analizând în detaliu măsurile ce se impun pentru perfecționarea în continuare a producției, îndeosebi din perspectiva ridicării nivelului calitativ al produselor, reducerii consumurilor de materiale și a costurilor de producție, sporirii eficienței economice de ansamblu a activității din aceste unități. În acest fel, pentru oamenii muncii din aceste întreprinderi, ea și pentru toți cei care lucrează în aceste domenii în întreaga țară, întâlnirea cu secretarul general al partidului a determinat stabilirea concretă a unor complexe programe de perfecționare a activității în viitor.

Același caracter de lucru, aceeași atmosferă de analiză amănunțită a resurselor de perfecționare a activității au caracterizat și întâlnirile cu cadrele din agricultură — la Stațiunea de cercetări agricole Podu Iloaie și Cooperativa Agricolă de Producție Movileni. Rezultatele obținute în cercetare, între care se înscriu soiuri de grâu cu un mare potențial productiv și care pot valorifica superior terenurile în pantă, hibrizii de floarea-soarelui, tehnologii de combatere a eroziunii solului, precum și în producție, cum ar fi obținerea, în medie, a 70 tone cartofi, 70 tone tomate, 40 tone ardeioase, peste 100 tone varză, în cultură dublă, la hecțar, dovedesc, a subliniat secretarul general al partidului, că obiectivele noii revoluții agrare pot fi realizate și depășite, că, în același timp, există condiții ca și producțiile vegetale și cea zootehnică să înregistreze creșteri și mai mari.

În toate aceste momente, indicațiile, sarcinile stabilite de secretarul general al partidului au fost primite de către toți oamenii muncii prezenți, de către cadrele de conducere din centrale și ministere cu deplină receptivitate și profundă recunoștință, exprimându-se hotărârea fermă ca ele să fie traduse imediat în viață.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu în județul Iași continuă.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

— De pe platoul pe care a fost ridicat cu mai bine de cinci veacuri în urmă, orașul se ivește impunător, cu ziduri albe, radios în soarele dimineții. Începe o zi nouă la Botoșani și în orașul acesta care-și înalță statura zveltă și tinăra din cuprinsul imenselor parcuri, de care localnicii sînt atît de mindri, s-ar zice că ne găsim într-un oraș de vacanță. Dar bineînțeles că nu este așa, fiindcă oamenii își grăbesc pașii spre ținte precise. E ora cînd în întreprinderile și instituțiile orașului începe o nouă zi de muncă. Oare cît mai este valoarea unei zile de muncă la Botoșani?

— În municipiu, valoarea producției marfă industriale este de 27,8 milioane, iar la nivel de județ este de 46,7 milioane.

— Cei aflați la Botoșani doar în trecere, oameni care în zilele lor de concediu au ținut să vină pînă aici ca să calce pe urmele lui Eminescu, Enescu, Iorga, declară cinstit că orașul acesta, așa cum arată el, astăzi, a fost pentru ei o revelație. Nu știau că a trecut de sută de mii de locuitori și au aflat astfel, cu surprindere, că el se numără printre orașele mari ale țării.

— Despre orice lucru avem, desigur, o imagine pe care ne-am făcut-o pe temeiul a ceea ce știm că a fost acel lucru la un moment dat. Dar iată că se poate ca timpul, fie și pe durata scurtă a citorva ani, să spulbere ceea ce a devenit o prejudecată și este bine de știut că Botoșaniul nu este astăzi doar vechiul tîrg care și-a înălțat puțin fruntea, ci este un oraș nou, un oraș mare, un oraș puternic și, mai credem noi, un oraș frumos.

— Prin 1938, revista „Sociologie românească”, editată sub direcția lui Dimitrie Gusti, scria că „orașul acesta dă înapoi, regresează”. Titlul celui studiu era prin el însuși edificator: „Botoșani, un oraș în declin”. Dar să cităm în continuare: „Și aspectul orașului arată decădere. Faptul că nu se mai clădește aproape nimic arată cum Botoșanii evoluează cu pași repezi spre o existență rurală”. Este firesc să evocăm, așadar, drumul care a fost parcurs pînă la împlinirea acestei realități ce stă astăzi, sub privirile oricui, ca o mărturie a unei energii renăscute.

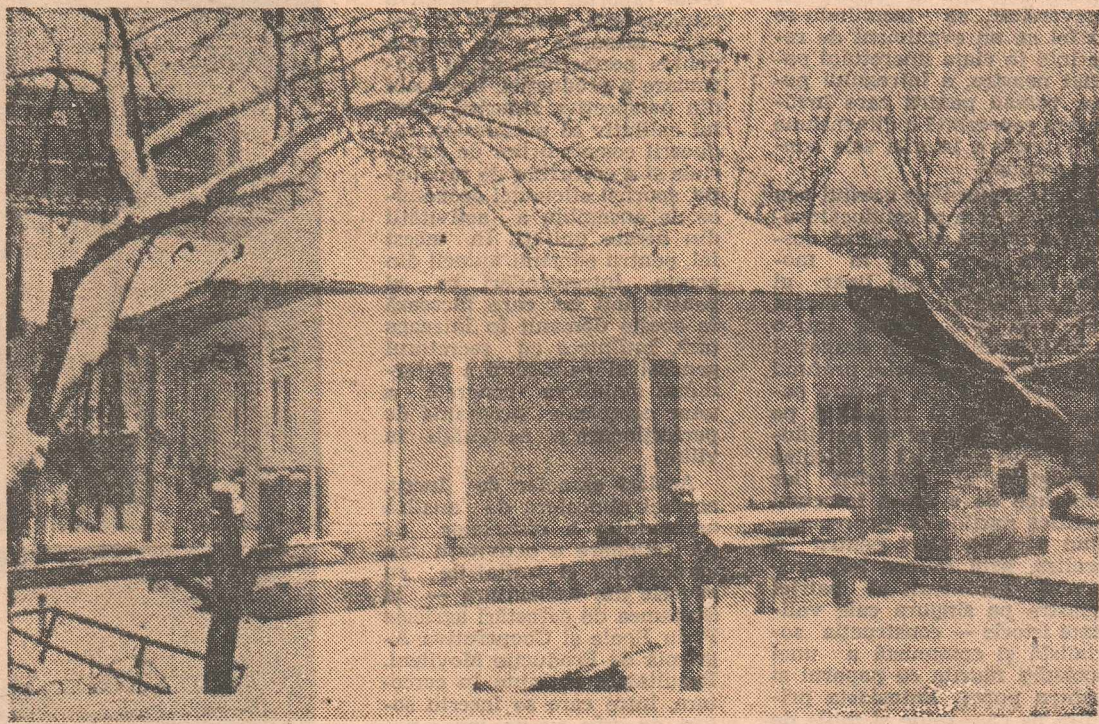
— Într-adevăr, am moștenit dinainte de 23 August 1944 un oraș slab dezvoltat economic. Era un tîrg de comercianți și mici meșteșugari, cu mahalale mizere și străzi noroioase. Vă puteți lesne imagina cam ce însemna industria, prin aceste părți de țară, numai pornind de la un exemplu: la naționalizare, în iunie 1948, industria județului Botoșani număra doar patru întreprinderi care treceau în administrare muncitorească. Între ele, două mori, una la Botoșani și cealaltă la Dorohoi, acestea fiind „întreprinderi simbol”, cum scria o gazetă a vremii, pentru județul eminentement agricol de la cumpăna podișului suvean cu șesul Moldovei. Pe scurt, județul acesta se găsea la periferia vieții economice a țării. De aceea, privind retrospectiv cum a evoluat Botoșaniul în anii construcției socialiste, imaginea care se impune este aceea a unui dinamism constructiv care a aliniat și acest ținut la ritmurile înalte de dezvoltare ale țării. O nouă vîrstă, mai fertilă decît oricare altă vîrstă din istoria lui, a cunoscut acest ținut în anii de după Congresul al IX-lea al partidului. Epoca Nicolae Ceaușescu, epoca unor mărețe cîtorii, a însemnat pentru Botoșani și locuitorii săi ridicarea necon-

ștită pe trepte noi de civilizație socialistă. Au avut onoarea și bucuria de a primi în mai multe rânduri vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, acestea devenind momente de supremă avînt revoluționar al comunistilor, al tuturor colectivelor de oameni ai muncii, de angajare entuziastă în efortul constructiv de a transpune în viață îndemnul secretarului general al partidului ca Botoșaniul să reprezinte un puternic centru industrial în nordul Moldovei.

— E ceea ce s-a și întîmplat.

— Da, și adevărul acesta e cunoscut astăzi de orice botoșănean, tot așa de limpede cum orice om își cunoaște propria viață. Mai cu seamă după reorganizarea administrativ-teritorială din 1968, care a creat posibilitatea repartizării echilibrate și armonioase a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, procesul de industrializare socialistă a revitalizează energiile latente ale oamenilor acestor locuri și a dus la configurarea unor destine semnificative, a unor biografii edificatoare sub raportul așezării muncii între repere noi de eficiență ori prin valorile morale exprimate de conștiința muncitorească. În acest răstimp, în Botoșani au fost construite mai multe întreprinderi de interes republican, aparținînd industriei constructoare de mașini, electrotehnicii, industriei chimice, ușoare și alimentare, precum și întreprinderi vizînd construcțiile, gospodăria comunală și locativă, prestările de servicii, unități moderne ale cooperăției meșteșugărești. Întreprinderi ca „Electrocontact”, „Melana”, „Integrata de in”, „Întreprinderea textilă „Moldova”, „Întreprinderea de confecții sau „Întreprinderea de prelucrare a lemnului fabrică astăzi produse bine apreciate în țară și în străinătate pentru calitatea și competitivitatea lor. Trebuie să vă spun că, la un moment dat, ritmul de dezvoltare industrială al Botoșanilor a fost de peste 30 la sută, mult superior celui înregistrat la nivel național. Dinamica producției industriale între 1965 și 1989 ne arată o creștere la construcții de mașini de 39 de ori, la chimie de 1215 ori, la prelucrarea lemnului de 8 ori, în industria sticlei, porțelanului și faianței de 588 de ori, la textile de 15 ori, la confecții de 14 ori. Astăzi, realizăm în 35 de zile echivalentul valoric al întregii producții industriale din anul 1965. Și realizăm această producție nu numai în orașul Botoșani, în capitala județului. În anii din urmă s-au dezvoltat deosebit de puternic, bunăoară, Dorohoiul, pînă nu prea de mult un tîrg al micilor neguțatori și al sacalelor din care apa se vindea „cu găleata” chiar și locuitorilor din plin centru. S-au construit importante capacități de producție industrială la Bucecea și Darabani, la Săveni și Trușești, creîndu-se și aici detașamente muncitorești tot mai puternice. În prezent, numărul unităților mari, cu caracter industrial, este de ordinul citorva zeci, ilustrînd grăitor politica de investiții a partidului și statului nostru, o politică de înaltă semnificație patriotică și umanistă, a cărei țel este ca fiecare județ să devină o puternică și diversificată forță economică.

— Prin dezvoltarea industriei au fost create numeroase locuri de muncă. Dar cum este știut că, pînă într-un timp, oamenii de aici plecau

Convorbire cu ȘTEFAN PANAITIU, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Botoșani

să muncească prin alte părți ale țării, vorbiți-ne, vă rugăm, despre întoarcerea acasă a botoșănenilor.

— Într-adevăr, nu de muncă s-au ferit ei, botoșănenii, vreodată. Dimpotrivă, colindau lumea ca să găsească un loc în care să poată agonisi cinstit piinea copiilor lor. De aceea, ridicarea în acest ținut a unor unități economice moderne a fost și pentru cei plecați, cum a fost și pentru cei rămași acasă, un act de profundă și omenească dreptate. Și este de înțeles de ce ei fac din muncă o mare și sfîntă datorie. Mulți dintre cei plecați s-au întors iar mulți dintre tineri, care altfel ar fi trebuit să plece și ei, au rămas să muncească aici. Dacă în 1965 doar 6,7 la sută din populația ocupată lucra în industrie, acum procentul acesta este de aproape 30 la sută. În total, în industrie, construcții și transporturi, ca și în unitățile de învățămînt ori sanitare, lucrează peste 100 000 de oameni, ceea ce reprezintă apro-

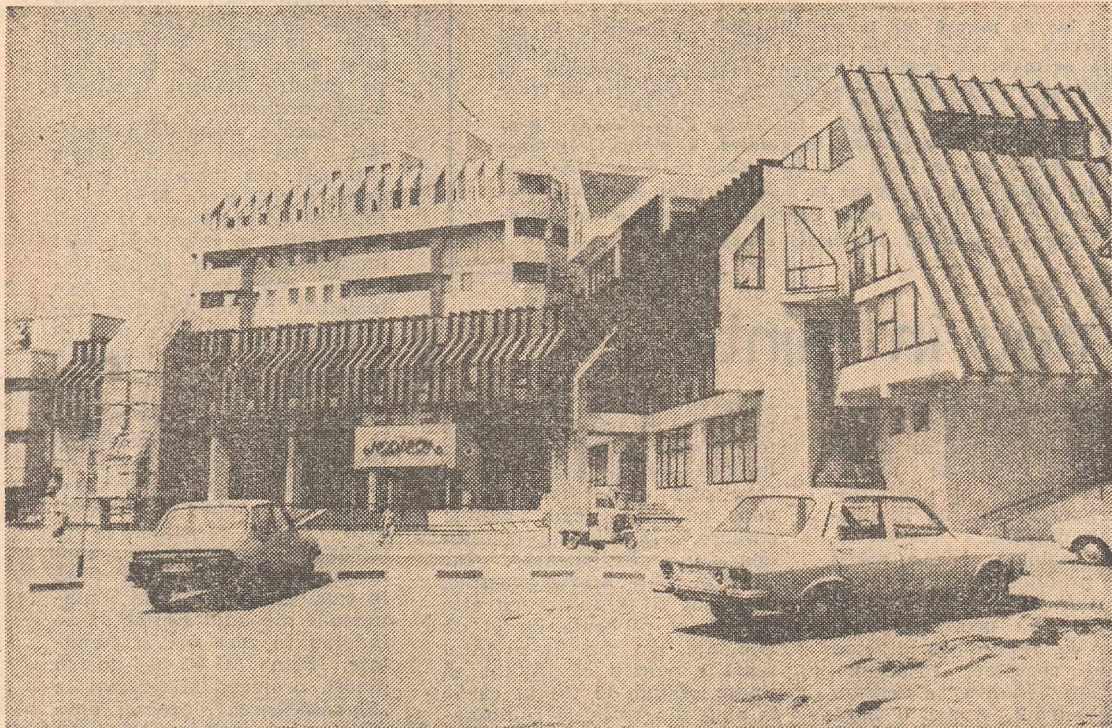
ximativ un sfert din populația județului. Oamenii au început să trăiască mai bine, iar acest adevăr poate fi ilustrat, între altele, prin următorul fapt: dacă în 1968, anul reînființării județului, volumul desfacerilor de mărfuri însuma 407 milioane lei, în 1988 el s-a ridicat la 2,3 miliarde. Demn de remarcat ar fi și faptul că în urmă cu 20 de ani comerțul deținea doar 13 900 metri pătrați suprafață utilă, din care peste 85 la sută era alcătuită din spații vechi, neprielnice unui comerț modern, în timp ce astăzi unitățile comerciale dispun de aproape 70 000 metri pătrați, din care aproape 90 la sută sînt spații noi, situate în construcții independente sau aflate la parterul unor blocuri de locuințe. În această perioadă s-a construit mult, la Botoșani s-au ridicat cartiere întregi, cum ar fi Primăverii, Gării, Rîndunicii, Griviței, Parcul Tineretului, Bucovina, și putem adăuga că primul cartier dintre cele menționate are astăzi mai

mulți locuitori decît populația orașului din 1965. Au fost ridicate aici peste 41 000 de apartamente, și nu numai în orașul reședință de județ, ansamblurile arhitectonice moderne revendicînd, prin ponderea lor, rolul de element definitoriu pentru înfățișarea nouă a localităților noastre urbane. Dar fie că am construit case pentru oameni, fie că am sporit zestrea dotărilor pentru cultură și învățămînt, pentru așezămintele medicale sau pentru rețeaua comercială, ne-am străduit ca efortul acesta să se desfășoare în conformitate cu cerințele unei estetici urbanistice care să facă cinste edililor noștri, împlinînd astfel o aspirație a fiecăruia dintre noi, de a face ca județul nostru să-și reazeze viața între repere noi de demnitate, bogăție și frumusețe.

— Ce ne puteți spune despre agricultura județului?

— Agricultura se aliniază acum, în toate sectoarele sale, exigențelor noii revoluții

un loc de muncă pentru fiecare

agrare, și este evident că faptul acesta a devenit posibil prin acumulările cantitative care s-au produs în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, când acestei ramuri de bază a economiei județului i-au fost alocate fonduri de investiții substanțiale pentru dezvoltare și modernizarea continuă a bazei sale tehnico-materiale. Pe baza programului de îmbunătățiri funciare, de exemplu, au fost executate în acești ani însemnate lucrări de ameliorare a potențialului productiv al pământului, cit și pentru readucerea în circuitul agricol a unor terenuri neproductive până la un moment dat. Astfel, au fost executate lucrări de prevenire și combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 75 377 hectare, lucrări de desecare și de eliminare a excesului de umiditate pe aproape 30 000 de hectare, iar pentru asigurarea unor producții sigure și stabile, indiferent de condițiile climatice, suprafața irigată în cadrul județului nostru se ridică la 36 650 hectare, aceasta cuprinzând alți cele 7 sisteme de irigații cu conductă îngropată cit și sistemele locale ale unităților agricole. Ca urmare a acestor eforturi, producțiile medii la hectar înregistrate în județul nostru în acest an au fost de 7 025 kilograme la orz și de 8 185 kilograme la grâu, printre frunțișii remarcându-se C.A.P.-ul Săveni, cu peste 9000 kilograme de grâu la hectar, urmat de cooperativele din Ripiceni, Darabani, Liveni, Roma, Stănceni, de I.A.S.-urile Cătămărăști și Dorohoi sau de Asociația economică intercooperatistă Brăiești. În zootehnie s-a acordat, în același timp, o atenție deosebită sporirii bazei materiale pentru creșterea efectivelor de animale, ca și pentru obținerea unor niveluri superioare de producție.

— **Ca obiective majore ale strategiei dezvoltării generale a patriei, sistematizarea teritoriului și modernizarea localităților reprezintă o acțiune de importanță economică și socială deosebită. Ce se întreprinde în județul Botoșani pentru realizarea acestor obiective?**

— Această acțiune, desfășurată în lumina unei concepții profund științifice și de largă perspectivă umanistă, își propune să împlinescă aspirația legitimă a oamenilor de a trăi mai bine, mai frumos. În județul nostru, încă de pe acum se poate spune că sediile

de C.U.A.S.C., viitoarele centre agroindustriale, au căpătat tot mai pregnant o înfățișare de localități urbane. În plus, foarte multe dintre gospodăriile de la sale au astăzi dotările necesare unui grad de confort ridicat. Se are în vedere organizarea în continuare a localităților rurale pe baze moderne, crearea condițiilor care să asigure locuitorilor tot ceea ce este necesar pentru o viață demnă, civilizată. Măsurile cele mai eficiente pentru atingerea acestor obiective au fost stabilite în urma deplasării la fața locului, în satele județului, a unor colective mixte de specialiști, și trebuie spus că propunerile și observațiile organelor locale, ca și un mare număr de propuneri directe din rândurile cetățenilor, au constituit un ajutor substanțial în elaborarea studiului privind organizarea și sistematizarea satelor, comunelor, C.U.A.S.C.-urilor și unităților agricole.

— **Lupta pentru o nouă calitate — platformă de muncă și creație a României acestui ceas istoric — poate fi ilustrată și prin realizarea unor produse ale căror însușiri tehnice și funcționale să fie comparabile cu ale celor mai bune produse de pe piața mondială. Ce exemple poate aduce județul Botoșani în această privință?**

— Ponderele produselor din clasele superioare de calitate a crescut substanțial și în unitățile noastre industriale. Progresele cele mai mari în realizarea de produse situate la nivel mondial ridicat au făcut Întreprinderea „Electrocontact”, întreprinderile de confecții din Botoșani și Dorohoi, Întreprinderea de fire „Melana”, Întreprinderea „Integrata de in”, Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc. Dintre exemple: presa mecanică de debavurat tip PMD, cu caracteristici superioare produselor similare din Franța și U.R.S.S.; mașina de roluit tablă tip MRT, competitivă față de produsele din Italia și Spania; pompele monoetajate tip ANB, superioare față de cele din Franța și R.F. Germania. În industria textilă, țesăturile tip „Lori”, „Anina”, „Voronet” sau „Delfin”, prin greutatea specifică și finețea firului se situează printre cele mai bune din lume, motiv pentru care și sint cerute cu preferință la export. Cu caracteristici superioare celor realizate pe plan mondial sint și

comutatoarele cu came, cu lămpi de semnalizare tip C 10, ca și limitatoarele de circulație cu marca de fabrică „Limicron”, produse de Întreprinderea „Electrocontact”. Prin acțiunea de perfecționare a organizării muncii și de modernizare a proceselor de producție — ale cărei efecte însumează, în acest cincinal, aproximativ 2,7 miliarde lei — ne preocupăm în continuare de dezvoltarea laturilor intensive ale activității noastre, punind un accent deosebit pe eficiența economică și pe calitatea superioară a produselor.

— **Tot ce s-a înfăptuit în acești ani a putut da oamenilor, și aici, la Botoșani, convingerea că timpul merge în pas cu năzuințele lor. Pe acest temel s-a putut consolida și o anumită certitudine a viitorului. Cu ce proiecte își apropie viitorul acest județ?**

— Întâi de toate, cu proiecte de muncă și cu gândul nostru de-a face ca munca să fie mai spornică. În acest cincinal, volumul investițiilor alocate Botoșanilor se ridică la încă 12 miliarde de lei. Ca urmare, în acest an, planul este superior cu 12,5 la sută realizărilor din 1988. Această dinamică va crea condițiile ca în 1990 indicatorul producției marfă să înregistreze, pe ansamblul județului, circa 20 miliarde lei. Dacă vom spune că producția industrială a județului nostru era doar de 1,1 miliarde în 1965, va înțelege oricine ce salt spectaculos s-a produs aici. Fără îndoială, acest proces de evoluție se va amplifica și se va diversifica în anii ce vin. Prevederile din proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului sint clare în acest sens. Aceste documente aflate acum în dezbateră comună a muncitorilor, a întregului popor, aduc argumente economice și sociale de maximă însemnătate pentru viitorul țării. Pe acest temel, oamenii muncii din județul Botoșani, alături de toți fiii României socialiste, își exprimă deplina și entuziasta adăziune la Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie, ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales la Congresul al XIV-lea în înalta funcție de secretar general al partidului — supremă garanție că, într-adevăr, toate năzuințele, în perspectivă mărească a viitorului, se vor înfăptui cu succes.

D. CONSTANTINESCU ■

Anton Rîmniceanu este cel mai vechi meseriaș de la Fabrica de Prelucrare a Lemnului Guguști. Muncește aici din 1944, unitatea are „actul de naștere” semnat în 1939, când Societatea Anonimă Forestieră „Lomaș-Moroeni” din București deschidea două gale și tot altele ferăstrae cu panglică, opșprezece circulare, două prese hidraulice și un uscător de cherestea. Cu o tehnologie precară se realizau: cherestea, placaj, furnir și panel, produsul finit nereprezentând nici măcar jumătate din masa lemnoasă intrată în prelucrare. Anton Rîmniceanu ne spune: „Nu tin neapărat să fac referiri la trecut, la alte vremuri, dar liniile să le știu pentru a putea prețui așa cum trebuie condițiile de care beneficiază azi. Cum era în '44? Atelierul mecanic arăta jalnic, era mic, insalubru, se muncea 10—12 ore. Miine-poimîine ies la pensie, mă voi despărți cu greu de colegii de muncă, de utilajele și instalațiile moderne la care lucrăm.”

După jumătate de secol, fabrica se constituie într-un perimetru industrial modern cu împliniri pe planuri multiple, ai căror semnatari sint oamenii, nucleul muncitoresc de aici, care are în primele rânduri pe cei peste 500 comunisti.

Directorul unității, inginer Sorela Măgureanu prezintă ca arc de boltă al activității cotidiane a întregului personal

șef de secție și președinte al Comisiei inginerilor și tehnicienilor, este cel puțin la fel de... documentat, așa cum sint toți cei ce lucrează la secția furnire. Și, astfel aflăm că roadele inteligenței tehnice ale specialiștilor de aici, din ultima perioadă, se numesc: mașina de confecționat hirtie gumată, instalația de recondiționat furtune de presiune, mașinile de rînduit pe patru fețe și de imbinat cherestea la instalația de descărcare, depozitare și transport a fenoplacului, noi variante de lacuri și baițuri pentru mobilier, ceea ce asigură creșterea de peste patru ori a productivității muncii, o substanțială reducere a consumurilor specifice, creșterea calității produselor, deci o eficiență economică superioară.

În programul de perfecționare a organizării și modernizării producției, elaborat în urma unor necesități stringente privind activitatea productivă, se are în vedere și valorificarea resurselor secundare, atît pe utilajele existente cit și cu ajutorul unor instalații realizate prin autoutilare. Se valorifică tot mai eficient și capetele de bușteni (din care rezultă semifabricate pentru mobilă) și resturile (utilizate la fabricarea cherestelei pentru ambalaje, a paleților C.F.R. și a unor tipuri diverse de lăzi) și resturile de furnir din care iau naștere placaje de dimensiuni mai mici. Toate acestea luau,

FABRICAT ÎN ROMÂNIA

creșterea nivelului calitativ și cantitativ al producției, diversificarea acesteia, valorificarea aproape de cotele maxime a „aurului verde”.

„După Congresul al IX-lea, suflul nou, dinamic al economiei naționale, nu ne-a ocolit nici pe noi. În paralel cu modernizarea vechilor capacități de producție, s-a asigurat și punerea în funcțiune a unor fluxuri tehnologice de înaltă productivitate și eficiență. În acest an, producția marfă va fi mai mare comparativ cu 1965, de peste 3,6 ori, iar productivitatea muncii de 3,2 ori. Avem oameni minunați, de nădejde cu ei vom putea lesne realiza obiectivele îndrăznețe pe care ni le-am propus, perspective pe care ni le deschid documentele Congresului al XIV-lea al partidului, în plină dezbateră acum, la noi în întreprindere.”

„La secția furnire, conducătorul derulor Costică Oancea ne avertizează că este un simplu muncitor și ne-o spune pentru ca titlatura meseriei să nu ne pună în dificultate. „Este o mîndrie să lucrezi la o linie care produce pentru export. De cîțiva ani buni nu mai „dau” locul nimănui. Noi am propus în organizația de partid ca în zilele jubileului fabricii să declanșăm o săptămîină record. Inițiativa s-a generalizat la nivelul tuturor secțiilor. S-au obținut serioase depășiri la indicatori, mai ales la cei de eficiență.”

Costică Oancea face parte din generația de mijloc a industriașilor gugușteni, avînd deja peste optsprezece ani de continuă activitate productivă. Este bine documentat, știe pulsul fabricii, cunoaște de exemplu că la furnire planul la export este depășit lunar cu 10—15 la sută.

„Inginerul Virgil Humăilă,

pînă nu demult, drumul cenușii.

Astăzi, exportul depășește cu cîteva procente o treime din nivelul total al producției. Emblema „Made in România — F.P.L. Guguști” este cunoscută și unanim apreciată în U.R.S.S., S.U.A., Canada, Egipt, Liban, Anglia, Belgia, R.S. Cehoslovacă etc. bună parte din ele, țări cu vechi și bogate tradiții în domeniul prelucrării lemnului. Se exportă mobilă, placaj, panel și o gamă variată de furnire. Este un început de drum pe care îl vor amplificat, extins încă din acest an.

De aici și preocupările tot mai persistente privind continuarea ridicării a nivelului tehnic și calitativ al producției, mecanizarea completă a operațiilor de pe fluxul tehnologic, înlocuirea utilajelor uzate fizic și moral, diversificarea producției de mobilă prin introducerea în fabricație a noi tipuri de scaune și completuri de mobilier.

„Am văzut pe eroii rîndurilor de mai sus, pe veterani precum Vasile Balan, Sandu Zăbavă, Maria Stănescu, Simion Gologuș și Titina Toma, alături de generația de mijloc precum și de noua pleiadă de „industriași” abia ieșiți din școlile de profil aniversînd jubileul mătcerilor într-ale muncii și vieții trăite intens, la cotele demnității, ambiției de autodepășire, probității profesionale. Și-am descifrat mîndria lor nedisimulată de a fi, astăzi, din foști țărani, oameni cu elevate capacități profesionale și intelectuale, cu o condiție materială prosperă, pasibilă de noi împliniri. Bună parte din ei locuiesc în numeroasele blocuri ridicate în Guguști.

NICOLAE DRULEA ■

● Gîndire eficientă ● Muncă

Intreaga economie românească își mobilizează amplitudinea forțelor pentru realizarea sarcinilor de plan pe întregul an în împlinirea Congresului al XIV-lea al P.C.R. Colectivele de oameni ai muncii dezbăt documentele care jalonează direcțiile progresului social-economic al patriei noastre, acționând astfel încît, prin munca lor, aceste generoase proiecte să devină realitate. Eferescența firească în preajma marilor evenimente istorice evidențiază pregnant în acest context preocupări susținute pentru promovarea noului. Intrucît modernizarea economiei naționale reprezintă un obiectiv de fond al dezvoltării noastre viitoare, se impune afirmarea consecventă a ideilor gîndite de colectivele de cercetători și tehnicieni, pornind de la urgențele

fiecărui loc de muncă, de la posibilitățile lui specifice, în relație directă cu imperativele noii revoluții tehnico-stiințifice. Această permanentă exigență impune conectarea continuă la informația de ultimă oră, cunoașterea la zi a indicelui de creativitate la care a ajuns propriul domeniu de activitate.

Miza pe creativitatea tehnică înseamnă valorificarea propriului potențial de informație și gîndire, a ideilor valoroase pe care fiecare om la locul său de muncă le poate ridica de la nivelul experienței cotidiene la acela al unui înalt profesionalism, apt să asigure un nivel calitativ superior, o competitivitate reală a produselor economiei românești.

Mereu avem ceva nou în minte

„Ne-am obișnuit să gîndim permanent cu capul nostru, să fim continuu nemulțumiți de noi înșine” — zice inginerul Căpățînă Aurica, șefa Atelierului proiectare tehnologică a profilului, minunându-se ea însăși de schimbarea totală de mentalitate care s-a petrecut în întreprinderea de Mașini Agricole „Semănătoarea”, lucru pe care Nichita Ion, cu o vechime de 35 de ani în întreprindere, poate să-l confirme cu propria sa experiență de muncă și viață. „Veșnic avem ceva nou în culise. Am senzația că în clipa în care n-ai în spate pregătit nimic nou nu mai poți trăi. Ești ca un alergător de cursă lungă care nu mai are resurse. E nemăpomenit să ai tot timpul rezerve. Să fii în căutare de ceva nou, într-o fierbere a gîndului fără odihnă. Altfel te obișnuiești cu o stare comodă, cu un fel de normalitate... anormală. La început și la noi a fost mai greu, ca peste tot. Acum ne-am obișnuit să căutăm în permanență, în așa măsură încît, dacă îi dai unui inginer tînăr să facă ceva nesemnificativ, parcă îl deranjează. O combină încorporează mii de repere. Le reluăm pe planșetele noastre, le revizui, le regîndim: de unde putem stoca un plus de eficiență, de productivitate, de economie a metalului, de calitate? Ne-am fixat, evident, anumite puncte. Am atacat în spe-

cial reperele grele, cum ar fi punțile. Manoperă multă, muncă grea. Am reușit să economisim numai la acest reper 3 ore și jumătate pe fiecare combină!”

Dar punțile pe care stau roțile unei combine nu sînt singurul reper din care proiectanții și tehnologii întreprinderii au smuls economii importante de metal și mai ales mult timp-manoperă, în condițiile sporirii productivității muncii și calității. Astfel, numai prin introducerea unei noi tehnologii care constă în execuția foliilor prin despicarea la rece din disc de metal s-au obținut economii de 12 mii ore pe an și 50 tone metal. Foliile acestea despicate se executau pe o mașină făcută la Săcele, dar mașina făcea operația pînă la un diametru de 110 mm. La insistențele întreprinderii s-a deschis o colaborare în urma căreia diametrele foliilor au crescut la 300 mm, iar acum au ajuns la 500!

„Sînt o serie de tehnologii ochioase” — zice plastic inginerul Căpățînă și înțeleg că e vorba de aplicarea acelor tehnologii noi, cu totul spectaculoase, a căror eficiență se vede cu ochiul liber. Un asemenea exemplu ar fi și extinderea executării unor repere cu aparatori din tablă expandată. Înainte, aparatorii aceștia se făceau din tablă brută. Tabla expandată e ca o plasă cu ochiuri. Din metalul unui metru de tablă

brută ies patru metri de tablă expandată. Se cîștigă 75 la sută metal, iar în al doilea rînd, fiind vorba de aparatori, se asigură și vizibilitatea organelor interne în mișcare ale mașinii.

O tehnologie care a mărit mult productivitatea semifabricatelor e debitarea fără pierdere a profilelor. Lucează cu repere de diverse profile, corniere, rotunduri, C-uri etc. Înainte se debitau cu fierăstrăul. Aveai o bară metalică, să zicem, și fiecare felie a ei era tăiată cu fierăstrăul, exact cum se taie lemnele. Și așa cum în acest caz se pierde prin rumeguș o mare cantitate de lemn, și din metal se pierdea o cantitate de pilitură egală cu grosimea pinzei de fierăstrău. Prin noul procedeu, se debitează fără nici o pierdere. Pe deasupra, pinzele de fierăstrău erau făcute din oțeluri speciale, se foloseau tot felul de fierăstraie circulare care ocupau mult loc, lichid de răcire etc. Acum, în loc să se folosească cinci fierăstraie, o singură presă asigură prin forfecare o productivitate de zece ori mai mare, economisindu-se și spațiul considerabil de amplasare.

Trecerea ștanțării din benzi sfîșiate pe dispozitiv de avans a înlocuit o serie de operații mari consumatoare de efort fizic și timp: benzile din tablă debitate de ghiotină trebuiau îndreptate, împinse, se pierdea metalul de

la începutul și sfîrșitul fiecărei benzi. Trecînd la noua tehnologie, mașina sfîșiază la lățimea optimă, înaintarea se face prin dispozitivul de avans automat, cad piesele singure, la sfîrșitul ciclului operativ, „în găleată”. Iar dacă în toate aceste exemple, care pot fi înmulțite cu alte calcule și procente la fel de eficiente, am repetat cuvîntul **tablă** e pentru că trebuie să ținem seama de faptul că 75 la sută din reperele combinei sînt executate din acest material.

Autoutilările sînt o sursă sigură de profit, mai ales într-o întreprindere ca „Semănătoarea”, unde se lucrează cu repere grele și metal turnat. Și chiar dacă întreaga întreprindere arată în aceste clipe asemenea unei familii care se mută din casa veche, moștenită de la părinți, într-una nouă, construită cu propriile eforturi, calitatea și eficiența nu s-au împiedicat de aceste praguri ale mutării, dimpotrivă, au intrat într-o fază pe măsura noii anverguri a schimbărilor. Unele autoutilări sînt amplasate încă, din lipsă de spațiu, în halele vechi, altele (mașina de îndepărtare cablului), pe aleile întreprinderii, unde s-a găsit o suprafață liberă, astfel încît, în clipa cînd noile hale vor intra în producție, aceste mașini să fie verificate, lecția învățată, să nu urmeze decît conectarea lor la rețea. Presiunea noului n-a așteptat, la

„Semănătoarea”, terminarea noilor hale, le-a luat-o înainte obligînd constructorii să-și accelereze și ei ritmul pe măsura gîndirii creatoare a tehnologiilor.

Și dacă e vorba de autoutilări, cea mai spectaculoasă probabil din toată întreprinderea e realizarea MIAC-ului (Mașină de Îndoite axe la cald) din Secția a II-a prelucrări mecanice, Atelierul celule flexibile robotizate. „Iată, zice maestrul Tunsu Aristide, vedeți axele astea care pun în mișcare partea de batoză a combinei? Cu cîtva timp în urmă, îndoirea lor se făcea manual, prin încălzire la forjă. Un ax are 5 manetoane (îndoitori). Fiecare maneton se încălzea pînă la incandescență, se încovoia cu barosul prin lovituri repetate, ca la fierările tradiționale, apoi urma celălalt maneton, pînă la capătul axului. Cele 5 manetoane ale unui singur ax se îndoiau în zece ore și jumătate. Prin MIAC-ul nostru gîndit, proiectat și realizat la „Semănătoarea”, aceeași operație se execută într-un timp de numai 15 minute, prin curent de înaltă frecvență, cu un consum minim de kilowați pe ax. Ce să vă mai spun de gazele care s-au eliminat astfel, de neomogenitatea încălzirii la forjă, de efortul fizic, de enormul timp consumat? De la 15 minute la 10 ore și jumătate, pe fiecare ax, e ceva timp cîștigat nu glumă!”

Fiecare combină are un asemenea ax. În fiecare an ies pe porțile întreprinderii „Semănătoarea” aproximativ opt mii de combine. Să facem un mic calcul! Diferența dintre timpul manoperei inițiale și recordul de timp al MIAC-ului înseamnă, în mod exemplar, eficiență. Gîndire eficientă, calitate sporită, productivitate înaltă, muncă exemplară la nivelul cerințelor acestui timp!

ION ZUBAȘCU ■

Explozia informațională este una din realitățile acestui sfîrșit de secol, care a devenit deja un loc comun, ca aerul, ca apa. Din clipa în care informația a dobîndit statutul de concept operațional demonstrîndu-se că nu numai timpul costă bani ci se pot obține beneficii considerabile și din prevalența de informație în competiția tot mai acerbă a inteligenței creatoare pe piața mondială, avalanșa informațională a început să antreneze straturi tot mai adînci ale societății revoluționînd înseși conceptele de noutate, competitivitate, valoare. Practic, la ora actuală, nici un produs nou nu mai poate ieși pe piață sau să țină pasul competiției dacă nu încorporează o sumă de informații a căror noutate să garanteze valoarea sa în aur.

Mai mult decît atît, o serie de gînditori contemporani au lărgit conceptul de informație pînă acolo încît l-au atribuit calitatea de componentă structurală, fundamentală, a oricărei forme de materie, în special a materiei vii. Tot ce e viu în univers are această calitate datorită unui echipament constitutiv informațional, fie că e vorba de cele mai simple organisme unicelulare, sau de complicatele structuri biologice ale speciilor evoluate: însăși calitatea viului presupune funcția constitutivă de informare, de schimb de relații informative cu mediul înconjurător, de cunoaștere și adaptare permanentă. Partea cea mai arhaică

a oricărei identități vii e tot mai echipamentul său genetic care îi stochează programul informațional necesar supraviețuirii și regenerării sale în timp și spațiu.

Unul dintre cei mai avizați cercetători români ai informației, Mihai Drăgănescu, a avansat chiar ipoteza existenței unui strat mai profund al materiei: „Am putea numi

cenușii. Într-adevăr, viitorul planetei, și în egală măsură cel național, ca parte încorporată în sensul global al vectorului dezvoltării, va aparține inteligenței, învățării permanente, cunoașterii și asimilării creatoare a noi și noi informații. Culegerea de informații, chiar fără utilitate imediată dar potențatoare de sens și perspectivă, trebuie să

simplă sintagmă, cîmpul muncii, și vom încerca o clipă să-i adăncim transparența, vom detecta în straturile ei generatoare de sens adevărul că o viață de muncă e într-adevăr asemenea unui cîmp în care ari și seminii ca să poți culege, iar a ari și a semăna în orice muncă înseamnă a pune în materia cenușie idei noi, informații, cunoștințe de stric-

ție traducînd-o într-un răspuns inteligent.

Primul semn de sănătate al unui organism este normala funcționare a conexiunilor sale la fluxul informațional. Să nu te rupe de circulația permanentă a informațiilor noi, să fii mereu conectat în priza comunicațiilor, a descoperirilor de ultimă oră, în priza fără odihnă a noului, să fii tot timpul la o sursă informațională vie, proaspătă, regeneratoare, să fii la curent cu totul, să cauți să te întîlnești cu oameni bine informați, scormonitori de cunoștințe noi, cu oameni care să te intereseze și pe care să-i interesezi doar în măsura în care poți învăța împreună ceva nou! Ce-ai putea învăța de la omul acesta și ce l-ai putea învăța pe omul acesta — iată două întrebări esențiale ale timpului prezent care ar putea înlocui formalele întrebări, inexpressive, inerte, ineficiente care se spun de obicei cînd se întîlnesc doi oameni. În loc de neutrul „Ce mai faci?” să-l întrebăm pe semenul tău „Ce mai înveți? Ce mai poți învăța? Ce-ai vrea să te învăț?” Și din toate lucrurile noi învățate permanent și pretutindeni, să te întorci acasă, la locul de muncă, în cîmpul muncii tale, și să te gîndești ce-ai putea face cu cele dobîndite astfel încît să fii măcar cu un pas mai aproape de inevitabilul viitor.

2. ION ■

CE MAI FACI? CE MAI ÎNVEȚI?

Informația cea componentă a materiei profunde care, participînd la constituția materiei vii, conferă acesteia sensuri fenomenologice și face posibile procesele mentale... Ipoteza informației poate fi mult mai bogată în conținut dacă încercăm să unificăm fizica, biologia și psihologia. („Spiritualitate, informație, materie”, Ed. Academiei, 1988).

O altă carte recentă, „Proiecte planetare”, propune printr-un desen simplu o idee extrem de semnificativă: într-un grafic al materiilor prime asemănător celor reprezentînd comparativ sporurile de producție, pe ani, cărbunele ocupă treapta cea mai de jos, urmează petrolul, ceva mai sus — uraniul și mult mai sus, spre extrema verticalitate, coloana materiei

trige pe toate canalele societății prezentului. Terminarea unei facultăți sau a unei școli nu înseamnă că ai dobîndit un capital pe spatele căruia poți vegeta tot restul vieții. Nu atît ansamblul cunoștințelor dobîndite în școală contează cît mai ales faptul că știi unde să cauți în continuare, școala ți-a deschis perspectiva de a detecta sursele permanente de noutate, te-a învățat să înveți, obișnuindu-te cu un program de studii zilnic care n-ar trebui considerat decît ca o gimnastică de dimineață, de tineret, ca o încălzire pentru marile exerciții al maturității, pentru serioasa competiție care începe abia cînd ai intrat cu adevărat în ceea ce se numește cîmpul muncii.

Dacă luăm fie și această

td actualitate, semințele fără încolțirea cărora nici o recoltă viitoare a inteligenței nu e posibilă.

Element constitutiv fundamental al naturii, alături de materie și energie, informația este vitală atunci cînd e vorba de funcționarea oricărui organism uman sau natural. Dacă ar fi să sintetizăm într-o singură frază întreaga evoluție a materiei vii pe planeta Pămînt, de la origini pînă în prezent, am putea spune că, în esență, au cîștigat cursa vieții și supraviețuirii în competitivitatea selecției acele specii și echipele vitale care erau mai bine și mai bogat informate, acelea care erau la curent în fiecare clipă cu starea reală a mediului înconjurător și care au asimilat această informa-

exemplară • Exigență înaltă •

Fix de 24 de ani, Dumitru Tîcu ține cheia de bani a Co-operativei Agricole de Producție Pătule 1, din Consiliul unic Gruia, județul Mehedinți. Este, altfel spus, contabilul șef al cooperativei. Mină strînsă, cum îi stă bine oricărui contabil care își știe meseria. În carnețelul lui cu plusuri și minusuri sînt mai multe din primele. Bani vin de se string în cont la Bancă și din buna lor gospodărire dar mai ales din muncă organizată și de calitate.

Începem discuția noastră despre rentabilitate printr-un elogiu adus de contabilul șef recoltelor bogate. Ele aduc beneficiile importante din activitatea unei cooperative. Nici nu s-ar putea altfel pentru că la Pătule cultura vegetală deține ponderea.

— În anul care a trecut, despre acesta, deși e cel mai bun an pe care l-am avut vreodată, încă nu se poate discuta, toate culturile noastre au fost peste plan și la toate am beneficiat de primele pentru sporuri de producție. Numai la grîu am încasat 1 200 000 lei din prime. Acestea, avînd drept scop să stimuleze producțiile mari, sînt substanțiale. Spuneam că am luat primă la toate culturile: grîu, porumb, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui. Ne-am situat aproape la toate la plafoanele maxime. Bineînțeles că și cheltuielile au importanta lor. Ele trebuie făcute cu mult discernămint. Și aici se poate acționa. Prașilele, de exemplu, le facem numai în cazul că sînt strict necesare, judecînd necesitatea lor după starea de vegetație a fiecărei sole în parte. Calitatea bună a unei prașile, făcută la timp și cum scrie la carte, o poate elimina pe următoarea. Anul acesta, ne așteptăm la beneficii mult crescute față de anul trecut deoarece recoltele sînt mult mai mari. Vorbesc și de cele care s-au încheiat, cum ar fi la grîu unde avem o recoltă mai mare decît anul trecut cu aproape 2 200 kilo-

grame la hectar, dar și de culturile care urmează și care se arată a fi din cele mai bune.

— La dispoziția agriculturii noastre au fost puse tehnologii din cele mai avansate, o sistemă de mașini modernă și eficientă, semințe selecționate, etc. Rezultatele bune și foarte bune nu puteau să întârzie, însă doar acestea le explică?

— Țăranii au mai învățat

nimeni în loc.

— Și cum faceți, aici la Pătule?

— Pătule 1. Mai e o cooperative în comună, Pătule 2. Noi sîntem 1.

— Ei au rezultate mai slabe?

— Nu pot să zic asta. Ei au pămîntul mai rău oricum, așa că sînt mai dezavantajați. Dar să vă spun cam ce facem noi cu resursele pe care le folo-

grijă de zootehnie. Pentru că tot sîntem la porumb, la noi e un obicei, o tradiție, cum vreți să-i spuneți: virfuirea porumbului. Aproape de maturitate, se taie coceanul de deasupra știuletelui. Se grăbește astfel maturarea porumbului, iar virfurile se insilozează. Numai anul acesta din virfuri am insilozat 1 000 tone. Muncă este pentru că operațiunea se face manual,

toate roadele lui, dar mai e și omul. Și el trebuie bine folosit. Normele prevăd un paznic sau îngrijitor de noapte pe un grajd. Am constatat că un om la un grajd e prea mult. Are timp să doarmă, numai pază și îngrijire nu face în asemenea condiții. Pe cînd la două grajduri, cum procedăm noi, n-are timp să închidă un ochi, fuge de la un grajd la altul să nu se întîmple ceva, că altfel plătește vițelul. Pe noi nu ne interesează banii, ci vițelul, pentru că vițelul se face vacă sau taurăș de predat la stat.

— Activitățile industriale să le discutăm?

— De ce nu? Facem și noi pufuleți pentru că sînt buni și se cer. Afară de asta, ne-au adus anul trecut un beneficiu de 150 000 lei. Avem și o moară pentru furaje pentru uz propriu. Brigada de construcții ne-a adus beneficii de 3 milioane și jumătate. Face case pentru ai noștri și pentru alții. Oamenii nu pleacă din sat, sînt ai noștri și în perioadele de virf putem conta pe ei. Cred că mai în toate comunele se poate organiza o astfel de brigadă. Ați trecut pe la marginea comunei. Ați văzut acolo pajiștea cultivată, unde pășteau niște viței. Noi o cultivăm, adică nu plătim altora să ne-o cultive. Nu știm noi să cultivăm o pajiște? Am mai vrea noi și altele. Se fac mai încet. Nu găsim oi să cumpărăm. Am avea ce să le dăm de mîncare. Important este că de la începuturile ei și pînă astăzi la Pătule am progresat an de an și cum am muncit și cum am trăit. În ultimii ani progresul acesta e mai evident. De ce? Sînt acumulări pe mai multe planuri, oamenii sînt mai dăruți muncii, interesului comun, au învățat că bunăstarea fiecăruia este dată de bunăstarea tuturor, or, asta nu se poate obține decît prin muncă la care să participe cu toții.

G. OPREA ■

Toate resursele sînt importante

În ultimii ani o lege a succesorilor, adică a beneficiilor, agricultura integrată. Asta înseamnă să folosești și să gospodărești bine pămîntul pe care îl ai în grijă, să folosești toate resursele secundare. Așa le zice, însă, ele nu sînt secundare de loc. Ele se folosesc în primul rînd prin muncă, abia după aceea prin pricepere. Priceperea se deprinde, auzi de la unul de la altul cum face, se țin cursuri de pregătire, instruiți la nivel de județ. Munca însă o faci singur, asta nu ți-o poate face

sim, credem noi, cu grijă. În primul rînd porumbul în cultură dublă. Cheltuielile sînt cam o treime față de cele în ogor propriu. Terenul se pregătește de regulă prin discuire și sînt necesare doar o prașilă mecanică și una manuală. Se folosește efectul remanent al îngrășămintelor din cultura dublă cit în cea în ogor propriu dar cheltuielile mici o fac rentabilă și pe cea de a doua. Îngrășămintele organice nu costă bani. Le ai la îndemînă, asta bineînțeles dacă ai

însă nici o mie de tone de siloz nu sînt de lepădat. Coletele de sfeclă, adică frunzele și partea de sus care rezultă de la pregătirea ei în vederea livrării către fabricile de zahăr, le insilozăm împreună cu sfecla furajeră și cu virfurile de care vă vorbeam. Iată o altă resursă pe care nu trebuie să o neglijăm. Tot în ultimii ani ne-am făcut 30 de atelaje cu cai. Evident că nu e bine să pornești tractorul pentru orice. Motorină e cîtă e și mai costă și bani pe deasupra. Resursă e pămîntul,

Informația pe care o deținem este următoarea: În urmă cu cîva timp, una din cele mai bune vaci (16 litri de lapte pe zi) a unei ferme din zona Domnești-Ciorogîrla din Sectorul Agricol Ilfov a fost furată. I s-au găsit oasele pe cîmp. Făptașii au rămas necunoscuți.

La primăria Domnești aflăm că pe raza comunei nu s-a întîmplat un astfel de caz.

Ajungem la Ferma zootehnică a C.A.P. Ciorogîrla.

Varianta 1, furnizată de șefa de fermă, ingenera Luminița Ghioculescu: — „16 litri pe zi? N-avem noi așa ceva, tovarășe. În orice caz, prin mai, într-o dimineață, îngrijitorul m-a anunțat că-i lipsește o vacă. Vezi-ți de treabă, mulge vacile și vedem noi pe unde o fi, i-am zis eu. Atunci a venit un cetățean din Domnești (Domnești este în imediata vecinătate a satului Dirvar, aparținînd de comuna Ciorogîrla) și mi-a spus că vaca e tăiată la marginea satului sub un pom. Au lătrat ciinii, cei ce-au luat-o s-au speriat că se face ziua și că vor fi prinși. Am recuperat vaca predînd-o la abator. Era o junincă fătăță în primăvară. Era frumoasă, dar mai micuță.”

Varianta 2, furnizată de economistul fermei, Ion Stroe: — De fapt nu s-a întîmplat așa. Tovarășul lui în primire, venea de la Dragomirești. A fost o sacrificare de necesitate. Alături era o parcelă cu lucernă. Peste noapte, vaca

a trecut prin gard, a mîncat și s-a umflat. Am sacrificat-o și am predat-o abatorului.

— Știam că în situația asta vitele mai pot fi salvate. Sînt înțepate cu niște ace.

— Da, însă a noastră era în ultimul stadiu, era, ca să zicem așa, moartă.

Vine la sediu și inginerul-șef Gheorghe Dumitrescu, care ține, cu delegație, și locul de președinte al C.A.P. Ciorogîrla.

Ferma are 569 de bovine, din care vaci cu lapte și juninci 248. Să vedem de ce se întîmplă astfel.

În noaptea de 16 spre 17 mai, cînd vaca a scăpat la lucernă (asta este în cele din urmă varianta la care s-a rămas), paznic de noapte era Victor Lăcătuș, care ori nu venise la lucru ori dormea cîine știe pe unde. El e deci vinovatul.

— Ar fi trebuit să i-o

Oricum, la poartă nu e.

— Vaca ar fi putut să iasă și pe poartă, sugerează șefa de fermă. Pe care, că poartă nu prea există. Prin mijlocul fermei trece un drum folosit de multă lume.

Vaca a trecut pe sub o bară, apoi prin gardul de sîrmă.

— Sîrma se mai rupe. Lucrăm cu tractoare care o mai agăță. O tot reparăm, spune inginerul-șef cu un oftat sifistic.

„Sîntem mediocri“. De ce?

Varianta 3, neezitantă: Sacrificare de necesitate. A scăpat la lucernă.

Nu era o minune de vacă, aflăm de la tehnicianul Marin Neacșu. Numai așa se explică trecerea ei prin gard. Valoarea ei, înregistrată la contabilitate, era de 4 875 lei. De la abator s-a încasat pentru ea suma de 1 481 lei. Pierdere e clară. Să mai spunem că era o junincă la prima fătare, ar mai fi fătat cîțiva viței buni și ar fi dat lapte încă bună vreme.

— Care e producția de lapte a fermei?

— Sîntem mediocri, recunoaște inginerul-șef, 4,2 litri de lapte.

Deci, s-o spunem pe a dreaptă, lucrurile merg rău la zootehnia din Ciorogîrla.

imputăm, dar cui? N-are servicii și mai are și cinci copii. Vin, pleacă, lucrează ca zilieri pe unde se nimerește, în construcții, la zootehnie.

Din cei 32 de lucrători din zootehnia cooperativei, din care 10 sînt îngrijitori-mulgători, doar unul este din comună. Restul sînt din județe îndepărtate, Harghita, Bistrița. Cei trei paznici au fost dați afară pentru absențe nejustificate, lipsă de interes. Un mulgător cîștigă bine și foarte bine. În iunie, Petre Pieptănaru a cîștigat 4 300 lei. Deci, dacă se muncește, se cîștigă. Dar nu se prea muncește. În data de 8 septembrie, paznicul de zi, un oarecare Marin, s-a dus să-și schimbe buletinul (variante 1) sau e ziua lui (variante 2).

Vițelii sînt în grajd. E întineric și se simte puternic mirosul de amoniac.

— E un experiment care a dat rezultate, să scoți vițelii în cușete în aer liber. A fost inițiat la Balotești, aici lângă dumneavoastră. Unele județe l-au generalizat.

— Nu cred în chestia asta, spune șefa de fermă.

— Am participat și noi la un schimb de experiență. O să facem și noi niște cușete.

Mai încolo, unul din copiii zilierilor ia din șira cu lucernă verde un braț bun. Inginerul șef strigă după el, însă băiatul își vede de treabă.

Cînd plouă, fosele de la instalația de gunoi se inundă. Vidanajarea se face dar fără efect. Bălți gălbui sînt în ju-

rul lor.

— Simțiți dezolarea locului în care lucrați? o întreb pe șefa de fermă.

— Simt și încă acut, dar ce să fac, să mă bat cu oamenii?

Cum de nu muncește în zootehnie decît un om din comună? ne întrebăm. Este un sector din cele mai importante. Munca e grea aici, oamenii preferă să se ocupe cu legume pe care le valorifică pe piața Capitalei. Chiar toți oare? Să nu aibă nimeni nevoie de un loc de muncă lângă casă în care dacă muncești să poți cîștiga 3—4 mii de lei? Să fi ajuns zootehnia chiar ultima roată la caruță la Ciorogîrla? Să se mulțumească ea cu 4 litri de lapte pe cap de vacă furajată?

Părăsim o atmosferă de resemnare păgubitoare. Disciplina și muncă, iată ce trebuie la fermă. Să le impună cine știe și poate s-o facă, adică cine este capabil.

La postul de Miliție al comunei nu s-a primit nici o sesizare de furt. Șefa de fermă și inginerul-șef au fost amendați în luna august de către organele de ordine pentru proasta organizare și pază a unității, lipsa paratrăsnetelor etc.

Trebuie făcut ceva pentru redresarea lucrurilor. Grajduri și vaci sînt. Instalații mecanice, de asemenea. Finarele erau aproape pline. Deci, condiții sînt. Depinde cine le administrează. Cine?

OPREA GEORGESCU ■

Strategie genetică

Printre noile surse de grâu create la Institutul de Cercetări pentru Cereale și Plante Tehnice Fundulea se numără și cel multiliniar Flamura 85. Înregistrat cu o deosebită diversitate genetică, el poate rezista în condiții superioare la atacul unor boli, în special al celei numite făinare. Cum au reușit cercetătorii să așeze semănașii roșii în calea unei eventuale epidemii în lan? Au realizat cinci linii de grâu, identice din punct de vedere al celorlalte caracteristici, dar fiecare dotată cu o altă genă de rezistență la această afecțiune. În brazdă se seamănă un amestec de semințe din cele cinci linii. Dacă infecția îmbolnăvește un spic, următorul îi opune o altă structură genetică de imunitate. Focarul de boală este frinat să se propage. Nu poate ataca în serie plantele căci de fiecare dată are în față o altă strategie de apărare, întipărită în memoria genetică a celui. Solul Flamura 85, de fapt un amestec de linii de grâu cu diferite gene de rezistență la această agent patogen, a rodit în timpul testărilor în recolte constante an de an și s-a menținut în producție mai multe cicluri decât celelalte surse, fiind mai puțin vulnerabil la boli.

Colagenul și tinerețea

Colagenul, proteina de bază din țesutul conjunctiv al pielii de animale, a devenit, prin strădania specialiștilor de la Institutul de Cercetări Pielărie și Încălțăminte, o materie primă prețioasă pentru industria farmaceutică și cosmetică. Prin valorificarea superioară a colagenului din deșeurile de piele s-au obținut pansamente ce grăbesc cicatrizarea rănilor și arsurilor, bureți hemostatici și pentru ulcerelor varicoase. Împregnanti pentru protezele textile vasculare, pansamente transdermice împotriva durerilor reumatismale, unguente, sprețuri, ba chiar înlocuitori ai corpului vitros de ochi și ai membranelor din articulațiile afectate de boli „grele” aflate la faza de experimentări. Întreprinderile Miraj și Nivea fabrică din el o gamă largă de creme și loțiuni, la „Igiene” se practică ionizări cu colagen, toate acestea servind o adevărată industrie a frumuseții și prosperității. Dr. ing. Viorica Trandafir și colegii ei au pregătit împreună cu specialiști ai Întreprinderii Miraj două produse cosmetice absolut noi, de ultimă oră și pe plan mondial, pornind tot de la colagen, căci cine poate asigura mai bine supletea și tinerețea tenului decât tot substanțele nutritive din

structura unei piei. Masca cosmetică din colagen fibrilar este o țesătură fină, hidrofilă, un val colagenic care, decupat după profilul obrazului, nasului, ochilor, se aplică pe față. Tampo-nată cu apă sau ceai de plante, ea hidrilează tenul și își cedează conținutul proteic. Produce o revitalizare și o hrănire cu substanțe naturale a țesuturilor dermice, o îmbunătățire a circulației, o normalizare a echilibrului acid-bază. După îndepărtarea măștii colagenice, tenul radiază prospețime, elasticitate, fără să mai poarte urmele unei creme. Al doilea produs nou, este o cremă gel neagră având la bază colagen monomeric nehidrolizat, deci foarte apropiat de starea lui nativă. Ea asigură epidermei o peliculă protectoare colagenică și o hidratare corespunzătoare. Dintr-o materie recuperată, produse de valoare și finețe. Obrazul subțire, cu colagen se ține!

Despre iepuri

La Facultatea de Zootehnie din București s-au făcut pași importanți în domeniul unei tehnologii noi, perfecționate de reproducere a iepurilor crescuți industrial. Ei reprezintă o importanță sursă de carne de calitate superioară, albă, dietetică, aflată la baza unei game largi de preparate culinare gustoase. Urechiatul are capacitatea de a metaboliza celuloza din hrană cu randamente înalte, cel puțin egale cu cele ale raselor de taurine de performanță. Conf. dr. Mihai Bălășescu și ceilalți specialiști universitari au căutat o modalitate de utilizare cât mai aproape de maxim a uluitoarei însușiri de înmulțire a iepurilor. Teoretic, iepuroaica poate să nască de 12 ori pe an, suprapunând cele 30 de zile de alăptare cu noua gestație. S-a observat însă că organismul ei are nevoie de circa 5 zile de odihnă, în care nu mai alăptează înainte de noua fătare. S-a încercat atunci o înțărare a puilor la vârsta de 25 de zile, trecându-se la o alimentație cu nutrețuri starter în perioada de trecere de la sugar la adult a condus la un demaraj mai bun al creșterii în greutate a iepurașilor, care cîntăresc la vârsta de valorificare cel puțin tot atît cît exemplarele cu alăptare încheiată la 30-35 de zile. Prin înțărarea precoce, mai devreme cu 3-6 zile, montarea femelelor se poate face imediat după naștere și nu după o săptămînă ca pînă acum. Se înregistrează două fătări în plus pe an ceea ce înseamnă circa 25 de kilograme de carne greutate vie obținute suplimentar de la o iepuroaică. Noua tehnologie intensivă de reproducție, experimentată la Avicola Brașov, a condus la rezultate încurajatoare.

Căptușeli rezistente

Materialele refractare reprezintă acele combinații de mare diversitate chimică și structură, care sînt înzestrate de proprietatea de a rezista, pînă aproape de limita de înmuiere, la agresiunea termo-chimică a unor medii de lucru. Le întâlnim mai peste tot, de la cuptorul de piine, pînă la placarea rachetelor cosmice. Tocmai de aceea, căutările îndreptate spre descoperirea unor materiale refractare tot mai perfecționate se află la ordinea zilei pe glob. Ca și în lumea calculatoarelor, au apărut și în familiile „refractarelor” produse de generația a II-a și a III-a. În acest domeniu s-au înscris cu cîteva realizări notabile. Echipa mixtă formată din cercetători, proiectanți ingineri din cadrul Institutului de Cercetări Metalurgice, IPROMET, Centrala Industrială de Produse Refractare Brașov. Întreprinderea de Alumină Oradea și cea de la Azuga, precum și din celelalte uzine de produse refractare din țară au pus la punct tehnologii originale de producere a două materiale de un deosebit interes, și anume sinter-corindonul și alumina cu cristalizare de tip tabular. Sinter-corindonul este un semifabricat refractar sintetic obținut din alumină. El stă la baza fabricării cărămizilor și betoanelor rezistente la temperaturi de pînă la 1600 de grade. Alumina cu cristalizare de tip tabular reprezintă efectiv un material refractar de top, fiind produsă pe glob doar de o singură firmă.

I. M. ȘTEFAN

FLORIN CONDURĂȚEANU

poteze. Prin cercetările mele am ajuns la concluzia că materia, sub toate formele sale, emite o radiație fundamentală. Nu doresc să vorbesc acum mai multe despre toate acestea. Am întocmit în acest sens o lucrare pe care am depus-o la Academia R.S.R.

— Cum se efectuează detecția?

— Orice om poate participa la o asemenea operație, folosind un instrumentar simplu și beneficiind, desigur, de puțin antrenament. Vom demonstra acest lucru cu ocazia experimentului practic.

— Unde ați întreprins asemenea cercetări?

— Dumneavoastră, stimate tovarășe Vasile Rudan, vă străduiți deopotrivă să îmbogățiți cunoștințele domeniului și cercetările întreprinse s-au concretizat într-o ipoteză originală prin care încercați o fundamentare teoretică.

— De la bun început, o precizare: tot ce susțin sub raport teoretic, poate fi probat în mod practic. Nu doresc să avansez nici o idee înaintea unor probe de vis. Îmi îngădui, tocmai de aceea, să propun ca redacția să revină cu un alt articol, dar aceasta numai după ce mai mulți redactori ai revistei vor fi martorii unei demonstrații faptice, deci de identificare, prin mijlocirea radiației telurice, a unor obiecte îngropate în subteran.

— De acord. De altfel, din documentația pe care ne-ați pus-o la dispoziție, am înțeles că asemenea demonstrații s-au desfășurat deja în prezența unor specialiști în materie. Cititorul nostru, bănuim, va fi totuși interesat să afle cîteva amănunte prealabile. Ce este această emisiune energetică pe care dumneavoastră o numiți radiația fundamentală a materiei?

— Fenomenul este cunoscut încă din perioada antichității și a fost utilizat în scopuri practice pentru identificarea unor surse de apă subterană. Se cunoaște de asemenea faptul că anumite indivizi cu o anumită dotare biologică, pot detecta cu ușurință cavități carstice, zăcămintele minerale situate la mari adîncimi. Se descriu experimente incredibile, e adevărat mai rare, dar ele sînt totuși consemnate de literatura de specialitate. Cel mai vechi procedeu este cel al vergelei de alun plimbătoare de un operator peste suprafața terenului. Așa ceva au folosit și constructorii de finții din țara noastră. În fapt este vorba de identificarea respectivelor radiații emise de toate formele agregate ale materiei. S-au formulat în această privință tot felul de

— Investigatiile mele au vizat cu predilecție șantierele de construcții, dar mai cu seamă cele arheologice. În acest din urmă caz se pot localiza în sol, cu o precizie de ±10 mm, toate vestigiile arheologice existente, pe nivele de locuire, din piatră, ceramică, bronz, fier. În final rezultă un plan detaliat al depunerii zidurilor, a căilor de comunicație, a canalelor și conductelor de alimentare, a depozitelor de materiale arheologice. Lucrările au fost întotdeauna efectuate în prezența unor comisii de tehnicieni sau a unor istorici și arheologi.

— Puteți oferi cititorilor noștri cîteva exemple?

— La ICAB, unde am colaborat cu inginerul Virgil Zărnescu, metoda a permis localizarea unor conducte de alimentare din beton, fontă, plumb, azbociment și beton armat. Au fost stabilite poziția conductei, diametrul și axul, racordurile la conducta principală și a fost delimitată lățimea șanțului pentru instalarea conductei. Metoda favorizează în special identificarea conduc-

telor uitate, deci cele pe care șantiștii le caută executînd sonde la întimplare.

În domeniul arheologiei, procedeul s-a soldat cu cele mai neașteptate rezultate. La Adamclisi a fost detectată cea de a doua secțiune a zidurilor de apărare, pe care, ulterior, săpăturile au făcut-o vizibilă în taluzul canalului de aducțiune pentru irigații. La Curmătura Buzăului, au fost localizate ziduri aparținînd evului mediu timpuriu și deopotrivă ziduri cu o foarte mare vechime. Dar cele mai mari descoperiri, și care urmează să fie verificate prin lucrări de decopertare a terenului, aparțin investigațiilor de la Adamclisi. La început am reușit să localizăm un tunel situat între nucleul monumentului și un tunel aflat în apropiere în care există trei ziduri de blocuri de piatră. În 1986, investigațiile se finalizează prin detectarea unor vestigii arheologice situate la o adîncime de trei metri. În 1987, cercetările atestă existența altor materiale arheologice, iar o lună mai tîrziu se confirmă informațiile obținute pe cale cibernetică: nucleul monumentului de la Adamclisi este amplasat pe un fel de piață, fundația făcînd corp comun cu fundațiile unor construcții adiacente. Datele furnizate de calculator s-au dovedit a fi corecte. La Adamclisi, sub celebrul monument antic și în zona lui, pe o suprafață foarte mare, există sub pămînt o Troie, deci o așezare străveche care, sînt sigur, va îmbogăți substanțial cunoștințele despre antichitatea dacoromană. Va fi poate o nouă dovadă că pe aceste meleaguri, populația autohtonă este creatoarea unei civilizații multimilenare.

— Cum vom proceda în cazul experimentului proiectat?

— Vom aborda fie un șantier de construcții, fie unul de arheologie. În ambele cazuri, localizarea relicvelor subpămîntene vi se va desfășura în prezența unei comisii de specialiști, singurii în măsură să atesteze valabilitatea metodei.

— Îndoiala face parte din patrimoniul înțelepciunii. Privim cu încredere optimismul dumneavoastră, dar și cu unele rezerve. Oricum, am fi cei mai fericiți să comunicăm cititorilor noștri o reușită. Pînă atunci, permiteți-ne să vă prezentăm cititorilor noștri: Vasile Rudan este operator cinematografic în cadrul Ministerului Industriei Ușoare, membru al Asociației Oamenilor de Știință din România și vechi pasionat al problemelor de bioloogia.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Conachi — nu doar poetul

Nu numai specialiștii, dar și oamenii din cele mai diferite sfere umaniste au vădit uneori interese majore pentru știința pură și aplicativă. Dacă în universal cele mai izbutoare cazuri sînt Lucrețiu, Leonardo da Vinci și Goethe, în cultura românească cel mai strălucit exemplu este acela al lui Eminescu, ale cărui scrisori și caiete manuscrise vădesc un interes neabătut pentru absolut toate științele, de la matematică la paleontologie. Dar el nu este singurul iubitor de știință dintre scriitorii noștri. Camil Petrescu și Mircea Eliade de pildă s-au interesat nu numai de diferite discipline științifice pe care le-au aprofundat, dar și de filosofia științei.

În articolul de față, vrem să ne ocupăm de un alt scriitor român, Costache Conachi, în universul căruia problemele științifice și tehnice au stat pe un plan deloc secundar. Este vorba de un autor foarte popular în epoca sa, cunoscut mai ales pentru cîntecele sale de lume și elegiile sale erotice, în care răsună spre pildă decepția sa în legătură cu iubirea-i contrariată pentru Zulnia. Totodată, așa cum observă istoricul literar Paul Cornea, el „este un adept al filosofiei «luminilor», pe care o interpretează în termeni moderni, accentuînd necesitatea

schimbărilor treptate, fără rupearea de tradiție.”

Credea neabătut în progres și în rostul culturii științifice scriînd: „Cu cit gîndirea minții își întinde crugul ideilor și le lămuirește, cu atît limba merge sporînd.”

S-a născut la 14 septembrie 1778 la Țigănești, comuna Munteni, județul Galați și a murit tot acolo, la 4 februarie 1849. A dobîndit prima instrucție acasă, după obiceiul boieresc al vremii, cu percepitori străini; printre aceștia, s-a numărat un anume Fleury, fost membru al Convenției Naționale, care i-a dat și noțiuni de inginerie. A studiat apoi filosofia, matematica și dreptul, la Academia Domnească din Iași, care i-a fost apoi de folos în funcțiile ce a avut (ispravnic, vornic, etc.).

Ulterior și-a consolidat cunoștințele prin lecturi neîntrerupte și, după unele informații și prin studii superioare, tehnice și filosofice, în străinătate, probabil la Lemberg, unde a luat contact cu sistemul lui Newton și filosofia lui Locke, pe care l-a admirat toată viața.

Cum am arătat, a avut importante funcții de stat, printre care cea de președinte al Departamentului Afacerilor Străine al Moldovei și de Mare Logofăt al Dreptății. Concomitent, a scris

100 de poezii originale și a tradus altele, care au circulat mult, unele chiar oral, cîntate de lăutari.

C. Conachi a fost intens preocupat de propagarea culturii, așa cum rezultă din corespondența ce a purtat-o cu domnitorul și cu mitropolitul Veniamin Costache; deși poliglot, din aceste misive reiese preocuparea sa pentru cultivarea prioritară a limbii române și pentru dezvoltarea, deopotrivă economică și tehnico-științifică, a țării.

A fost un membru activ al cunoscutei Societăți de Medici și Naturaliști din Iași, bun prieten cu unul dintre fondatorii acesteia, dr. Iacob Cihac. A militat pentru îmbunătățirea stării sanitare a Moldovei, modernizarea legislației (la care a participat direct), progresul științelor și predarea lor în limba română, propagarea economiei, a industriei și agriculturii. A construit el însuși diferite mașini — de pildă un strung de concepție proprie — și a cerut să se importe mașini perfecționate. Sub îndrumarea sa, s-au construit cuptoarele și mașinile pentru „sleire de fier”; a fost inițiatorul primei exploatare moderne de minereu de fier din Moldova. Tot el a înființat, la Tecuci, o spiterie.

Într-un trecut articol, din 19 decembrie 1986, l-am amintit, în doar cîteva rînduri, ca „adevărat părinte al astronomiei de amatori din România”.

Pasionat al științei astrilor, a făcut decenii la rînd observații cu ochiul liber, însemnîndu-și fenomenele care îl interesau. Apoi, nemulțumit de rezultatele ce obținea, a cumpărat de la fir-

ma „Plösse” din Viena o lunetă destul de puternică, cu diametrul obiectivului de 157 mm, care a fost transportată cu mare grijă pînă în Moldova. Încurajat și de numeroșii săi prieteni din cadrul Societății de Medici și Naturaliști din Iași, a început construirea, pentru aceasta, a unui „Turn de astronomie”, dar nu a mai apucat să-l vadă terminat.

Luneta a fost lăsată, prin testament, S.M.N.I., iar în 1860, cînd s-a înființat Universitatea din Iași, a fost cedată de aceasta Universității ieșene. În 1913, la înțemeierea Observatorului din Iași, luneta i-a revenit acestuia.

Cum era omul acesta, atît de sentimental în poezie și atît de lucid și riguros în știință, cum s-a păstrat imaginea lui? Iată cum îl descrie G. Sion: „Era înalt de statură, uscățiv la corp și la figură. Ochiul său negri, înfundat, răspindeau scintile de inteligență. Avea barba lungă, rară și căruntă [...] Era sobru ca un filosof”. Nicolae Șuțu adaugă: „Era, înzestrat cu un caracter ferm și loial, cu o judecată temeinică, cu o știință neobișnuită printre conștii săi.” Dar cel mai impresionant portret îl pare cel ce l-a schițat Nicolae Iorga în cartea sa Oameni cari au fost: „Răpede trece iocoana bătrînului cu giubea lungă și mare, islic rotund, cu părul răspîndit în suflute supțiri, cu barbă creată și rară, cu nasul lung și ochii mari, plîngători, în fața slabă...”

Parcă îl vedem: poet, dar și veritabil cărturar enciclopedist, aducînd cu „bătrînul dascăl” din Scrisoarea I.

I. M. ȘTEFAN

OPINII

ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI PROGRES

În strategia progresului multilateral al României socialiste, adoptată și aplicată cu consecvență începând cu istoricele lucrări ale Congresului al IX-lea al partidului, depășindu-se tendințele manifestate în perioada precedentă, de suprasolicitare, aproape exclusivistă, teoretică și practică, a „economicului”, în opera de făurire a noii ordini, s-a luat în considerare, cu realism și rigoare științifică, întregul avantaj de forțe ce acționează propulsiv, în procesul transformării revoluționare a societății, aceasta reflectându-se elocvent în dinamismul fără precedent și eficiența sporită a întregii vieți politice și economico-sociale din țara noastră. Potrivit gândirii politice și filosofice de largă cuprindere a realităților în devenirea lor dialectică, proprie secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a urmărit, stăruitor și programatic, potențarea maximală a acțiunii factorilor subiectivi, dezvoltarea și afirmarea plenară a personalității tuturor cetățenilor, întinându-se cu clarviziune prospectivă implicarea lor, în mare măsură, hotărâtoare, în continuitatea procesului revoluționar, în grăbirea ritmurilor de evoluție a societății românești pe drumul socialismului și comunismului. De o mare însemnătate principială s-a dovedit relevarea disponibilităților învățămîntului de a fi un „factor fundamental de progres”, pregătirea sistematică, temeinică și multilaterală a tineretului, a oamenilor muncii, devenind o preocupare centrală a activității de partid și de stat. Ca atare, învățămîntul în ultimii 24 de ani, sub coordonarea înțeleaptă a tovarășei academiciene doctore inginer Elena Ceaușescu, a fost conceput într-o remarcabilă viziune modernă, ca un sistem suplu, dinamic, deschis înnoirilor, perfecționării permanente, integrându-se funcțional, în relație organică, dialectică, cu cercetarea și producția, diversificin-

du-se totodată, ca profil și extinzându-se ca obligativitate la nivelul treptei I de liceu. Astfel, școala românească a sporit considerabil ca eficiență socială, răspunzând tot mai adecvat nevoilor de pregătire a forței de muncă specifice economiei naționale în impactul ei cu cerințele revoluției științifico-tehnice contemporane și ale noii revoluții agrare, asigurând cadre bine pregătite, acționând cu superioare investiții de inteligență și competență, cu sporită răspundere, la conducerea societății, la administrarea chibzuită și sporicea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, la promovarea deliberată a prefacerilor calitative în toate sectoarele de activitate. Se poate afirma, cu deplin temel, că învățămîntul de toate gradele, reflectat în nivelul ascendent al pregătirii oamenilor muncii, a venit cu o contribuție majoră, hotărâtoare, în determinarea succeselor înregistrate în edificarea socialismului și comunismului, la constituirea unei baze trainice, materiale și spirituale, pentru îndeplinirea, în continuare, a prevederilor celui de al 9-lea plan cincinal, a mărețelor obiective de progres multilateral al patriei, ce se profilează mobilizator, până dincolo de granițele milenului, în puternica lumină proiectată de recente documente programatice, pregătitoare ale celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, aflate acum în efervescentă creație a dezbaterii constructive de către toți fiii țării.

„...este necesar — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c. — a acționa cu toată hotărârea pentru realizarea programelor de modernizare și organizarea activității pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru a acționa ca adevărați revoluționari în toate domeniile. În același timp, trebuie să perfecționăm în continuare învățămîntul de toate

gradele, asigurând o temeinică pregătire profesională, tehnică și științifică, a tuturor oamenilor muncii”.

Din această perspectivă, transparent cu claritate marile răspunderi ce revin școlii, tuturor cadrelor didactice, implicarea lor imediată, dar decisivă, în prefacerile calitative din societate, în asumarea deliberată și competentă de către tînăra generație a propriului destin, conștientizată ca parte integrantă a prezentului și a viitorului națiunii noastre socialiste. De o mare densitate semnificativă se prezintă faptul că, în timp ce, chiar în unele dintre țările cele mai avansate, analfabetismul nu a fost eradicat pe deplin, în România, așa cum prevede proiectul Planului-Directivă, în curînd „întregul tînet va urma școala de 12 ani”, procesul de învățămînt urmînd să se desfășoare „pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii, umane în general, a concepției revoluționare despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric”, acordîndu-se totodată, „o mai mare atenție însușirii științelor sociale, economice și de conducere”.

Conferindu-se învățămîntului un rol major și distinct în strategia dezvoltării economico-sociale a patriei, asigurîndu-se o pregătire complexă și multilaterală a absolvenților, li se deschid, acestora perspective, practic nelimitate, de afirmare plenară a personalității lor, în conducerea întreprinderilor, a localităților, a țării, în proiectarea, adoptarea și înfăptuirea politicii noastre interne și externe, angajîndu-i ca veritabili promotori ai înnoirilor, ai prefacerilor revoluționare, în toate sectoarele de activitate, acționînd cu competență și răspundere patriotică, în ridicarea României socialiste spre altitudini superioare de progres și civilizație.

MIHAI RĂDUCĂNU ■

POEM PENTRU PATRIE

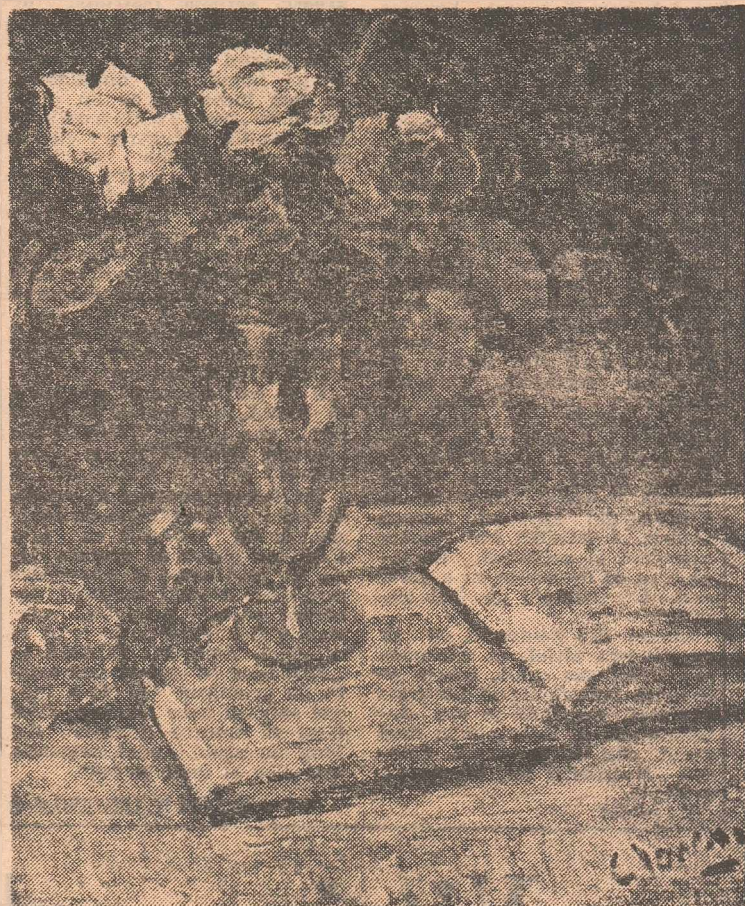
Curcubeul

Pe guri de rugi mătasea se revarsă
Și oștile porumbului se coc,
Lumina dinspre miere cade arsă
Molatec apa se-aurește-n scoc.

Din nord se-avîntă păsările lumii
Înveșmîntînd văzduhul de pojar,
În nuci plesnesc iar simburii genunilor
Cocoșii dulci în strai de chihlimbar.

Ca o leoaică prăduind din saft
Nimbată mască toamna desfășoară,
În libertate arcuind înalt
Se vede curcubeul peste țară.

ION POPA ARGEȘEANU ■

În acest număr, reproduceri după lucrările pictorului Gheorghe Ionescu

Cronica literară de Romul Munteanu

pagina 10

Eminescu — Creangă Marea prietenie

pagina 14

Desene pe asfalt

De „septembrie”

Septembrie al dulcelui început de toamnă, septembrie al întîlnirilor (și al despărțirilor) din prea multă dragoste, luna blîndă a căderii frunzelor, a florilor ingenușchate de ploii, septembrie, deopotrivă al năruirii și al visării.

Septembrie, al jindului meu de himere, al castei împăcări cu desfolierile vegetale, al cumpenei dintre anotimpuri. Solemn, vechit de griji, încercînat de insomnii, septembrie își lasă pe oasele mele dogite de vers, aurățiile-i îndeobște ieftine, desemele lui trase parcă din uitate manuscrise din poduri de schit, închipuite de cronicari cu capete rețezate și murmurate de voci fără trup...

E al meu. A fost totdeauna domeniul meu, largul meu cîmp de vinătoare cu soim pe umăr. Vinătoare de ce? Vinătoare de

mere domnești și prune gîrlane, de struguri muiați în smalt, de Vizan, vinătoare de pace a sufletelor.

Mă se părea că intru în fiecare alt septembrie, altul, că mă așteaptă o iubire, alta, cînd iată, ajuns cu caii de poștă ai vîrstei la un fel de han al înțeleptiei și așezării mă regăsesc, iarăși, același, cu tot ce sînt (cu tot ce mai sînt) cu fruntea neaplecată spre icoana unei noi frunzi, singur și datat tăcerii și așteptării.

Stingere? O, nu, firească slăbire într-un ceas fertil, înaintea unui drum ce trebuie bătut cu pași, cu degetele, cu pleoaple. Septembrie își puieste în prajma mea semintele unor posibile reînfloriri, peste secundă, peste oră, peste timp.

GHEORGHE TOMOZEI ■

ALEXANDRU ANDRIȚOIU:

„Patria e unică”

— Vă propun să ne întoarcem în lumea amintirilor, la începuturi, Alexandru Andrițoiu.

— Pentru mine Clujul rămîne o foarte frumoasă sentimentălităte. Eu am debutat la Cluj-Napoca, nu ca poet, ci ca gazetar. După ce am terminat liceul la Beiuș, am intrat student la Filologie și am început în anul întâi să public la ziarul

local. Desigur că ar trebui să-l pomenesc pe toți prietenii mei, totdeauna statornici, inclusiv pe Cornel Bozbi, care era șeful secției culturale a ziarului *Lupta Ardealului*, unde am debutat. Să-i amintesc pe Ioaniche Olteanu, pe Miron Radu Paraschivescu, care tocmai atunci editoreau *Almanahul literar*, apoi ambianța cu adevărat

literară a „Cenaclului” clujean unde veneau studenți și nestudenți, toți cei care credeau într-un vis, toți care am luptat pentru un ideal, deci dincolo de vis...

— Prin ce an au început „visele”?

— În 1949. Atunci am debutat cu o recenzie la o carte, care m-a băgat în gazetărie pînă-n gît! Eu astăzi mă consider un credincios gazetar, iar în timpul liber poet. Tot în acel an a fost și debutul meu poetic, cu o poezie insignifiantă...

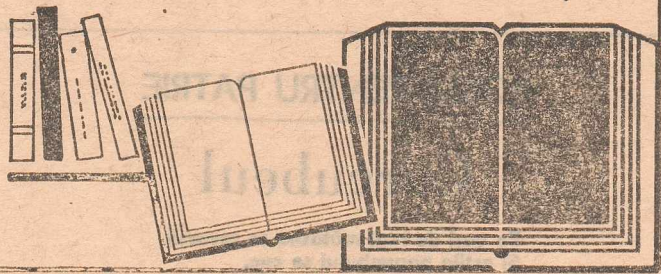
— Cum se împacă aceste două lumi?

— Rău cînd nu sînt făcute cum se cuvine! Gazetăria nu este numai — așa cum se spune de obicei în critica și teoria noastră literară — un bun ajutor pentru prozatori, pentru dramaturgi, pentru scriitorii de scenarii de filme — vai, din această ultimă categorie făcînd parte și eu! — ci chiar și pentru poet. Vreau să spun că și

(Continuare în pag. 15)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

VITRINA CĂRȚILOR

Vorbiți și scrieți românește

Greșcă deghizată (2)

„Nimbind” o „aură”

Sensul verbului (A) AUREOLA, cu valoarea gramaticală tranzitivă, este „a înconjura cu un nimb (aureolă)”, iar la figurat: „a glorifica”.

În definiția formei verbale, am întrebuit cuvântul AUREOLA, substantiv feminin, care înseamnă „cerc luminos cu care pictorii înconjură capetele unor personaje mitologice; nimb” sau „halo” în jurul unui astru, pe o fotografie”; „zonă luminoasă care înconjură flacăra propriu-zisă”. La figurat, AUREOLA are sensul de „faimă, glorie, strălucire, splendoare”, de la cuvântul francez aureole, în italiană aureola, ambele fiind forme ale vocabulei latine aureolus = „de aur”. Tot cu sensul AUREOLA există în limba română AURĂ, substantiv feminin. Cele două cuvinte fac parte din seria sinonimică a lui NIMB, „parte luminoasă (în formă de cerc sau triunghi), întilnită, după cum am menționat, în arta plastică”. Substantivului AUREOLA îi corespunde o formă verbală: A AUREOLA, tot astfel, NIMB are o formă verbală corespondentă în A NIMBA, din cuvântul francez nimber. A NIMBA are valoare tranzitivă și reflexivă, însemnând „a se înconjura cu o aură, aureolă (nimb)”; „a (se) aureola”.

Uneori, din neatenție, ca să nu spunem altfel, în exprimarea scrisă sau orală, aceste elemente lexicale apar juxtaponându-se, corelându-se sau determinându-se între ele în mod greșit, căci se formează, datorită sinonimiei lor, pleonasm evidente.

De pildă:

De atunci, din mai 1922, până acum, în noiembrie, îi va crește o barbă [...] aspră nimbindu-l cu o aură [...] așa cum stă, împăcat pentru totdeauna, privește spre luminosul Delft.

Ușa s-a deschis, s-a ivit statura de uriaș a profesorului, capul lui leonin, coama sălbatică de păr nimbă de albul acela strălucitor, buzele groase, aproape răsfripte, de om căruia îi place tot ce-i mai bun în viață.

În primul text, utilizarea secvenței lingvistice nimbindu-l, „a (se) înconjura cu un nimb (nimb = „parte luminoasă”) face inutilă adăugarea: cu o aură, cu un nimb (nimb = „parte luminoasă”).

De asemenea, în textul al doilea, nimbă („luminoasă”) de albul (culoarea care reprezintă prin excelență lumina) acela strălucitor („luminos”) exprimă fără rost, în înșiruirea lor, același sens.

Mai puțin complicat, s-ar fi putut zice: „o barbă aspră NIMBINDU-L așa cum stă...”; „îi va crește o barbă aspră CA O AURĂ...”; „coama sălbatică de păr STRĂLUCITOR...”; „coama NIMBĂ și buze groase...”.

Cit despre punerea în relație directă: determinat-determinant a lui COAMA cu (de) PĂR, nu putem să spunem decât că neglijența în exprimare este de-a dreptul izbitoră, deoarece sensul primului substantiv îl implică pe al celui ce urmează. Amintim: COAMA = „PĂR lung și stufoș” care crește pe grumazul sau de-a lungul spinării unor animale; PĂR lăsat să crească (excesiv de) lung pe capul unei persoane, mai ales al unui bărbat”.

DORIN N. URITESCU

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Poezia este cadența timpului”... (II)

Putem desprinde și alte sintagme din alte texte: cerul e vinăt, cimpul e verde... verde întunecat, privire de gheață, bivoli, negri și goi (Zi de apoi). Plasticizarea limbajului rămâne banală, iar viziunea colorată nu are forță de sugestie. Lanțurile metaforice, folosite de autor la acea dată, erau extrem de uzate, până la golirea totală de poeticitate. Dar nu este întotdeauna așa. Citeodată poezia se încarcă de energie afectivă și forță de sugestie. Peisajul văzut printr-o stare de suflet este de-a dreptul muzicalizat. „Șir lung de ploi cu frunză moartă / înseamnă drumul către iarnă. / Îți spintecă inima din coaste / să singereze prin păduri ? / Frunze cu miini repezi le furi / gonind cum crivățul trece prin goarnă” (Alean de toamnă).

Traseul general al liricii lui Radu Boureanu trădează mari inegalități. Nucleele poetice din diferite texte sînt concentrate adeseori în două sau trei versuri. Dincolo de acestea sînt doar pustii de cuvinte. Cel mai rău cade pulsionea estetică în poezia de evocare. Acolo unde ne așteptăm să înflorească pitorescul, culoarea lumii balcanice de altă dată (Cintarea cetății lui Bucur, (1959), se cristalizază doar un pamflet facil, slujit de un limbaj ușor trivial, înapt să creeze o atmosferă de epocă. „Băltoacele coclite sfîrșeau cu bălegarul, / Lăturile umane și scirna de la porci; / Manuk știa că aur din lepra vieții storci / Și, strălucind din singe se-ncheagă solitarul” (Hanul lui Manuk).

Dar nici temperatura poeziei din acest ciclu nu stă întotdeauna înțepenită în spații deserte. Geamala, de pildă, pune în lumină resurse artistice, extrase din umor, grotesc și culoare, pe care, autorul le-a exploatat foarte rar în întreaga sa operă. Nu este însă mai puțin adevărat că în toate stațiile de tranziție ale acestui itinerar literar există mici insule de poezie care au o frumoasă funcție iradiantă. Decupăm doar câteva exemple: „Acesta-i veacul, — / e veacul meu sau timpul nedurerii / al nedurerii că nimic nu doare...” (Timpul nedurerii) sau: „De m-ar durea acum copacii rețazați, / as fi un urlet verde cu-nșingărări de seve...” (Fregată fără somn). În Dulce uragan există un strat subțire de mitologie, presărat cu o pudră de aur peste realitățile din diferite epoci. Coeficientul de reflexivitate al poeziei sporește, elementele picturale sînt estompeate sau dispar cu desăvîrșire. Versurile cheie ale poeziilor capătă un caracter aforistic mai pronunțat, fiind de asemenea încărcate cu energie afectivă cu mare putere de emanație spre cititori. Poetul aude „dansul muzelor în somn”, iar din „mața visului” se ivesc „acorduri apolinice”. Poeziile capătă iarăși o notă de solemnitate gravă. „Răbojul timpului” trimite spre întrebări ce vin din „eternitate”, dar care amintesc, totodată, de „iluzii neîncetate călătoare”. Scriitorul vizualizează o „mitologie în moale mișcare”, evocă trecutul ca o eternă regăsire sau întoarcere, trecut opus unui timp incert, confuz, cînd

„stupiditatea naște mitologii moderne”. Și în Dulce uragan poezia începe să trăiască asemenea unui flux, proiectat într-un spațiu și timp planetar. Unda de melancolie, stralut elegiac, toate acestea ies la suprafață din întrebări și răspunsuri, răspindite în corpul unor poezii. Între starea celor ce „mercu ne hrănim cu simboluri” și interogația „unde te afli, speranță către nimic”, funcționează un culoar al existenței, în care „în cartea timpului nu-i scris” că „omul e în devenire”. Și în Dulce uragan există texte fără poeticitate (Duhul războiului, Zăpada, Livada argezieană, Fără trecut, fără bagaje).

Dar dincolo de toate acestea, poezia autentică, situată dincolo de „cuvîntul lustruit”, și-a găsit un spațiu estetic de afirmare fără tăgadă.

Exemplele ce pot fi alese din Dulce uragan sînt numeroase: „Cărunte seri cînd slau să mă apropii / de afinat-pieritul ei obraz / cînd norii ca un straniu cîrd de dropii / pase somnului unui cer de pur topaz” (Oglinda umbrei).

Există în poezia lui Radu Boureanu o melancolie blîndă, mascată de un suris discret. În versurile de acest gen, erosul capătă relevanță, maniera dicției poetice este plină de rafinament, iar forța de sugestie crește dintr-o viziune globală asupra lumii. Poeziile erotice sînt colocviale, cogito-ul scriitorului se găsește într-un fel de emisie directă: „Îmi dăruiești și mierea și veninul de albine / ești vară, ai putea să mă crești uriaș cu un cuvînt, / Îmi spînzuri visele de nasul tău în vînt / și nici măcar pe r nu îl spui bine”. (Nu închide poarta).

În Dulce uragan, Radu Boureanu se dezvăluie, mai mult ca în versurile sale din trecut, ca un poet al contemplației, lumea apare în fața retinei ca un spectacol viu colorat și, totodată, ca o sursă de reflecție. Peisajul marin iese din pictural și se metamorfozează în stimul de poezie: „Cînd marea se revarsă peste orizont / cînd soarele monedă devalorizată / se duce afund peste zare o dată cu marea / singurătatea nu-ți aduce uitarea... / Nu mai rămîne decît să scrii / pe zidul alb, hîrtia nebulilor, / să năucești neînțelese cosmogonii.” (Uităte lîngă mine).

În poeziile de tip reflexiv din Dulce uragan timpul devine un „personaj”, el capătă modulații tematice variate, enunțate uneori în termenii unei dialectici negative. Forța de sugestie sporește printr-un ingenios sistem de „necuvînt”: „Timpul nu-i măsurat de cînd el stă gîndind; / Întîi dormind sub plapuma pămîntului, / neviță, nesomn, eu deasupra pașii năimirii noroadelor / sub urletele cerului, sub suspinele vîntului / gîndindu-și neviata” (Gînditorul de la Cernavodă).

Cîtit antologic, poetul Radu Boureanu va prezenta posterității o invitație la lectură mai bine întemeiată decît traseul integral al liricii sale. Clasat printr-o scriitură statornică, scriitorul nu și-a consumat toate efectele de surpriză.

Pictura lui, desi nu apartine acelui tip de creatie care isi propune sa obtina de la privitor un punct de vedere net, il solicita, totusi. Fiindcă pictura lui Gheorghe Ionescu are un punct de vedere. Mesterii cei mari ai picturii zise tradiționaliste sînt, în fond, mai ferm angaiați estetic decît o sumedenie de tîneri care-si proclamă, mai degrabă prin vorbă decît prin fapt, credințele. E multă vorbărie în pictura contemporană. Ceea ce impresionează în tablourile lui Gheorghe Ionescu — iar orînduirea lor pe simzele Muzeului național e de natură să indice și unde le-ar fi locul — e linistea, sentimentul unei contemplatii armonioase, în sensul filozofiei conținute a peisajului, a naturii statice înfățișate. În fata altor motive si, în definitiv, a altei lumi, dar nu substantial deosebită de cea pictată de Corot, sensibilitatea „robustă, vitalistă” a maestrului român găsește soluții în care domină firescul. Corot, ca si Andreescu, a oferit artistilor moderni o lecție. Ar trebui să scriu încă despre excepționala preparare a materiei colorate, despre faptul că adesea tablourile lui Gheorghe Ionescu dau senzația că ar fi lucrate cu peruzea disată și cu un rosu obținut tot din pietre prețioase. Trebuie să cinstim cu dragoste lecția de caracter a acestui pictor care, de cinci decenii, clădește cu demnitate si direcție o operă „de tradiție” si, totusi, puțin îndatorată cuiva.

TUDOR OCTAVIAN

Teatru

Eminescu și scenă

Pasiunea marelui nostru Poet pentru teatru este indiscutabilă. Peregrinările sale din adolescență sînt determinate de mirajul scenei și al vieții actorilor. Era inevitabil să și scrie teatru, și convingerea noastră este că, dacă timpul i-ar fi permis, ar fi dat scenei românești texte extraordinare. În logica vîrstelor creației, Eminescu și-a desăvîrșit experiența poetică, a pus bazele unei proze care ar fi putut deveni dintre cele mai interesante din lume, dar n-a reușit decît să schițeze teatrul. O astfel de eboșă este și textul pus în scenă la Naționalul clujean, în semn de omagiu, cu titlul Emmi. Amor pierdut — Viață pierdută. Eminescu a construit cu știință în acest text un cadru scenic, a conturat personaje și, cu artă, a punctat câteva replici. Cu siguranță autorul n-ar fi lăsat scenele acestor piese incomplete, ci ar fi urmat să mărească densitatea filozofică a ei, să o curețe de unele banalități. Sigur, în contextul centenarului și ca un semn de respect pentru fiecare literă scrisă de genul nostru național, întreprinderea Teatrului din Cluj-Napoca este meritorie și demnă de interes. Nu putem nici noi să recurgem la o cronică de spectacol obșnuită, lăsîndu-ne impresionați de intențiile lui declarate. Dorel Vișan, cel care semnează regia, a

Vitrina artelor

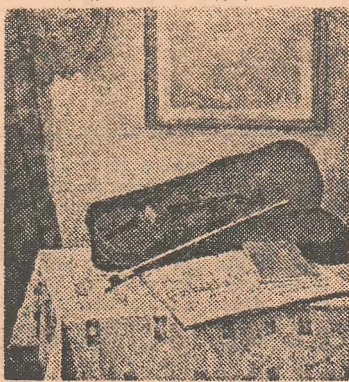
Plastică

Lecția de caracter

Recent, s-a tipărit la „Meridian”, în seria dedicată „Artistilor români contemporani” de recunoscută importanță, monografia Gheorghe Ionescu sub semnătura lui Petre Oprea. La Muzeul de Artă s-a deschis, zilele trecute, o expoziție cu aproape o sută de lucrări, din ultimii ani, ale pictorului. Acestea sînt fante care vin să evidențieze ideea că personalitățile autentice știu bine importanța prezentului. Viața și opera lui Gheorghe Ionescu, maestru alghier în antura culturală reprezentativă încă înainte de război, sînt un exemplu de inteligență activă, de adevăr bine cumpănit. Am scris în câteva rânduri despre frapanta impresie de românesc a creației sale, despre faptul că tablourile sale te retin stăruitor prin ceva greu de definit, dar care îți spune cu franchețe că sînt de mîna unui artist român. Oriunde le-ai întîlni si în oricare circumstanțe, culoarea si desenul lor te cheamă într-un chip familiar. Nici nu-l nevoie să-l cunosti opera, ca să percepi de-

finitoriul lor cu memoria, firesc, a unei întregi scoli artistice ce-l are în fruntea ei pe Andreescu. Am îndrăznit să caut o lămurire într-o convorbire cu Gheorghe Ionescu. Încercare delicată intrucit e întotdeauna inoportun să-l întreb pe un artist astfel, abrupt, care sînt momentele cheie ale metodei sale. „Adevărul este că nu-mi plăcea Andreescu, mi-a mărturisit pictorul. Credeam că îmi place Braque. Am pictat o vreme cu exemplul lui Braque, pînă să-mi dau seama că intram pe un drum care nu era al meu. În tinerețe te întreb tot timpul: oare care e drumul meu? Lupti să-l găsești. Cel mai greu e să renunți la o cale odată începută și să o iei de la capăt. Trebuie să o iei de la capăt mereu, pînă ce înțelegi că esti pe drumul cel bun. Am descoperit care e vocația mea privind un tablou de Andreescu. Mi-a plăcut nu doar pictura propriu zisă, ci lecția pe care mi-o oferea ea, morala atitudinii lui Andreescu. Am pictat de atunci întrebîndu-mă permanent dacă sînt eu în ceea ce fac. Nu mi-am pus problema dacă pictura mea e valoroasă. Mi s-a părut mai important să știu dacă e conformă cu mine, cu experiența mea, cu felul meu de a vedea lucrurile, natura, oamenii. Re-

vin neobosit la cîteva teme. În aparență modeste, fiindcă știu că tot ce e simplu și dezvăluie prin studiu si credință în adevăr, complexitatea. Nu există teme simple, nimic nu e simplu”. Virgil Mocanu scrie în prefața catalogului: „Interesant și semnificativ pentru totalitatea operei ni se pare panteismul organic, netrecut și asumat ca o condiție superioară. În virtutea căruia comuniunea cu natura pe canalul unei sensibilități robuste, vitaliste, implică un lirism discret conținut în substanța imaginii”. E o caracterizare exactă și incitantă a poziției artistice a lui Gheorghe Ionescu.

SEMNAL

● La „Cartea românească”, Marius Tupan publică o nouă carte, **Marmura neagră**, care îi dezvăluie capacitatea de a scruta cu minuție cotidianul și de a-l descoperi semnificațiile. Deschiderea unei cariere de marmură neagră constituie pen-

tru romancier un prilej de a prezenta personaje în căutarea împlinirii cât mai conforme cu aspirațiile lor.

● După ce a fost inclus în volumul de debut —88— de la „Cartea românească”, Constantin Pădureanu e prezent în librării cu volumul de schițe **Minutul de la miezul nopții** („Scrișul românesc”). Paginile semnate de acest autor se caracterizează prin putere de observație, relatate tensionate și o bună cunoaștere a mediilor unde se desfășoară acțiunea.

● „Tu fărăn din Bărăgan, trudit, / N-ai știut s-asezi pe sub

cîmple, / Decît plugul care-a lăgodit / Rînilor din palma-ți străvezie. // Ai arat pămîntu-n lung și-n lat / Cu nădejde multă și cu spor, / De genunchii-n lacrimi ți-ai scaldat, / Ai pus viață-n verdele ogor. // Ai udat cu sînge din belșug / Bărăganul, cu sudoare grea, / Pentru asta fierul de la plug / Poartă pe tășul lui o stea! Am citat din volumul lui Radu Cange de la Editura „Albatros”, volum care constituie un elogiu adus pămîntului românesc.

● „Acum de erai / Numai să-ți fi simțit blindetea, / Să-mi fi împreunat minile / Contemplînd / Acel zîmbet, vrajă provizorie, / Legămintă împăcat, / Mirarea din ochiul cuvîntului, / În fața semi-

neului ascultînd / Acel vînt ce poartă șoapte / Mereu despre aceeași dragoste”. De data aceasta am citat din versurile Blancăi Marcovici, apărute la Editura Litera.

● La „Meridiane”, cunoscuta colecție Biblioteca de artă ne face cunoscută **Civilizația arabă în vremea celor 1001 de nopți** de Maria Borza; postfață de Radu Florescu, volum bogat în

informații asamblate cu pricepere și rigoare și care luminează „momentul de maximă strălucire a civilizației islamice din faza arabă a acesteia”, domnia lui Harun al-Rasid.

● În „Biblioteca pentru toți” (Editura Minerva) aparitia cu numărul 1331: volumul de proză

truchipează cu har un servitor moldovean transferat la Baden-Baden (Niță). Patetic și exact este Radu Amzulescu în rolul tînrului compozitor îndrăgostit fără speranță de biata Emmi.

Regia lui Dorel Vișan a urmărit să consolideze câteva scene într-un decor simplu de concert cameral sau de tablou de epocă. Un pian, câteva scări ce duc spre o uriașă oglindă, o canapea și o romanică eșarfă e tot ce se află pe scenă. Cu mișcări simple actorii folosesc la maximum aceste obiecte, realizînd mai cu seamă un final remarcabil pe sunetele disperate ale pianului celui respins în amor, trista față părăsită de iubitul ei înconștient urcă spre oglindă spre a muri la baza ei. E un poem acest final, chiar dacă e și o poză, care emoționează fără rezerve.

Firește, dacă schița de teatru ar fi aparținut oricărui alt autor, nici spectacolul n-ar fi avut semnificația pe care o are. Tot ceea ce intră în ființa eminesciană este însă scump nouă și valoros în sine. Tocmai de aceea spectacolul clujean poate fi consemnat ca o reușită, mai ales că publicul este de la bun început de partea lui. Am citit în Șechi Brașovului o scrisoare în care Eminescu îi scria din Viena agoniției sale lui Chibici, că îi este dor de o mămăligă caldă și aurie. Oricine altcineva ar fi scris aceasta, ne-ar fi lăsat rece, dar Eminescu a sfîșit totul.

VALENTIN TAȘCU ■

al scriitorului libanez Djubran Khalil Djubran, **Aripi frînți** (traducere, prefață, tabel cronologic și note de Daniela Firănescu). „Prozator, poet și eseist libanez, Djubran Khalil Djubran este o personalitate complexă, multilaterală, un spirit romantic ce-și revarsă forța talentului, îmbrățișînd mai multe domenii ale artei cuvîntului pentru a se exprima” — afirmă traducătoarea în competentul său cuvînt introductiv.

● Editura „Univers” ne propune o traducere din creația scriitoarei Antonine Mailliet — **Pelaghia-Căruta** (traducere și cuvînt înainte de Irina Bădescu, care afirmă: „O cărută cu poezii fermecate, cîntece de dor, tîlcuri bătrînești și destine aventuroase, păcîlindu-și soroacele,

călătorește în răspărul sorții, al stihilor și al istoriei, înapoi spre patrie. Romanul Pelaghia-Căruta (laureat cu premiul Goncourt în 1979 — al scriitoarei canadiene Antonine Mailliet aduce, peste ocean și peste timp, străvechiul mesaj, mereu actual, al bucuriei unui popor vitregit de-a ființa „în cuget și-n simțiri”.

● Dor de copilărie este volumul Constantinei Caranfil apărut la Editura „Ion Creangă”. Povestirile cuprinse în carte, de o evidentă sensibilitate, se adresează celor de vîrstă fragedă —

și nu numai lor — și descriu viața copiilor de altădată, aduc un vibrant omagiu istoriei noastre sau relatează întâmplări din actualitate, ale căror eroi sînt tot cei mici. Volumul este frumos ilustrat de Tia Peltz.

Muzică

Recital

Este plăcut să constăți cum tinerii cîntăreți aflați chiar la începuturile carierei, se opresc cu interes profund în fața creației românești, dedicîndu-i — uneori — un întreg program cameral; așa cum a fost cazul, deunăzi, cu soprana Ioana Mărgărit care, la prima sa apariție pe podiumul de concert al Studioului Ateneului Român, a susținut un recital cuprînzînd — integral — lieduri și arii din operele compozitorilor noștri.

Despre Ioana Mărgărit am mai scris, cu prilejul premierei craiovene a operei **Don Pasquale**, de Donizetti. Calitățile întrevăzute atunci s-au confirmat și acum: vocea îi armonicele sale, tremolo-ul natural, ambitusul, acuratețea și penetrația, elementele primordiale pe care trebuie să le aibă un solist liric, se găsesc aici din plin. Ceea ce ne-a interesat, îndeosebi, de această dată, a fost însă apropierea și înțelegerea față de genul muzicii de cameră, căci aici, se știe, fără orchestră și parteneri, lipsit de decoruri și jocul de scenă, liedul nu-ți oferă decît

● Cap limpede ● Cap limpede ●

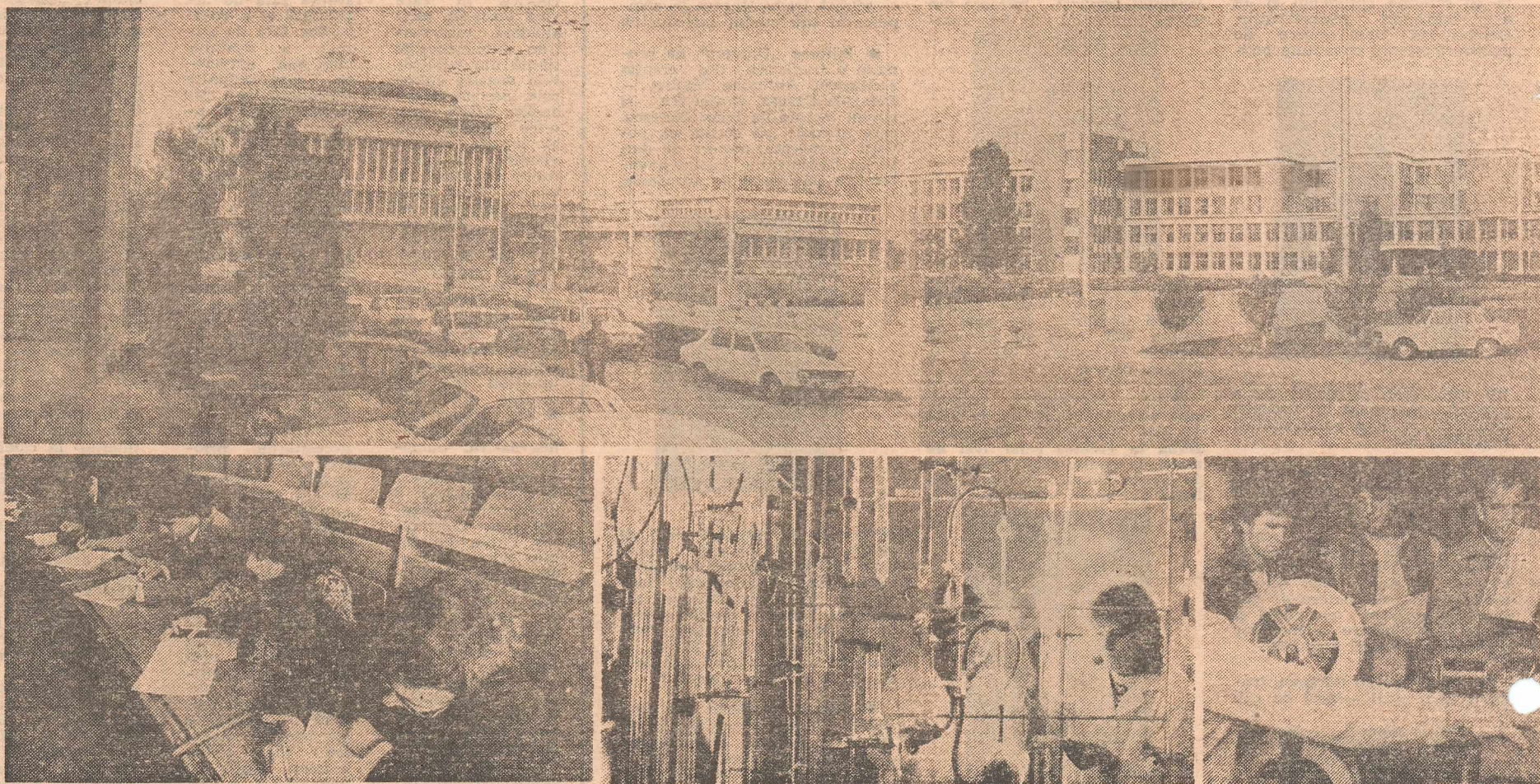
Reluăm această rubrică în care vom semnala, ca și altădată, intervențiile publicistice de tinută din publicațiile noastre culturale, precum și pe acelea aflate sub orice critică, rod al grabei, improvizației, al ignoranței sau lipsei de talent, fiind însă mai bucuroși să lăudăm descoperirea cel-l pretios, decît să ne bucurăm de erorile altora, încercînd deci să ne păstrăm cit mai obiectivi cu putință, fiind, totodată, convinși că nimeni nu poate fi infailibil și prin urmare nici noi. ● Am parcurs, mai întîi, pentru dumneavoastră, numărul 8 al revistei **Ateneu**. Coincidență! La pagina 6 descoperim, semnat de Constantin Călin, un elogiu adus rubricii de „revista-revistelor”: „Mi-a rămas însă, neafectat, reflexul de a mă opri mai întîi, cînd deschid o publicație literară sau culturală, asupra „revistei-revistelor”. Pentru mine aceasta e o rubrică-barometru. Cînd ea funcționează normal, înseamnă că există un „dialog” între cei care scriu, că aceștia nu ignoră ci, dimpotrivă, se cîtesc unii pe alții”. Subscriem la opiniile exprimate în respectivul colț de pagină. ● În același număr, Solomon Marcus și Liviu Pendefunda răspund la o interesantă dezbatere organizată de **Ateneu**, **Literatură și știință**, al cărei scop este „relevarea impactului științei asupra literaturii, a proporției în care s-a modificat atitudi-

nea oamenilor de știință față de literatură și a scriitorilor față de știință, a modului cum sînt apreciate repercusiunile descoperirilor științifice asupra omului contemporan.” ● Un titlu tot din **Ateneu**: **Dincolo de masca inocenței și can-dorii**! Iată o ex-primare pusă sub semnul nevinovăției și al naivității! ● La rubrica **Meridian literar sovietic**, **Ateneu** îi prezintă pe Serghei Esenin și pe Vladimir Visotki. ● La întrebarea „Care sînt, după opinia dumneavoastră, în momentul de față, necesitățile prioritare ale istoriografiei românești, Mircea Mușat răspunde astfel în **Vatra** (nr. 8): „Sînt multe. Mai întîi, noi lucrări de sinteză, care să grăbească elaborarea **Traiatului de istorie a României**, proiectat în zece volume, plus unul de bibliografie. Apoi, monografiile ale momentelor principale ale istoriei noastre (de pildă, n-avem încă o monografie a lui 23 August 1944), monografiile ale tărînimii, ale tirgurilor și orașelor, o istorie a marilor personalități politice, o istorie a comerțului românesc, monografiile ale instituțiilor, partidelor politice, ale principalelor idei politice.” ● În **Cronica nr. 35/1 septembrie** debutează o incitantă anchetă: „Există o școală ieșeană de pictură?” Au răspuns în acest număr Traian Mocanu, Aurel Leon, Ion Neagoe și Val Gheorghiu, din in-

tervenția căruia și cităm: „Dacă ne referim la actuala grupare de la Iași, să-i recunoaștem forța de afirmare și de emulație, capacitatea de a se face bine cunoscută, să-i remarcăm eminența stilistică, emanată din activitatea celor cîteva talente puternice, dar, înainte de toate, să-i distingem diversitatea, asigurată tocmai de talentele ei distincte. Neconstituitive însă, într-o școală, în ceea ce acesteia exegeza i-a rezervat și definitivat deja un concept indubitabil.” ● În continuare vă prezentăm suplimentul la caietul-program al Teatrului „L. S. Bulandra”. Intitulat **Pygmalion**, el reunește prezentări de mare interes ale unor artiști români de notorietate — Marioara Voiculescu, Zoe Muscan, Toma Caragiu, Petre Gheorghiu, Florian Pittis, Marcel Iureș precum și ale unor star-uri internaționale — Marilyn Monroe, Brigitte Bardot, Marlon Brando, Yves Montand, Orson Wells, Marlène Dietrich, Anthony Quinn, Barbara Streissand. ● Un alt supliment la un caiet-program de sală este **Luminile rampelor**, realizat de colectivul Operei române din Iași. Spicuim din sumarul divers și interesant: interviuri cu Lucia Tibuleac și Constantin Gabor, portrete ale dirijorului Cristian Mandeal și organizatorului Nicolae Li-careț, numeroase informații despre străluciți interpreți de operă și de teatru din întreaga lume.

CLAUDIU NEGULESCU ■

O poartă deschisă tuturor

Unul din po

— Fiecare an are elementele lui definitorii, respectând tradiția și evoluția învățământului românesc. Cum se prezintă 1989, roșă prof. dr. ing. Octavian Floarea?

— Elementul definitoriu al noului an școlar este acela al continuității procesului de modernizare a învățământului de toate gradele, început de la Congresul al IX-lea al partidului, în lumina sarcinilor, relesite din documentele de partid și de stat, precum și din proiectul Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R., cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă până în anii 2000—2010.

Prin tot ce s-a întreprins se mărește ca învățământul să formeze cadre cu o temeinică pregătire, în concordanță cu cerințele progresului tehnico-științific, cu prevederile programelor de modernizare și dezvoltare a economiei. Procesul de învățământ și conținutul fiecărei discipline, integrate organic cu producția și cercetarea, au la bază cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, concepția revoluționară despre lume și viață, materialismul dialectic și istoric. Vom acorda o mai mare atenție însușirii științelor sociale, economice și de conducere a proceselor de producție, pentru ca absolvenții să-și poată desfășura de la început în bune condiții activitatea. Totodată, se va realiza o mai mare implicare a învățământului, pe toate treptele sale, o creștere calitativă a formării complexe, multilaterale, a tineretului, cu un puternic spirit creator și de investigație, participant conștient și responsabil la activitatea economică și socială. Cadrele didactice sînt pregătite pentru îndeplinirea exemplară a nobiliei lor misiuni, de educare a tinerei generații pentru muncă și viață.

— În 15 septembrie ies ca niste făclii ale zilei de mine, ei, cei din cl. I. Sînt frumoși, sînt dichisiți de mame, năsurile abia li se văd din brațele cu multe flori. Cu copiii care intră cu emoție în clasa întâi, la cît se cifrează cei care învață?

— Populația școlară, este de circa 5 670 000, aproximativ 24,5% din numărul de locuitori ai țării.

— Ca și în anii precedenți, toți promovații clasei a VIII-a vor

Convorbire cu OCTAVIAN FLOAREA, secretar de stat la Ministerul Educației și Învățământului

continua studiile în clasa a IX-a de liceu, învățământ de zi, iar dintre absolvenții clasei a X-a, o mare parte va continua studiile în clasa a XI-a de liceu, cursuri de zi, restul va frecventa școala profesională și în același timp învățământul liceal seral. În anul școlar 1989—1990 s-au asigurat condiții ca toți absolvenții de clasa a X-a să continue studiile în învățământul de 12 ani. Totodată, pentru cuprinderea în învățământul liceal seral a unor absolvenți de 10 clase din anii precedenți, încadrați în producție, s-au asigurat condiții de școlarizare în clasa a XI-a la cursuri serale, pentru un număr de elevi mai mare cu circa 21 000.

S-au întreprins intense acțiuni în vederea finalizării la timp a prevederilor Decretelor Consiliului de Stat nr. 157/1987 și nr. 163/1988, care stabilesc ca personalul muncitor, în vîrstă de pînă la 40 ani, care nu și-a încheiat învățământul gimnazial și liceal treapta I, să-și completeze pregătirea. În acest sens s-au asigurat toate condițiile ca, la sfîrșitul anului de învățământ 1990/1991, întregul personal muncitor din țara noastră să fie absolvent al învățământului obligatoriu.

În învățământul superior, vor fi cuprinși, în anul I cu circa 2 000 mai mulți studenți decît în anul precedent.

— Rețeaua învățământului românesc a crescut în pas cu cerințele naționale pentru educație, cultură și pregătire multilaterală. Harta învățământului s-a diversificat ca un sistem circular. În cele mai mici și anonime așezări sînt bănci și învățători, în marile orașe sînt cursuri universitare și laboratoare ca în filme științifice, profesori erudiți. Tovarășe Octavian Floarea, ca secretar de stat la Ministerul Educației și Învățământului, aveți o cuprindere riguroasă a țării.

— Îmbunătățirile aduse rețelei unităților de învățământ au avut la bază indicațiile și orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român,

președintele țării, ale tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățământului, privind continuarea dezvoltării învățământului și transformarea lui, alături de știință și cultură, într-un factor determinant al înlăturării marilor programe de dezvoltare economico-socială a țării, de făurire a societății socialiste multilateral-dezvoltate. Înființarea de noi unități de învățământ, se înscrie în ansamblul măsurilor luate de partid și statul nostru pentru perfecționarea continuă a tuturor sectoarelor vieții economice și sociale a țării, pentru ridicarea gradului de civilizație materială și spirituală a întregului nostru popor. Totodată, la organizarea rețelei de învățământ care cuprinde circa 28 000 de unități, s-a ținut seama de modificările calitative ce au fost înfăptuite în structura economiei naționale, determinate de puternica dezvoltare a forțelor de producție, de repartizarea armonioasă a acestora pe întreg teritoriul patriei, de mutațiile calitative influențate de revoluția tehnico-științifică, cu desosebire după Congresul al IX-lea al P.C.R.

— Generalizarea învățământului de 12 ani din această toamnă este încă o dovadă a seriozității și temeiniciei școlii românești. Tovarășe Octavian Floarea, vă rog să ne prezentați alte elemente care fac înconfundabil anul 1989.

— În viitorul cincinal, întregul tineret va urma școala de 12 ani, peste 90 la sută din elevi urmînd a fi cuprinși în profiluri industriale, agroindustriale, silvice și economice.

Este demn de subliniat că această istorică hotărîre a conducerii de partid și de stat, constituie una din cuceririle de seamă ale edificării societății socialiste, prin care învățământul românesc va asigura tuturor tinerilor nu numai o pregătire profesională, de specialitate, într-o formă particulară a mun-

cii, ci și o temeinică pregătire generală, științifică și ideologică, culturală și educativă, în spiritul concepției revoluționare despre lume și viață.

În acest sens, 1989—1990 este anul în care toți absolvenții învățământului obligatoriu de 10 clase sînt cuprinși în clasa a XI-a de liceu, cursuri de zi și serale. În anul școlar 1989—1990 durata învățământului profesional va fi majorată cu o jumătate de an.

În spiritul documentelor de partid, în noul an din totalul promovărilor a 8 clase, 94% vor fi cuprinși în clasa a IX-a de liceu — învățământ de zi — la profilurile industriale, agroindustriale, silvice și economice și 6% la profilurile sanitare și neindustriale.

În acest mod, se probează cum nu se poate mai bine seriozitatea și temeinicia școlii românești, fermitatea cu care sînt aplicate hotărîrile de partid și de stat.

— Orice an școlar este pregătît cu mult înainte în comisiunile de lucru și nevăzute ale școlilor, ale ministerului. Din acest punct de vedere și îndeosebi al programelor analitice, al manualelor noi despre care s-a scris atît în ultimii ani, ne puteți face părtașii frământărilor creatoare ale miilor de preocupări care, ca la un mare spectacol, nu se văd pe scenă, dar au fost și sînt?

— Pentru asigurarea elevilor cu manualele necesare s-a prevăzut tipărirea, prin Editura Didactică și Pedagogică, a 397 titluri, într-un tiraj de 16 400 000 exemplare. Față de anul trecut tirajul manualelor a crescut cu peste 5 000 000 de exemplare. Creșterea se datorește necesității de a asigura cartea școlară tuturor absolvenților învățământului de 10 ani care vor fi cuprinși în școli profesionale și învățământul liceal seral (clasa a XI-a).

În procesul editării manualelor școlare s-au adus multe îmbunătățiri conținutului lor, urmărindu-se ca în procesul de învățământ să se realizeze o

îmbinare mai armonioasă a structurilor tuturor disciplinelor, introducerea noilor cuceriri ale științei și tehnicii. Totodată s-a obținut o mai bună proiectare a finalităților, a scopurilor generale ale învățământului, în concordanță cu obiectivele școlii de 12 ani. O atenție specială s-a acordat creșterii valorii formativ-educative a conținutului învățământului, educării comuniste, revoluționare a elevilor, cultivării unor înalte trăsături morale, a dragostei și devotamentului față de patrie, partid și popor, față de conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de tovarășii academicieni doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățământului.

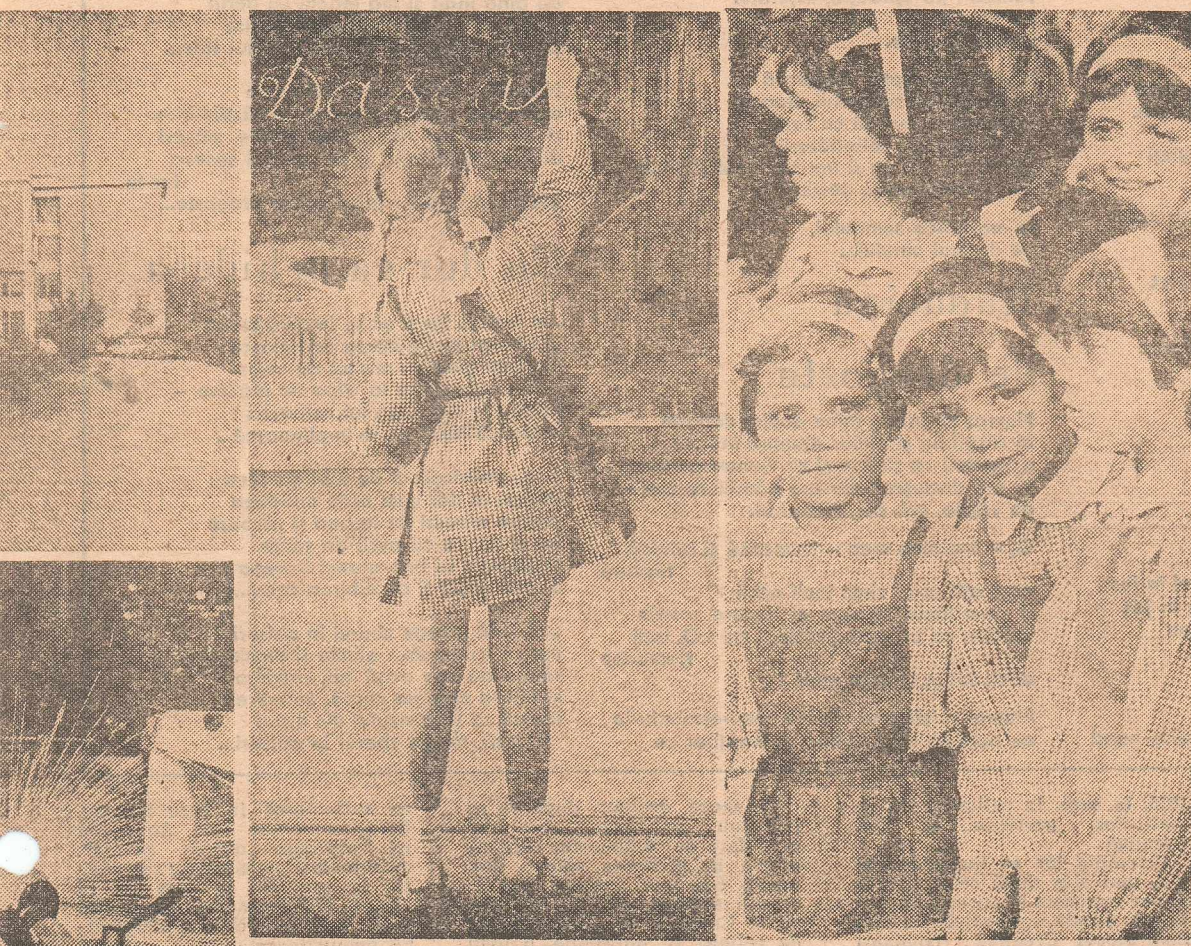
Avînd în vedere aportul determinant pe care îl au disciplinele fundamentale, limba și literatura română, științele sociale s-a acordat o atenție specială conținutului acestor discipline. Remarcăm, pentru înțelegerea lor, câteva dintre manualele școlare: Limba română pentru cl. a II-a, Limba și literatura română pentru cl. IX—XII, Aritmetica și Algebra, cl. a VI-a, Geometria, cl. a VI-a, Algebra, cl. a VII-a, Geografia R.S. România, cl. a VIII-a, Geometrie și Trigonometrie, cl. a IX-a, Chimie, cl. a IX-a, Istoria contemporană a României, cl. a X-a, Geometria analitică, cl. a XI-a, Biologia, cl. a XII-a.

O atenție aparte s-a acordat asigurării, în fiecare unitate de învățământ, a tot ceea ce este necesar pentru desfășurarea unei activități de înaltă calitate, a climatului propice, emulativ, de inovare și adevărate metode pedagogice pentru ridicarea permanentă a nivelului general de cunoștințe al elevilor, pentru valorificarea superioară a bazei didactice materiale.

În această ordine de idei menționăm că în anul școlar pe care-l inaugurăm astăzi, învățământul dispune de 103 697 săli de clasă, 14 518 laboratoare de gimnaziale, liceale și profesionale, 3 492 de amfiteatre, săli de curs și seminar, 3 982 laboratoare pentru studenți, 338 269 de locuri în internate și cămine.

— Tovarășe Octavian Floarea, cu acest tablou, schițat de dumneavoastră, vă mulțumesc și note de 10 să umple filele catorzoagelor.

DREPTUL LA ÎNVĂȚĂTURĂ

ri învăță

Drumul cunoașterii la Institutul Politehnic durează 5 ani. Drumul reportericesc, cel mai scurt, are nevoie de câteva zile pentru a cuprinde cele 10 facultăți, 27.500 de studenți, aule și „fabrici”, zeci de catedre, împreună, o întinsă suprafață de gândire și activitate, care urmărește aceleași obiective, cum îmi spune profesorul doctor inginer Tache Voicu.

— Politehnica produce forță de muncă înalt calificată pentru întreaga industrie; produce cercetări, în colaborare cu institutele de specialitate, pentru domenii de vîrf (microprocesoare, roboți, tribologie; nu e știința triburilor, cum a înțeles un ziarist în Anglia, ci triada — frecare, uzură, ungere); produce materiale noi de diferite tipuri, s.a.

Construcția impunătoare a Politehnicii, înzestrată cu tot ce trebuie pentru un învățămînt de înaltă calitate, are la temelie ei, acum și întotdeauna, cuvintele patriotice ale lui Gheorghe Lazăr, care în 1818 cerea „să se învețe ingineria în limba marelui noastre”.

Fiecare facultate transmite profundul respect pentru înaintași, pentru deschițătorii de drumuri. Școala de Poduri și Sosele în 1818, Școala Politehnică în 1918, iată un trecut valoros care obligă prezentul. În 1950, Politehnica, cu studenții de la Mine, Petrol, Industrie Ușoară, Construcții de nave, ulterior desprinsă din Institut, abia aduna 3000 de tineri. În numai 39 de ani s-a produs o creștere de 9 ori.

Orice „boboc” care a reușit la examenul de admitere cunoaște numele strălucitorilor profesori Anghel Saligă, Spiru Haret, Gheorghe Titeica, Dorin Pavel, Remus Rădulet, Elie Carafoli, C. Nenișescu s.a., care au fost dascăli aici. Orice nou venit va face repede cunoștință la rezistența materialelor cu profesorul Gheorghe Buzdugan; la electrotehnică cu profesorii Andrei Tugulea și Alexandru Timotin; la chimie cu profesorii Alexandru Balaban și Victor Sahini; la calculatoare cu profesorul Adrian Petrescu, la electrotehnică, energetică, cu profesorii François Alexandru și Gheorghe Hortopan; la mașini electrice cu profesorul Constantin Bilă; la microonde cu profesorul George Rulea; la mecanică fină cu profesorul Traian Demian; la mecanică cu profesorul Dan Pavelescu; la organe

de mașini și mecanisme cu academician Radu Voinea.

— Tovarășe rector, mă ajutați să nu greșesc?

— Pînă aici sînt eu totul de acord cu dumneavoastră, cu câteva cuvinte în plus.

— Vă invit călduros...

— Personalitățile Politehnicii sînt mult mai multe decît ați scris dumneavoastră, valorile se cunosc bine în lumea științifică. Pentru a răspunde actualelor sarcini sociale, întregul personal al Institutului este de înalt profesionalism. Numai cu contribuția tuturor dascălilor, cei 4.500 de absolvenți, din fiecare an, sînt apti să preia orice loc de specialist în industrie, în cercetare, în învățămînt.

— Prin ce se caracterizează anul 1989 la Politehnica Bucuresteană?

— În primul rînd sîntem pregătiți pentru deosebitele sarcini care vor decurge din hotărîrile Congresului al XIV-lea. Punem la baza întregii noastre activități pregătirea inginerilor și subinginerilor numai și numai în pas cu nevoile societății, printr-o strînsă legătură cu producția și cercetarea. Noul este elementul nostru de lucru. Să nu mă înțelegeți greșit. Nu vedem total cursurile dar le completăm, le reorientăm, încît inginerul să fie flexibil, să poată trece ușor de la o solicitare la alta. Formația lui spirituală-profesională trebuie să meargă în această direcție, cum stăruirilor ne îndeamnă tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. Pentru a evolua de la o gândire rigidă la una cit mai flexibilă, încît să ne putem adapta fără „chinuri” de la un produs la altul, le dăm absolvenților noștri accesul la limbaje și tehnici moderne. Ei trebuie să poată vorbi limba automatizării, a electronicii, a roboticii, a chimiei, chiar dacă stăpînesc foarte bine specialitatea de mecanic.

— Diversitate în unitate?

— Exact. Școala noastră trebuie să le asigure absolvenților elementele de utilizare a tehnicilor de calcul, de neînlocuit astăzi în orice activitate materială, dar nu absolutizăm calculatorul, cum se întîmplă la alte curente de gândire, în lumea contemporană.

— Există părerea că viziunea

Convorbire cu TACHE VOICU, rector al Institutului Politehnic București

unui inginer este prea absorbită de tehnică.

— Sînt nenumărate exemple, de notorietate publică, să-l citez doar pe regretatul academician Dumitru Dumitrescu, Grigore Moisil, Octav Onicescu, care confirmă această părere. Dar, pentru că unii studenți cred că prin matematică, chimie, calculator, o personalitate este completă, Institutul nostru se străduiește să înlocuiască această lacună printr-o grijă căutată pentru cultură. Cursurile de științe sociale, manifestările „Cîntarea României”, indemnul repetat de a intra în librării și pentru beletristică, biletele pentru marile spectacole, abonamentele la concertele filarmonicii, sînt completate de dorința fiecăruia de a nu trăi în secolul XX fără a avea acces multiplu la artă și cultură.

— Personalitatea profesorului iradiază și în această direcție?

— Orice bun profesor trebuie să aibă talentul să treacă cu suflul, asupra emulului, cunoștințele sale. Legăturile între ei vor fi din „otelul” cel mai durabil.

— A fi specialist al mileniului 3 pare o pagină dintr-un roman științifico-fantastic. Cum vi se pare astăzi?

— Mileniul, care pare îndepărtat ca și luna, lăță-l apropiindu-se, și unii dintre noi vor lucra sub auspiciile lui. Prin anii '60, între nevoile societății și pregătirea absolvenților era un enorm hiatus. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a atras atenția că un învățămînt cu adevărat folositor trebuie să țină seama de viață. Ultimii ani, cu multe frământări creatoare, ne-au făcut să perfecționăm structurile planului de învățămînt politehnic încît mileniul 3 nu ne sperie. Absolventul se va putea integra oricăror modificări ale structurilor economice de aceea punem accentul pe elementul dinamic. Ce „turnăm” în orele de studiu? În această direcție dinamică se îndreaptă catedrele, consiliile profesoriale, senatul, sub atența îndrumare a tovarășei academiciene dr. ing. Elena Ceaușescu, careia îi aducem primos de recunoștință pentru tot ce face pentru Institutul nostru. În multe manuale se găseseră răspunsurile științifice la gândurile noastre pentru mileniul 3.

Întotdeauna, emoția!

Emoția, un cuvînt demonetizat? Niciodată, pentru că în orice trăire ne însoțește ca un seismograf.

Chiar cînd totul este pregătit, cînd nimic nu poate interveni care să stînjenească mersul normal, EA apare.

Anul de învățămînt deschide larg porțile școlilor noi și ale celor tocmai ieșite de sub mina mamelor-gospodine, care le-au făcut să strălucescă. Uniformele și ghiozdanele sînt lîngă patul copiilor, numai să le pună pe ei și să alerge la festivitatea de astăzi. Anul de învățămînt are amfiteatrele și laboratoarele studențești împodobite cu flori și urări pentru revedere. Are pînții alături de copiii lor, retrînd tinerețea. Are milioane de buchete în brațe, are climatul general al fărîi de partea lui.

Atunci de ce atîtea emoții? Cine îndrăznește să spună că le poate număra? Și cine se poate lipsi de ele? Cine nu le oreă tovarăși în clipa repetabilă, și totuși unică, a primei zile de început de an școlar?

Emoția demonetizată? Emoția face parte din ființa noastră de la primul pas nesigur pînă la ultimul...

Clopotelul sună și ochii albaștri se întîlnesc cu ai învățătoarei într-o sudură din aliajul cel mai scump.

Un poet spune că metodele lui de lucru sînt „o lacrimă curată și o coală albă de hîrtie”. Pe hîrtia mea, inima se mîsoară și cu emoția. Avem nevoie de ea atunci cînd ieșim la tablă pentru a desena harta României. Nu ne putem lipsi de ea cînd dăm teze, cînd susținem bacalaureatul, cînd ajungem la diploma de medic, inginer, profesor, economist. Avem de partea noastră emoția cînd dăm doctoratul.

Emoția demonetizată? Tovarăși învățători, profesori, decani, rectori puteți susține lecția fără flacăra emoției? Tovarăși elevi, studenți puteți să ajungeți cit mai aproape de desăvîrșire fără generatoarea emoție? Tineri absolvenți puteți să vă ocupați posturile în producție, învățămînt, cercetare, fără aburul emoției care vă împăienjeneste vederea, vă taie gîsul? Proaspăt veniți în arena școlii puteți să intrați în clasa I, în banca de la fereastră, fără tîma cit un purice?

Mă înfior de emoție cînd scriu pentru că ce am trăit nu se mai întoarce dar nici nu se uită. Ca și mama, tata, bunica, școala este ruda noastră de singe. De ea rămînem legați cit existăm. Emoția nu are nevoie de justificări.

Bine ai venit 1989 în școala noastră, fii un an plin de rodnicie pentru minte și suflet!

Grupaj realizat de CARMEN DUMITRESCU ■

Ne folosim apoi de documentarea ministerelor economice. Avem acces la bibliotecile institutelor de cercetări. Doar timpul este marea noastră problemă. Discernămintul profesorului este și aici foarte important, el îl conduce pe student prin „pădurea” informațiilor, nu-l lasă să se rătăcească. O „busolă” bună permite acumularea unui mare volum de noutăți într-un timp scurt. Profesorii noștri sînt autorități în materie și am să vă dau un singur exemplu. Am fost vizitați de o delegație de profesori deoarece în mod obisnuit sîntem gazde pentru colegii din străinătate. Am discutat despre ultimele căutări și rezultatele lor în lumea științifică internațională. Printre oaspeții, o somitate, s-a referit la un profesor american, lăudîndu-l cercetările. Unul dintre marii noștri profesori i-a oferit oaspetelui nostru un extras dintr-o ultimă lucrare a profesorului american în colaborare. Noi, românii sîntem, uneori prea modeste și ar trebui să fie mai bine cunoscute eforturile noastre intelectuale, demne de întreaga stimă a specialiștilor.

„În calculul muncii ziaristului intră informarea rapidă. Nu este prima oară cînd simt dorința de a rămîne mai mult într-un loc. Nu stăruim în iluzia că aș putea fi partener de dialog despre tehnica de investigație sau că aș putea pune în ecuație... noul, care aici este egal cu: „tot ce se întîmplă în jurul nostru este legat de accesul la electronică, la automatizări, la tehnica de calcul. Orice produs trebuie să însemne tehnologii de vîrf”.

Nu sînt deocamdată capabilă să-mi însușesc limbajul politehnicianului și m-am sprijinit pe bunăvoința profesorului Tache Voicu.

Ziarista italiancă Oriana Fallaci, cunoscută și la noi, nu credea că are chemarea să scrie despre cosmonauți pînă nu i-a cunoscut. Nici eu nu credeam că am valențe pentru înțelegerea fenomenelor tehnice și acum mi-aș muta, pentru un timp, locul meu din redacție la Politehnică, pentru a pătrunde, dincolo de aparențe, în lumea fascinantă a căutărilor de „scînteie” pentru mersul înainte al tuturor.

Profesorul Tache Voicu îmi promite o ușă larg deschisă la Institutul Politehnic din București. Îi mulțumesc pentru ziua de astăzi și pentru anticipație...

Poeme de spus în șoaptă

RADU CÂRNECI

Clopot de aur

Mamă, clopotul de aur nu m-a sunat
pasărea de aer încă nu m-a cerut
deși mă doare singele și
nordul meu se desfrunzește.

Trec ostentive sunete prin noapte
și cîntăreții vînlui stau treji
și este-un vînt albastru-n dimineață
un vînt frumos.

Tu să mă-ăștepți în cîmpul de
răcoare :
eu voi veni în vis, ca tatăl meu,
eu voi veni și tu vei fi minune,
încă vei fi...

Mamă, clopotul de aur cînd va suna,
cînd mă va cere pasărea flămîndă,
tu să mă-ăștepți la margine de stea,
putere blindă...

Fîntînă de veghe

O fîntînă de sete, o fîntînă de sare
o fîntînă dintr-o lacrimă mare

O fîntînă de veghe, o fîntînă de rază
din mulțimea de fîntini mă veghează.

Ochi al adîncului din o mie de vieți
o fîntînă cu șapte pecetei

De dîncolo de moarte, de scepru ucis :
o fîntînă cu pleoapa de vis

De gură, flămîndă, de fraged sărut
o fîntînă cu dorul durut -

O fîntînă de sete, cu-adîncuri amare
dînspre tine în așteptare...

La marginea somnului

La marginea somnului
pe drumul omului
mă aștepti ca o pasăre cu zborul în jos
ca o pasăre cu zborul curat dar în jos
trei daruri să-ți aduc pentru drum
pentru drumul tăcut ca un fum.

Și prin clipe trec iernile, verile
ca un vîrtej primăverile
cu chipuri de pămînt, cu botezuri și nunți

prin clipe anii, înguste punți
spre marginea somnului,
pe drumul omului.

Horele sunt de aer, vai, ielele, ielele
cerul coboară, o, stelele, stelele
ca un lac mare, legănător
somnu-i pe-aproape, înșelător
de aer ielele
în vîiet stelele.

Mamă, așteaptă, veghează
la marginea somnului, trează
icîta sosesc îndată cu zorii
cu cocoșii, cu colindătorii
și-ți aduc piinea și untdelemnul și vinul
să se-implinească destinul :

la marginea somnului,
pe drumul omului...

Rădăcină de dragoste

Numai tu pentru mine acolo, departe
în răspîntia știutelor drumuri întîrziind,
așteptînd cu stelele și cu fiecare anotimp
să mă deslușesc dînspre bănuitele zări -
de veghe, sub cer, numai tu.

O, - înaintea mea - frumoasă și tainică,
făptură
care atît m-ai visat incît ochii
și s-au făcut ferestre și fiecare suspin
un dor, ca un vultur, rotîndu-se ! O, mai
frumoaso
decît toate iubirile mele !

Numai tu sfîntînd clipele, înmiresmindu-le
cu numele meu, luminînd nopților cu

lacrima,
numai tu, singură, m-ai găsit
la marginea întrebărilor. Și cearcănele
privirilor mele le-ai luat sub priviri.

O, cum te aduni peste mine cu cerul
și cum întineresti și mă naști
de gînd înalt și mă legeni cu aerul
și adorm și cresc sub inima ta iar
și de jur împrejur cîmpia faptelor tale...

Numai tu în fiecare clipă acolo
așteptînd - statuie în uscată răspîntie -
și pleacă din tine anotimpurile, păsări
din șoaptele tale, și eu nu mai sosesc,
iar tu
întîrzi în veghe, rădăcină de dragoste...

Un dor ca orhideea

...a fost să fii și să se implinească
în tine-atunci puterea lui zeiască :
semințe-gînd cu miezul de-nviere
- din fruct amar la clipa de plăcere -
întîrind în tine raza lui cerească :
a fost să fii și să se implinească...

(...o, amintește-ți de iubirea-acea :
ardeai în dor cum arde orhideea
printre minuni de ierburi și răcoare
iar el venea cu aură de soare
și înflorea în tine-atunci femeia :
o, amintește-ți de iubirea-acea...)

...și, iată, ncepe zborul în abisuri
maică, mireasă-n albele-ți dichisuri :
rămin de aer pașii tăi, privirea
și într-n chip de ceață, amintirea
lucind ca apa visului din visuri
și, iată, ncepe zborul în abisuri...

Reintors în țară, la Iași, în
1874, de la studiile sale univer-
sitare din Viena și Berlin, fără
să-și fi trecut doctoratul în fi-
losofie, cum dorise Maiorescu,
dar fără să fi renunțat la o
asemenea împlinire, tînarul
doctorand Mihai Eminescu avu-
sesse „norocul”, grație aceluiași
Maiorescu, de curînd ministru
al instrucției publice, să fie nu-
mit, prin decret, la 16 octom-
brie 1874, director al Bibliotecii
centrale universitare din Iași.
„Ferit de grija zilei de miine”,
Poetul spera, astfel, să se pre-
gătească mai repede, în liniștea
bibliotecii, pentru doctorat și să
se întoarcă, apoi, în Germania,
la Berlin, spre a-l obține -
„coelega deorum gratia favente
nefiind caz împiedicător”, cum
ar fi zis El.

Toate, însă, aveau să iasă,
pînă la urmă, altfel de cum
sperase... Mai întîi, îi vor sta
împotriva rafturile dolidora de
cărți ale bibliotecii, cel-l ase-
diau, ispititoare, din toate păr-
țile, cu nevoia lor de ordine,
de inventariere, de cercetare,
încitîndu-i starea de conștiință,
scrupulozitatea exemplară și
acel sentiment al răspunderii
morale ce-l caracteriza. De ase-
menea, obligațiile publice pe
care le implica directoratul și,
nu mai puțin, legăturile perso-
nale cu diverse personalități și
instituții. De-ar fi să luăm în
seamă, în această ordine de lu-
cruri, drept pildă, doar cores-
pondența purtată cu Hașdeu, ca
să aile de la acesta numele dic-
ționarelor auxiliare ale limbii
latine și preservativele critice
ce se aplică documentelor, spre
a ști dacă sint autentice sau
apocriefe. Apoi, exercițiile sale
de paleoslavă, de gramatică la-
tină, copierile de documente
slavo-latino-bizantine, și, peste
toate, tendința lui de a revolu-
ționa, într-un fel, biblioteca,
de a o deschide spre rosturile
ei majore. Pe de altă parte,
aveau să-i paralizaze timpul,
mai cu amar, intrigi și adver-
sități de tot felul, și, tot astfel,
deprimările grave pricinuite
acum de unele pierderi tragice
din sinul familiei.

De bine, de rău, Poetul izbuti
să-și statornicească domiciliul
într-o odaie mare, în casele din
curtea bisericii de la Trei-Sfe-
tite, unde, datorită generozității
lui Samson Bodnărescu, direc-
tor al Școlii normale ce func-
ționa aici, mai locuia Miron
Pompiliu și avea să vină mai
apoi și Slavici, tustrel afirmîndu-
se în cercul eteroclit al „Ju-
nimii”. Puterea de muncă intel-
lectuală a lui Eminescu se am-
plifică, manifestîndu-se multi-
dimensională și rodnică, făcîndu-
și acum debutul și în învă-
țămînt, ca profesor de filosofie
la Institutul Academic, înlocu-
indu-l pe Xenopol, apoi de lim-
ba germană la Școala normală
din Iași.

Dar, iată-l înfruntînd neaș-
teptate mașinațiuni politice

abuzive ce vor duce curînd la
înlocuirea lui la directoratul
Bibliotecii, ca și la catedră.
Cînd același Maiorescu se va
face din nou prezent, cu grija
sa față de soarta Poetului, nu-
mîndu-l, drept compensație, cu
data de 1 iulie 1875, revizor școl-
ar peste județele Iași și Vaslui,
Eminescu va intra într-o nouă
perioadă a experiențelor sale
amare, a luptei crîncene cu
destinul. Nu se va lăsa totuși,
copleșit, ci se va angaja și în
noua sa muncă cu aceeași imen-
să bunăcredință, cu nebanuită
destoinicie administrativă și cu
aceeași clarviziune socială și pe-
dagogică, făcînd, astfel, și din
prea scurta perioadă a revizo-
ratului școlar încă o experien-
ță bogată și încă o treaptă în
creșterea, în cuprinderea sa
spirituală. De ar fi de luat în
seamă doar faptul că, după pe-
regîrul său adolescentin prin
țară, cu diversele trupe de tea-
tră, aceasta este perioada ce-l
va contopi tot mai din adînc pe

1875, la care, în calitatea lui de
instructor, participa și Ion
Creangă.

Prietenia lor se încheagă rap-
pid, mai ales după ce revizorul
școlar cunoaște și apreciază căr-
țile de școală, manualele la care
instructorul Creangă colabora
cu deosebită competență, pe
care le dă drept pildă și le re-
comandă, cu căldură, învățăto-
rilor din județele încredințate și
despre care va și scrie elogios.

Nedespărțiți vor rămîne, apoi,
toată viața, oricît de profund
deosebiți erau, totuși, ca struc-
tură. Unul, Poetul, om de o atît
de vastă cultură academică,
pregătît la universitățile cele
mari ale vremii, a cărui minte
exceptională îmbrățișa cele mai
complexe probleme filozofice,
ridicîndu-se pe culmile cele mai
înalte ale cugetării omenești -
celălalt, „Nică a lui Ștefan a
Petrei, ciubotarul din Humu-
lești”, cu un modest bagaj de
cultură, început la școala din
sat, cu „bădița Vasile”, dascălul

De aceea, desigur, după ce se
încheiau sedințele „Junimii”
prezidate de Maiorescu, care a-
precia în prezența celor doi,
poate, cea mai deplină justifi-
care a acestor sedințe, Emines-
cu și Creangă se desprindeau
de ceilalți și, împreună, o luau
discret pe alt drum, pe drumul
lor. Își căutau, insistent, altă
lume decît cea „a domnilor de
la „Junimea”, o lume a lor, o
lume a oamenilor din popor,
simpli, sinceri și nefătuiți, ale
căror amaruri și a căror voioșie
îi făceau să se simtă în mijlo-
cul acestora mult mai bine, mai
în elementul lor sufletec. De
altfel, tocmai de aceea Emines-
cu se apropiase atît de mult de
Creangă. El își dădea seama de
sensibilitatea, leșită din comun,
a țărânului humuleștean, intru-
chipat de Creangă în mod ideal,
de harul lui de a povesti cu-
ceritor, transformînd uneori în-
timplări atît de mărunte, și co-
mune în frumuseți nepieritoa-
re. Tocmai de aceea Eminescu

re sufletească în care intrase.
Este momentul cînd Eminescu
își pierduse „dulcea mamă”,
care tocmai se săvîrșise din via-
ță, la Ipotești, în ziua de 15
august 1876 - moment greu din
viața Poetului, care îi determi-
nă nemuritoarele elegii, antuma
O, mamă !... și postuma Pierdu-
tă pentru mine, zîmbind prin
lume treci, închinată mamei și
iubitei deodată, pe care și le
asociază în inimă și în amîni-
re, - elegiile cele mai pline de
adoratie din cite tiparul romă-
nesc va fi dat vreodată la lu-
mină. Oricît de amărit, de de-
primat era Eminescu cînd se
vedea nevoit să recurgă la ser-
viciile altora, el accepta, totuși,
cu vădită ușurare, găzduirea
lui Creangă. Înfrățiți, astfel, tot
mai din adînc, în cuget și sim-
țiri, sub blînda veghe gospodă-
rească a Tîncăi, Poetul și Po-
vestitorul vor petrece aici zile
și săptămîni. Instalați, de regu-
lă, în cerdacul de din dos al
bojdecii, vorbeau, ceasuri în
șir, despre strîmbătățile lumii,
despre „canalia liberală” și
despre mai cite altele. Deseori
își încheiau discuțiile, unul spu-
nînd, cu hazul lui imperturba-
bil, snoave, eresuri, Poetul re-
citînd versuri în dulcea, în tin-
guioasa, în melodioasa lui dic-
ție, cu, privirile întoarse me-
lancolic spre lăuntrul său, ori
îndreptate spre molcoma tălă-
zuire a dealului Șorogariilor, din
spatele bojdecii, retrăind, poa-
te, astfel, copleșitorul peisaj al
Ipoteștilor copilăriei sale țără-
nești.

Pentru ca, atunci cînd Emi-
nescu avea să plece la Bucu-
rești, în toamna lui 1876, pen-
tru anii amarelor îndurerări din
perioada ziaristică la Timpul,
bunul său prieten Creangă, ră-
mas la Iași, înșingurat și sufe-
rînd el însuși, să-l scrie și să-l
cheme înapoi cu disperare :
„Vino, frate Mihai, vino... căci
fără tine sunt străin !...”

Se vor vedea, desigur, mai
rar, de acum încolo, se vor
căuta unul pe altul, cînd Crean-
gă la București, - unde Poetul
avea să-i reproducă în Timpul,
dintr-o profundă apreciere, dar
și din frățietate afectivă, pri-
mele două părți ale Amintirilor
-, cînd Eminescu la Iași, -
unde avea să-l readucă, mai cu
seamă, devastatoarea-i iubire
pentru Veronica Micle. Tînjînd
unul după celălalt, vor fi să-
voiți, totuși, să rămînă, mai
departe, despărțiți de timp și de
distanțe, pînă ce - după ce dă-
ruiseră, ambil, literaturii noas-
tre și literaturii lumii întregi
avutul lor fără de seamă,
aurul sufletec și spiritual con-
densat în creația lor nemuri-
toare - aveau să se săvîrșea-
că din viață, intrînd în Eterni-
tate, în același an - și iată,
dar, centenarul amîndurora -
în 1889 !

FĂNICĂ N. GHEORGHE

Eminescu - Creangă: marea prietenie

Eminescu cu viața poporului, a
țărânimii satelor, sporîndu-l
deodată pasiunea pentru folclo-
rul național.

Cum o atestă documentele ce
țin de sacerdoțiul revizor al
Poetului, deși numai de un an
de zile, - procesele verbale de
inspecție a școlilor și învățăto-
rilor, dările de seamă privitoare
la starea învățămîntului ru-
ral la acea epocă, rapoartele și
memoriile cu propuneri de im-
bunătățire, însemnările zilnice
privind problemele ivite în com-
plicatul său oficiu, cum erau,
de pildă, nivelul de pregătire a
învățătorilor, formalismul ca
metodă de predare, manualele
greoaie, inefficiente, conferin-
țele didactice periodice pe care
le organizează cu învățătorii -
toate încadrate în lupta sa fără
preget pentru o școală romă-
nească modernă, pusă în slujba
celor mai vitale nevoi ale po-
porului, ale țărânimii satelor -
Eminescu se dovedește a fi fost
și una dintre cele mai puter-
nice personalități ale învă-
țămîntului românesc dintot-
deauna.

Dar, iată-l acum, în această
perioadă, legîndu-se cu Ion
Creangă într-una din cele mai
puternice, mai exemplare și mai
rodnice prietenii din cite înre-
gistrează istoria vieții literare
românești - rodnică și, nu mai
puțin, exemplară prin conlucră-
rea indirectă a două spirite de
geniu într-o slava literaturii
noastre clasice. Se cunoscuseră
la una din conferințele didac-
tice pe care tînarul revizor școl-
ar, Mihai Eminescu, le orga-
nizase cu învățătorii ieșeni, în
lunile iulie-august ale anului

de la biserică, firnîlul de la
strana mare, continuată la Broș-
teni, apoi la Tirgu-Neamț, cu
papa Duhu, la școala de cati-
hezi din Fălticeni și, în sfîrșit,
la Seminarul de la Socola, din
Iași, un „duhliu” care „cetia
foarte puțin”, care era, însă, de
un umor neîntrecut, cu un ris
sănătos, răsănor.

Starea lor de cultură, mult
deosebită, nu constituia un ob-
stacol în calea înțelegerii lor.
Ce îi unea, în primul rînd, în-
tr-această sfîntă prietenie erau
respectul și încrederea nelîmi-
tată pe care și le acordau unul
celuilalt. Eminescu vedea în
Creangă nu numai pe autorul
renumitului său Povătuitor, lu-
crare didactică de avansată
concepție, dar, prin basmele
auzite, ca și prin depănarea
Amintirilor din copilărie, ale
acestuia, îl socotea drept una
dintre cele mai vii sinteze et-
nice ale poporului nostru, o ex-
ceptională sinteză a inteligen-
ței, a prezenței de spirit, a
umorului și ironiei, a fondului
nesecat de înțeleaptă filozofie a
țărânului român, deschis cu
mintea spre lume. La rîndul lui,
Creangă vedea în Eminescu su-
fletul urlas, mistuit, în primul
rînd, de focul dragostei nemăr-
ginite pentru neamul său, pen-
tru trecutul, tradițiile, obiceiuri-
rile, pentru spiritul și limba ac-
estui neam. Tocmai fondul su-
fletesc și spiritual al Poetului,
pe de o parte, și, pe de altă
parte, firea specifică a Povesti-
torului - două produse spon-
tane de geniu, ale acestui pămî-
nt și al acestui neam ce sim-
tem - explică prietenia și în-
frățirea dintre ei.

Îl îndemnase, mai ales, să-și
scrie Amintirile din copilărie,
cea mai importantă și mai sem-
nificativă scriere a lui Ion
Creangă, neasemuită în litera-
tura română și, prin aceasta,
universală ca valoare.

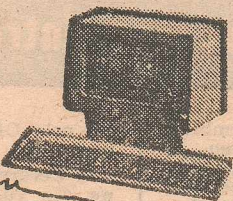
Astfel, cei doi prieteni dispă-
reau, uneori, zile în șir impreună
din atenția junimiștilor...
„Îleșeau din oraș pe jos, cul-
terierau Galata cu Tîrgusorul, tre-
ceau înspre bariera Păcurarilor
- cum o spune contemporanul
lor, junimistul George Panu -,
făceau înconjurul pe la Copou
și Aroneanu, dormeau pe o la-
viță la vreun han sau la vreo
crîsmă, mincau ce găseau și
erau fericiți... Cîteodată, între-
bam pe Eminescu : ce vorbești
tu tot timpul cu Creangă ?... El
zîmbea și, cu privirea vagă și
rătăcită, care îi era caracteris-
tică, răspundea în mod evaziv :
- Vorbim și noi ce ne trece
prin minte !...”

Iar cînd Eminescu va fi fost
să rămînă, din nou, pe drumuri,
destituit de liberali și din func-
ția de revizor școlar, hărțuit de
răutatea și prostia superpușilor,
cu încrederea în viitor din nou
grav zdruncinată - pînă ce
același Maiorescu să-l fi plasat
într-un post modest de redactor
pentru materia oficială a Cu-
rierului de Iași, acea „foale a
vitelor de pripas”, cum avea
s-o numească, cu dispret, Poe-
tul - bunul său prieten, Ion
Creangă, este cel dintîi care-l
va sări în ajutor, oferindu-i
găzduire frățească în bojdeuca
sa din mahalaua Tîcăului, cău-
tînd, împreună cu tînașă lui so-
ție, Tîncă Vartic, să-l aline su-
ferințele și stările de întuneca-

atelier literar

Andrei Novăceanu

Anca Botez — București. Sinceră, poate prea sinceră, confesiunea din poemul **Zori de august**, lună în care, după cum ne încunostințăm în primul vers, ați apărut „în lumea albă”. Poate tocmai de aceea țineți să aglomerati cu orice preț în interiorul celor 31 de zile mai toate anotimpurile, confundându-le curgerea firească: „Deci m-am născut când vraja bucuriei / în deprimanta toamnă-ncet murea / Și-ndepărtata triluri lungi de mierlă / au sâlat în zori ivirea mea / ... / printre cireși culeși de mama mea...”. Nu se poate: în august nu-i încă toamnă, cireșii s-au cules de mult, iar miera obișnuiește să tacă. Vă salvează, ca promisiune, poemul **Aș vrea**. Dar e prea puțin pentru a ne face o părere.

Tudor Roșu — Iași. Doriți să lăsați din dilema și pentru aceasta vreți să vă spunem pe care din cele două cuvinte din **Deocamdată** nu trebuie să puneți accentul. Fiind vorba de o sintagmă, cele două cuvinte merg împreună și nu pot fi despărțite. Explicatia e simplă: poemul e care ni le-ați trimis până acum nu se desprind nici măcar un deget deasupra hirtiei,

apăsate de cuvinte care nu spun nimic pentru poezie. Doar citeva, dintre ultimele primite — **Tu și Uneori, în somn**, parțial și **Învăgătorul** — încearcă plătirea, dar se prăbușesc repede asemenea primelor mașini de zburat inventate de om.

Ionascu Constantin — Valea Călugărească. Același răspuns ca pentru Tudor Roșu. Cu deosebirea că la dumneavoastră nu zboară nimic.

George Vilceanu — Alba Iulia. Frumoasă intenție, poezia **Călătorie spre apus** e slabă ca realizare artistică, apunând în plină zi.

Julian Tănase — Bacău. Vă aflați într-o fază a influențelor fără disimulare (mai ales păunesciene) și a declarațiilor fără acoperire.

Ardeleanu Eugen — Cluj-Napoca. Impresionat de mîgala cu care v-ați caligrafiat cele 16 poeme, computerul rămîne dezamăgit de conținutul lor: un preromantism palid, o vespă lămură după fubiri inexistente și un timp real scurs peste abisuri închipute. Mai apropiate de azi rămîn **Păsările și Cîndva**. Stați prost și cu ortografia. Dorcați un răspuns decent, subliniere pe care computerul

nu a înțeles-o, dar și-a îngăduit să rețină din **Adio**: „Adio clipă adio sentiment / firisor de viață ca un torrent // adio copile în suflet rămi / adio dragostea mea cea dintii / adio noua fericire / ... / adio clepsidra...”. Mofluz, computerul a adăugat de la el: „Adio, virgulă, / adio, poezie”.

Cristian Mirecea Sorin — Pitești. Deși ne trimiteți un singur poem — **Atlantida** —, ați reușit să ne uimiți de două ori. Odată prin vehemența versurilor elaborate sub neasimilată influență eminesciană: „Filfizoni necumpătați și adepți ai vehemenței, / Ignorați și luminați, toți în lujerexistenței, / În fapt, viața improșcați de diverse doleanțe / Forțind ușa incuțată a rivnitelor speranțe...”. A doua uimire vine de la scrisoarea care însoțește poemul: „Nu știu nici azi, când am 22 de ani, dacă tot ceea ce am creat se poate numi Poezie, sau doar o obsesie sculptată, încrustată în marmura reverberației. Doresc numai o analiză succintă a stilului meu creator, stihial, care poate îmi va umple gîndul cu un nemăritat reviriment, sau îmi va îngropa speranța în te-

nebritatea deznădejdiei”. Aparte ortografia, constatăm că la 22 de ani ați depășit toate personajele lui Caragiale. Ne-necă v-ar fi îndrăgît mult, noi vă lășăm în pace: nu ne-am cunoscut.

Nicolae Ardeleanu — Cîmpulung Muscel. Ne anunțați: „Mă voi urca în vîrfurile Everest / și voi striga în toate patru zări: / — Treziți-vă... și pace vouă”. Nu faceți pe Mintuitorul de la poalele muntelui. Mai întii urcați și veți vedea că la 8880 metri e greu să strigi și, mai ales, nu are cine să te audă.

Laura Bogdan — București. Sinteți foarte grăbită: vreți să spuneți totul cit mai repede. Frumos ar fi să spuneți cit mai mult în cit mai puține cuvinte.

Homieianu Artemiza — Iași. V-am rugat să mai trimiteți pentru că nu eram dumiriți. Acum sintem: nu mai trimiteți.

Mai trimiteți: Oana Andrei — București; **Olteanu Laura** — Constanța.

Deocamdată nu: Pirvan Crăciun și Zaharia Georgeta — București; **Alexandrescu Elena** — Ploiești; **Doina Mocanu** — Constanța; **Preda Daniela** — Buzău; **Eda Nicolai** — Giurgiu; **Alina Mihaela** — Zimnicea; **Ionescu Dan** — Craiova.

Nu vă pierdeți timpul: Desmireanu Eugen — Turda; **Cornel Dragomirescu** — Focșani; **Gabriela Iulia și Zaharia Tibles** — București.

DARIE NOVĂCEANU

Amare sînt plecările deșarte

Amare sînt plecările deșarte, cînd duc cu ele-un strop de singe sfînt; dar mai amare-ntoarcerile sînt, cînd poartă răni aduse de departe.

Cînd te întorci și nu vii de niciunde, cînd tragi la țarm, în larg de ești pierdut, întrebî de tine, nimeni nu-ți răspunde, n-ai mbră, n-ai cenușă, n-ai trecut.

Antiteze

N-ai dezmiarda, de n-ai ști să bieștiemi; surid numai acci care suspină. Nu ai zimbi, de n-ar fi fost să gemi. De n-ai fi plins, n-ai duce-n ochi lumină.

De rana singur nu-ți legai cu mîna ta, n-ai unge răni străine. N-ai jindui după un colț de rai, de n-ai purta un strop de iad în tine.

Inscripție pe o fereastră

Flămînd de lume, nesătul de cer, fereastră mea, stau ceasuri lingă tine, cu brațele deschise către tot ce vine, cu ochi-n lacrimi către cite nîer.

Cînd te deschizi în zori spre infinit, fereastră, parcă aripi ti-ai deschide, și pare-ai vrea să zbori spre zări toride, purtîndu-mă pe aripi răstignit.

Iar cînd amurgul joacă depărtări pe geamul tău însingurat de soare, cu aripi mari, ce n-au putut să zboare, te-nchizi rînită peste renunțări.

EV. DOLCA SUTESTI

La steaua

Spre zarea cea plină de umbre-nvolburate, aceeași plopi și, totuși, alții; ne spală-n zorii aceeași lumină, unde icoana ta din mine mi-apare orbitor și nu o pot atînge. Mă-nvăluie lumina ei din tine... Mai tare azi străbate și te privește tăcută și îngîndurată. Te îndepărtezi în lumea lînelor de gînd. Ne spală tăcerea stînelor lumini și îți soptesc în grabă: revino încă o dată și mă iartă!

ADINA SÎRBU

„Patria e unică”

(Urmare din pagina 9)

poezia cîștigă foarte mult din gazetărie, prin implantul ei direct în actualitate, prin acea poezie modernă, uneori chiar pînă la linia de reportaj, cum au făcut, de pildă, Tvardovski în **Din zare în zare**, Robert Frost în poezia americană și Argehi în 1907, care e o poezie gen reportaj...

— **Alexandru Andrișoiu** pe cine îl iubeste mai mult: pe poet sau pe gazetar? — Înainte de a răspunde la întrebare, vreau să afirm adesea mea totală pentru tabletă, pentru felul poetic de a vedea unora gazetăria. Mă gîndesc la tabletele lui Argehi, fîrte, la ce a scris G. Călinescu în **Cronica optimistului**. Adică, se poate face o osmoză între gazetărie și poezie și nu numai între gazetărie și literatură. Între gazetărie și literatură granița mi se pare atît de inefabilă ca între flacăra și fum!

Aș mai face cîteva completări. Azi, după desființarea Direcției presei, deci a controlului preventiv, cum se spunea în mod metaforic, dar care era cenzură în toată puterea cuvîntului, mi se pare că pot să vorbesc mai liber, că putem să desfășurăm o gazetărie mult mai largă, mai frumoasă, mai literară și mai exactă, mai artistică și mai realistă și să apropiem și mai mult cele două bresle care, de fapt, sînt aceleași. Să ne gîndim la Eminescu: a fost un excelent poet și un excelent gazetar. Macedonski, Argehi și chiar Lucian Blaga, la fel. Tudor Vianu a făcut gazetărie de calitate, Șerban Cioculescu, Marile spirite românești au știut întotdeauna să impace, să armonizeze în mod fericit cele două meserii care nici nu cred că se deosebesc cu ceva, dovadă fiind chiar aplecarea romanului american spre gazetărie, spre romanul-reportaj...

— **Ce nostalgii vă răscolește lumea adolescenței?** — Eu am plecat din Bihorul meu, care este vatra de lumină a existenței mele. Mai precis, aici, la Beiuș, la Liceul Samuil Vulcan, m-am format, avînd profesori străluciți sau mai puțin străluciți, dar cu un foarte mare tact pedagogic. Am avut și cînacluri literare prin care

au trecut și s-au umplut de lumină oameni de primă mărime. Mă gîndesc la Mircea Malița, la Titus Popovici sau la reputați oameni de știință cum sînt Ioan de Sabata și Ioan Anton, oameni cu gîndire exactă, aparent opusă gîndirii noastre artistice, dar în fond aceeași. Pentru că, zice Mircea Malița, între matematică și poezie secolul nostru pune o egalitate foarte frumoasă!

— **V-ați reîntîlnit în ultima vreme cu foștii colegi de liceu?** — Nu numai că i-am reîntîlnit, dar i-am și readus către această publicație care se numește **Familia**. Și, profit de acest dialog, îngăduindu-mi să-l evoc pe Iosif Vulcan, acest mare om de cultură și patriot. El a dat sensul revistei **Familia** de familie reunită a tuturor principatelor române care existau atunci. Mi-am adus aminte de acest lucru și am vrut ca toți colegii mei, azi într-o Românie reunită, să participe la împlinirea acestui frumos crez aici, în **Tara Crișurilor**. Fiindcă noi n-avem județe în cultură, ci avem zone, teritorii și acelea intrate foarte unitar în cultura națională. Noi n-avem nici dialecte, nici măcar subdialecte. Nici cu teoria aceasta nu sînt de acord, spre enervarea unor lingviști. Am încercat să-i aduc pe toți la vatră. Este vorba de Mircea Malița, de Titus Popovici, de Aurel Covaci, de D. R. Popescu, oltean, dar care a studiat aici, de Romulus Vulpescu, care a fost elev aici, dar este bucureștean, de toți cei care într-un fel sînt legați de această vatră, **Patria e unică**, indiferent ce adresă avem înscrisă în buletin!

— **Ce nu lipsește niciodată din sufletul dumneavoastră, oriunde ați fi, în afara Bihorului?**

— Se poate închipui aruncarea unei pietre în apă. În jurul ei se fac cercuri concentrice, tot mai largi. Ei, locul în care a căzut piatra să ne închipuim că este satul natal și că cercurile concentrice desenează satul, zona geografică, țara. Sigur că ele cresc mai departe. Noi călătorim, sîntem oameni moderni, știut fiind că omul modern s-a născut turist. De fapt, primul turist a fost Ulise și nu este chiar alit de modern... Oriunde sînt, noi călătorim, dar

locul de aruncare a pietrei rămîne un fel de punct de reper. — **Și-n aceste călătorii, fie ele și numai călătorii de vis, din ce ați scris, ce purtați întotdeauna cu dumneavoastră?**

— Să știți că nu orice călătorie este documentară! Dar cînd nu este documentară, n-are nici un sens. A scrie despre tot ce vezi în lume este echivalent cu a scrie despre tot ce ai în memorie. Or, care romancier de pe lumea asta a scris tot ce are în memorie? Memoria trebuie să decanteze balastul! Este oare cazul să amintim de subconștientul lui Freud, că unele amănunte trebuie „omorite”, ca să nu înnebunim? Învățînd de la marii călători am reținut din călătorii numai lucrurile de esență. O călătorie trebuie însoțită întotdeauna de un bagaj de cultură. Nu poți călători în necunoscut. Chiar călătoriile în lume au fost matematice calculate! Dacă noi nu putem calcula matematic, de pildă, o călătorie la Praga, știm că pe acolo a trecut un mare volevod român. Îl numesc pe Mihai Viteazul! O călătorie în China nu e o călătorie în necunoscut. Dincolo de cunoștințele noastre, fie ele și minime, de sinologie, te gîndești automat și la Nicolae Milescu. Sau, a studia literatura rusă de la obîrșii, sare în ochi, bate-n inimă și-ți umple sufletul de mîndrie că un Antioh Cantemir a cîtorit acolo poezia așa-zis modernă, înțelegînd prin modernitate poezia intrată în prima treaptă a istoriei literare și așa mai departe. Sigur că noi scriem despre ceea ce vedem și despre ceea ce simțim în lungile sau scurtele noastre călătorii. Principiul este însă să le vedem cu un ochi filosofic, să le decantăm și cu un ochi românesc. Chiar dacă nu este nici o urmă românească pe unde călătorim, să fie măcar spiritul nostru, unghiul nostru de vedere, românesc, de a vedea lucrurile. Atunci sîntem români! Eu nu cred în exotism. Exotismul este o simplă curiozitate pentru semidocti, pentru oameni incapabili de a recepta sinteza culturii...

— **Cîte cărți ați scris?** — Nu știu... — **Ce poezie iubiți cel mai mult?** — A lui Eminescu... — **Dar dintre poeziile scrise de Alexandru Andrișoiu?** — Toate și nici una! — **Cum adică...?**

— Orice poet care se respectă cit de cit își iubeste opera în întregime, ca un părinte propriu și copii. E adevărat, ai sentimentul că orice poezie scrisă altădată ai scri-o azi altfel...

— **Ce înseamnă Vascăul pentru poet?**

— Nimic decît locul meu de baștină! În străvechime a avut un nume magnific: **Crăița**. Azi nu-l mai are, a fost „înghițit” de cuploarele de fier ce s-au ridicat pe la începutul veacului trecut. Au încercat într-o vreme oamenii să-i readucă în actualitate istoria, împrumutînd numele unui mic atelier, apoi, chiar unei fabrici destul de moderne pentru vremea respectivă, dar totul s-a uitat. Suna, totuși, nemaipomenit de frumos acel nume parcă astral: „**Crăița**”! Dacă Vascăul, sau hai să-i zic în acest interviu **Crăița** e vatra mea, **Tara Motilor** este un univers de suflet, deși, geografic vorbind, nici nu include locul meu de baștină, fiind mai lătrălnic, la vreo douăzeci de kilometri...

— **Nu sînteți, deci, moț?**

— Am spus într-un dialog pe care l-am publicat în **Flacăra** că familia mea are obîrșie oltenească, venind însă dis de demult, cu vreo două secole în urmă, ca simpli pietrari, mari meșteri la făcînt drumuri și mari meșteri în cioplitul pietrei. Sînt moți nu prin adopțiune, ci prin naștere. Toți ai mei au fost moți într-un fel, pentru că zona spirituală depășește zona geografică. Din acest punct de vedere, familia nu este a județului Bihor, ci a unei zone, A **Tării Crișurilor**. Eu m-am considerat moț și în felul acesta am scris în **Tara Motilor** se face ziua.

— **Scrieți greu, sau ușor?**

— Acum scriu mai ușor decît ieri. Ieri am scris mai ușor decît alaltăieri. Totalizînd: scriu mult mai ușor, decît în urmă cu 10—15 ani! Aceasta nu depinde numai de o anumită înțelepciune, de o anumită experiență luată în mod pragmatic, empiric, ci și de o anumită cultură poetică: de lupta cu cuvîntul, care este o luptă crudă. Nu știu ce rămîne din opera mea, sau dacă rămîne ceva. Dar dacă rămîne din experiența mea ceva, rămîne această luptă fantastică cu verbul, cu logosul. Cîștigînd teritorii, am făcut ceea ce au făcut stră-stră-stră-strămoșii noștri cînd au îmblînzit fiarele: am

îmblînzit cuvintele și sînt unele care mă ascultă! Și, ascultîndu-mă, au devenit animale casnice domestice, se supun. Poate că este bine, poate că este rău... — **Cei ce vă cunosc „laboratoarele” afirmă că Alexandru Andrișoiu se joacă pur și simplu cu rimele!**

— Să știți că eu folosesc și dicționarul de rime, dar numai atunci cînd traduc. Am însă pretenția unor rime inedite, care nu există nici în dicționar. Ele n-au venit printr-o căutare excentrică, ci printr-un fel de domesticire a limbii și a armoniei limbii. Și cum armonia unei fraze se termină întotdeauna sonor, deschis, luminos, rima intră implicit în accentul acestei căutări. M-am gîndit că a găsi o rimă rară, nu e mai prejos de a găsi o piatră rară! Unii zic că e manierism. Poate este chiar așa. Eu cred însă că e ceva frumos...

— **Ați adus în discuție lumea traducerilor. E greu să traduci? Îți oferă satisfacții această muncă aparent necreativă?**

— Consider că munca de traducere e o activitate creativă. Traducătorul poate să „vadă” opera pe care o traduce dintr-un unghi sau dintr-altul. Blaga, de pildă, se întrecea cu originalul și-și îngăduia mult mai multe libertăți în traducere. Argehi respecta originalul, dar dădea o tentă de limbă a lui Krilov sau La Fontaine, de pildă. Eu sînt, în maniera de a traduce, „**Argehi**”! În toată puterea cuvîntului. Alții preferă un unghi de exactitate rece și făcut cu meșteșug. N-are importanță. Într-un fel sau altul, traducerea sînt un cîștig și pentru formația mîinii. Este așa cum îmi închipui eu că un compozitor, compunînd o sonată, parcurge Beethoven, parcurge muzică clasică fără să-l deranjeze dacă e o personalitate care știe să „fure” cu cîștig.

— **Ce reprezintă Familia pentru Alexandru Andrișoiu?**

— Este cea de a doua existență artistică a mea! Dacă opera mea, bruma mea de operă, este justificarea mea beletristică, revista **Familia** este justificarea mea gazetărească, de vechi și bătrîn gazetar. Vreau să vă spun un secret care e al inimii mele: dacă m-aș scriu un articol, dacă nu cîștig o pagină din revista mea, dacă nu-mi aduc un colaborator nou, dacă n-am această tresărire gazetărească, parcă n-aș exista.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Din Cluj-Napoca, Braila și Brașov, răspunsurile dorite de trei dintre corespondenții noștri: — Zambo Edită, din Cluj-Napoca, str. Retezat nr. 7, ap. 7, a fost repartizată ca muncitoare necalificată la Institutul oncologic din municipiu (D.P.M.O.S. — județ Cluj).

— În urma scrisorii adresate revistei „Flacăra”, Urdea Lubiana, din comuna Târlungeni, a fost invitată la Oficiul forțelor de muncă și încadrată la întreprinderea „Electroprecizia”. Săsele ca electrician, conform repartizării școlii profesionale (D.P.M.O.S. — județul Brașov).

— Lupu Maria, din Braila, str. Cazasului nr. 51, a primit dispoziția de repartizare pentru întreprinderea de legume și fructe Braila. Petenta este mulțumită de modul în care i s-a soluționat scrisoarea. (D.P.M.O.S. județul Braila).

Consiliul popular orășenesc Slănic Moldova, județul Bacău: „Din verificările efectuate, rezultă că tovarășul Butnaru Constantin, (str. Ștefan cel Mare, bl. 12, ap. 17) este în vîrstă de 63 de ani. În urma unui accident suferit, o fractură a piciorului drept, petentul este în imposibilitate de a se deplasa. Fractura necesită o perioadă lungă pentru consolidare, cu controale medicale de ortopedie la 6 luni. Avînd în vedere starea sănătății sale, care a cauzat o serie de cheltuieli neprevăzute, Biroul executiv al Consiliului popular al orașului Slănic Moldova a hotărît reducerea sumei contribuției bănești pe anul 1989 la 200 lei”.

■ „Despre transportul de călători cu metroul, numai lucruri bune!” ne scrie Aurel Seuleanu, din București, str. Alunului nr. 3, bl. 12C sc. 3 ap. 98, sector 4. Dincolo de numeroasele aprecieri ce dovedesc o cunoaștere amănunțită a traseelor stațiilor, orelor de funcționare, corespondențelor noastre reține și „unele mici fisuri”, nu în transportul propriu-zis, ci în activitățile indirecte, ce ar putea fi lesne înlăturate. Sintetizînd observațiile sale menționăm: afluența de călători de pe tronsonul 1, între stațiile „Republica” și „Gara de Nord” ar necesita trenuri prevăzute nu cu 4, ci cu 6 vagoane; personalul de la aparatele de taxare își părăsește uneori locul de muncă, ceea ce „nu este permis la o asemenea firmă”; scările rulante funcționează deseori doar într-un singur sens, iar acela este... al coborîrii, cînd normal ar fi să se întîmple invers: difuzoarele necesită revizuirii în mai toate stațiile.

Sînt, într-adevăr, neajunsuri ușor de înlăturat. În rest, subliniază călătorul nostru, Metroul bucurestean este de nota 10.

■ Paul Anca, din Cluj-Napoca, str. Bolyai nr. 7, ap. 13, dovedește un bun simț al observației, ca și o sinceră bucurie pentru fiecare nouă realizare din orașul său: „De cînd s-a deschis în municipiul nostru o unitate reprezentativă a comerțului, situată pe o arteră cu o circulație intensă — str. Gheorghe Doja, Toțul este foarte frumos și extrem de plăcut, încît nu putem decît să exprimăm laudele noastre pentru această realizare a forurilor comerciale locale „Există însă și un mic... dar... „La vitrine au fost uitate niște grății foarte solide, perfect jus-

tificabile pe vremea cînd în clădire funcționa o agenție C.E.C. dar care nu-și mai au rostul acum, cînd intri să bei o cafea. Firma, deși confecționată cu mult gust, a fost așezată atît de sus, încît îți trebuie ochi buni spre a citi „Café Lux”. Sînt chestiuni minore, lesne de remediat.

■ Direcția pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale — județul Timiș, către Mariana Stoica, comuna Comloșu Mare nr. 707: „Dosarul dumneavoastră pentru stabilirea ajutorului lunar ca mamă cu mai mulți copii a fost înregistrat la direcția noastră în 20 mai a.c. În data de 19 iunie s-a înaintat proiectul de decizie la Comitetul Executiv al Consiliului popular al comunei Comloșu Mare, urmînd să vi se efectueze plata cu data de 1 mai 1989”.

■ În scrisoarea adresată revistei, Ana Tempelean, din comuna Lunca, județul Bihor, se plîngea de conducerea Cooperativei de credit din orașul Dr. Petru Groza, care „nu-i acordă drepturile” și ne cerea „să căutăm adevărul”. L-am căutat și l-am găsit: „Vă informăm că cererea tovarășei Tempelean este aprobată din luna februarie 1989, dar petiționara s-a mutat din orașul nostru unde avea adresa veche, iar Cooperativa de credit nu a cunoscut noua adresă” (Consiliul popular al orașului Dr. Petru Groza).

■ Alți cetățeni se dovedesc mult mai grijulii în ceea ce privește locul unde ar putea fi găsiți. Celui în cauză, conștiințuită nu i-a fost, însă, pînă acum. Să nu ne pierdem, totuși, speranța. Despre ce este vorba? Cităm din rîndurile sose la redacție: „În anul 1986, luna august, am depus la Liceul „Nicolae Grigorescu” din Cîmpina, județul Prahova, o cerere, spre a mi se elibera foaia matricolă. Secretara liceului mi-a indicat să specific în cerere adresa unde locuiesc, că mi se va trimite foaia prin poștă. L-am lăsat următoarea adresă: Urlan Marin, Calea Ducești 148, sector 3, București. Au trecut trei ani, dar pînă azi n-am primit nimic. Deoarece nu mai locuiesc la adresa de mai sus, vă rog să consemnați: Urlan Marin, str. Prundului nr. 29, sector 5, București, cod 76422”.

■ Subsemnata Maria Simionescu, domiciliată în București str. 13 Decembrie nr. 7, sector 1, vă aduc la cunoștință următoarele: la data de 10 iulie 1989 am expediat de la oficiul P.T.T.R. nr. 54 — 1, o scrisoare recomandată cu confirmare de primire, pe adresa Elena Gavrilă, Policlinica „Delfinul”, Eforie Nord, județul Constanța. Scrisoarea, de mărime obișnuită, dar puțin mai groasă, conținea un lucru de mină: la mesagerie a fost refuzată fiind prea mică și prea ușoară pentru un colet. Confirmarea nu am primit-o nici pînă astăzi. În mîna cui o fi încăput această scrisoare? Ne e greu să vă dăm un răspuns, așteptăm lămuriri de la cei în cauză.

■ Tot din București, Stancu Ovidiu str. Ovidiu nr. 25 sector 4 se scuză că ne scrie, chiar și adresa de pe plic, cu creionul. „Vă rog să încercați să scrieți cu anexatele „noi” rezerve de pix. Nu veți reuși, cum n-am reușit nici eu, deși am chinut hîrtia pînă s-a rupt. Am cumpărat mai întîi două rezerve de la

librăria din strada 30 Decembrie. Cu una am putut, cu greu, să scriu o jumătate de coală. Cea de-a doua n-a mers deloc. Am mai cumpărat două, zicînd că a fost o întîmplare, dar nici acestea nu scriu. Oare la fabrica producătoare nu există control de calitate? Ce ne facem? Dumneavoastră cum ați rezolvat problema și ce propuneți?”. Transferăm aceste întrebări producătorilor de rezerve pentru pix.

■ În scrisoarea sa, Zaharia Melu din Galați, bl. Y-6 ap. 46, Cartier Aeroport, solicita înființarea unui punct gospodăresc în perimetrul Asociației de locatari nr. 702, deoarece locuitorii din această zonă depozitează gunoii menajer la punctul gospodăresc de lângă blocul Y-6, în care locuiește dumnealui. Din analiza efectuată de Consiliul popular al municipiului Galați împreună cu conducerea E.G.O. din cadrul I.J.G.C.L. Galați, a rezultat că cele sesizate sînt reale. „Pentru rezolvare, ne înștiințăm Consiliul popular municipal Galați, punctul gospodăresc de lângă blocul Y-1, situat în perimetrul Asociației de locatari nr. 702 s-a completat cu încă două containere”.

Alte două scrisori, cu același subiect: buna gospodărie:

■ „Un grup de locatari din blocurile 28 C și 29 C, strada Pecineaga nr. 5, sector 5, București, pune următoarea întrebare: Cînd, oare, factorii de resort au planificat să facă dispărută acea grămadă inutilă de pămînt și alte reziduuri care blochează curtea interioară dintre cele două blocuri? Se precizează că respectiva grămadă de pămînt, dăinuie de circa 3 ani, de cînd datează și blocurile. „Cu ajutorul unui excavator și a unei basculante, treaba s-ar rezolva simplu” (în numele grupului de locatari semnează Alexandru Mărculețiu).

■ „Sîntem mutați în blocul 11 din strada Democrației nr. 6 sector 4 din anul 1986, perioadă în care am așteptat pe cei în măsură să amenajeze spațiile din jurul blocului, așa cum le este datoriu. Cu toate insistențele și adresele făcute la Consiliul popular al sectorului 4, nu s-au ridicat grămezile de resturi de la construcții, nepermițînd accesul la ghearele de gunoi. Ne-am gîndit că, poate, constructorul, sau cei în măsură să realizeze aceste obiective au uitat adresa. E posibil? Ultima adresă comunicată la Consiliul popular — secția arhitectură, sistematizare, este: Asociația de locatari, str. Democrației nr. 6, sector 4, București.

■ Cîteva răspunsuri din partea Ministerului Sănătății: — Lui Alexia Mihai Viorel, din Călimănești, județul Vâlcea, ca și tuturor celor interesați, li se comunică faptul că buretele LUFA se poate procura de la unitățile Plafar.

— Tomescu I. Ion, din comuna Uda, județul Argeș a primit sprijinul pentru procurarea medicamentului NAKOM, reparti-

zat prin Oficiul farmaceutic Pitești.

— Cererea Corneliu Munteanu, din Tulcea, a fost transmisă Centrului Medical de Fonoaudiologie și Chirurgie Funcțională O.R.L. — Secția de protezare auditivă, care va repartiza produsul solicitat, comunicînd petentei unitatea de unde va putea ridica, contra cost, acumulatorii necesari aparatului auditiv.

■ Din Drobeta-Turnu Severin, o scrisoare semnată de Sînea Gheorghe domiciliat în Alea Castanilor nr. 3: „În revista Flacăra din 30 iunie a.c. am citit despre apariția unor produse farmaceutice realizate din plante medicinale după metoda prof. dr. Gabriel Racș și conf. dr. Elisabeta Racș, de la Tirgu Mures. Fiind suferind, am încercat să iau legătura cu Oficiul farmaceutic din Tirgu Mures. Numai că, pînă mi s-a răspuns la telefon (era mereu ocupat), programul de lucru s-a terminat. Am vorbit doar cu ofiterul de serviciu pe oficiu, un mare om de omenie. Se numește Elvira Pop. Tovarăș farmacistă Pop, după ce i-am explicat ceea ce doresc și i-am dat și adresa, m-a asigurat că se va rezolva. Într-adevăr, m-a ajutat să intru în posesia produselor, care au sosit peste cîteva zile de la Tirgu Mures. Pe acest om, cu adevărat de omenie, care este farmacistă Elvira Pop, n-am văzut-o niciodată, i-am auzit numai vocea caldă la telefon. Vă veti întreba, poate, de ce v-am scris toate acestea? Pentru că se poate întîmpla și altfel. La data de 12 iunie spre exemplu, am adresat cu nr. 5072, Direcției Farmaceutice din str. Ilfov nr. 6, sector 5, București, o cerere, prin care solicitam unele medicamente pe care în Drobeta-Turnu Severin nu le-am găsit. Nu am primit nici medicamentele solicitate și nici un fel de răspuns în afara confirmării de primire.”

■ Viorel Petrili, din Craiova (Calea București, Bl. C-24, sc. 1, ap. 11), este invitat, după cum ne înștiințează U.J.C.M. — Dolj, la Unitatea de reparații T.V. nr. 1 din strada Preoteasa nr. 3, pentru înlocuirea tubului cinescop al televizorului său, cu acordarea garanției, conform legii.

■ Urmare a scrisorii adresate redacției de către Nazarov Ecaterina din Galați, micro 17, bl. N. 2, ap. 38, Consiliul popular al municipiului Galați face următoarele precizări: „Potrivit articolului 10 (1) litera „C” din Statutul cadru al C.A.R.P., calitatea de membru încetează prin excluderea pentru neplătă fără motive temeinice a cotizației și a contribuției lunare mai muf de trei luni. Analizînd situația petentei, s-a constatat că mama acesteia nu a fost exclusă din rîndul membrilor, fapt pentru care Ecaterina Nazarov beneficiază de toate drepturile solicitate”.

LIANA MOLNAR ■

Poșta redacției

Cornian Veronica — Timișoara: Dr. Nicolae Burghiu lucrează la Spitalul municipal „Lugoj”. ● Roibu Tudor — județul Olt: Deși am insistat în repetate rînduri asupra necesității de a începe scrisorile cu datele absolut necesare — numele, prenumele, adresa completă — nu v-ați conformat și nu v-am putut ajuta. Adresați-vă direct Comisiei de expertiză medicală de pe lângă D.P.M.O.S. a județului. ● Puscas Ioan — com. Ip (Sălaj): Inspectoratele școlare județene sînt competente să rezolve contestațiile privitoare la examenele de treaptă. ● Gheaja Ilarion — Brașov: Răspunsul pe care l-ați primit este corect și complet. Lucrurile trebuiau lămurite la unitate în timpul activității. După 3 ani de la pensionare nu se mai poate. ● Ilisie Viorica — Buzeni: Numai Comitetul executiv al consiliului popular poate hotărî. ● Andrei Ecaterina — Olănești: V-ați gîndit bine, deși cam tîrziu. Va trebui să acceptați ceea ce vi se oferă la data prezentării, apoi veți vedea. ● Strezoiu Georgică — com. Sărulcești (Buzău): Popa Maria — București: Nu. ● Niculescu Gheorghe — București: Pentru probleme de întreținere a blocului și de gospodărie a fondurilor, cereți convocarea adunării generale și discutați ca într-o familie. Dacă membrii comitetului nu vor sau nu pot să facă ceea ce toți locatarii hotărăsc, alegeți pe alții. ● Diaconescu Ilie — Focșani: N-am înțeles din scrisoarea dv. decît că pînă la 39 de ani v-ați tot „refăcut” și „retras” mutîndu-vă dintr-un loc de muncă în altul. Cu carnetul de muncă și cu o cerere, adresați-vă Oficiului forței de muncă. ● Burcea Vasile — Turnu Măgurele, Antal Anton — Timișoara: Potrivit art. 174 din Codul muncii, singurul organ competent să aprecieze temeinicia și legalitatea măsurii desfacerii contractului de muncă și să dispună măsuri în consecință este instanța judecătorească (judecătoria, tribunalul județean, Tribunalul Suprem). Contestația se poate introduce în termen de 30 zile de la data cînd vi s-a comunicat măsura desfacerii contractului de muncă (art. 176 din Codul muncii). ● Vraicu Gabriel-Cornel — Slănic Moldova: Regulamentul privind regimul actelor de studii precizează că nu se eliberează alte acte de studii cu nume sau prenume schimbate. Cu actele ce le posedați veți dovedi că diploma vă aparține. ● Tudor Constantin — Craiova: Pînă la sfîrșitul trimestrului se vor efectua reparațiile necesare de către I.J.G.C.L.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

■ Mențiunea făcută de Consiliul popular al orașului Dorohoi, cum că orașul este într-un amplu proces de sistematizare și modernizare, care impune în unele situații și tăierea unor pomi fructiferi, inclusiv a nucilor — este un răspuns la mîhnirea cetățeanului Ștefan Burlacu din Dorohoi — autorul scrisorii comentate. „Ce-aveți cu nucii?”, apărută în paginile revistei. „Semnalul de alarmă” era tras pentru acei cetățeni care nesocoteau legea, distrugînd nucii din curtea imobilelor unde locuiau. Petentul n-a știut că toți cei incriminați în scrisoarea sa au primit autorizații de tăiere, conform prevederilor Legii pomiculturii nr. 11/1974, eliberate de D.G.A.I.A. Botoșani, cu condiția ca lemnul să fie predat I.F.E.T.-ului Suceava. Delegații respectivelor foruri — I.F.E.T. Suceava, Consiliul popular și E.G.C.L. Dorohoi — au mers la

fata locului unde au întocmit un proces-verbal din care rezultă că nucii nu corespund din punct de vedere calitativ pentru fabricarea furniturii. Cum aveau multe noduri și putregai scorburos, puteau fi folosiți doar ca lemne de foc. Din răspunsul oficial mai desprindem că echilibrul pomilor a fost restabilit prin extinderea zonelor verzi ale orașului, fiind plantați pînă acum 13,4 mi bucați de arbori și arbuști ornamentali, precum și puieți și pomi fructiferi, din care 850 de nucii. Ce păcat că semnatul nu a înțeles interesul major al colectivității, așa cum au procedat și ceilalți cetățeni de pe strada sa!

■ Inseram în nr. 27 al revistei sesizarea lui Ionel Agache din Galați, privind defectunile ce pot apărea la frigiderele în garanție, produse de întreprinderea mecanică Sadu. Sîntem siguri că răspunsul venit din

partea Centralei Industriale de echipament special nu este lipsit de interes, cu toate că din conținutul lui aflăm că U.J.C.M. Galați nu a încheiat pe anul 1989 contract pentru piese de schimb cu întreprinderea. Ca atare, nu a fost posibilă executarea unor reparații în termen de garanție decît prin deplasarea la fata locului a echipei service din întreprindere. Nu se desprinde din răspuns cîne poartă vina neșemnării unui astfel de contract, dar, pentru a preîntîmpina și alte situații similare, Biroul executiv al centralei a analizat activitatea service, care se desfășoară pentru frigiderele produse și livrate de I.M. Sadu, și a dispus măsuri de reorganizare a acesteia prin înființarea, începînd cu trim. IV 1989, în toate municipiile, a unor reprezentanțe service locale care să execute lucrările de reparații în

termen de garanție și post garanție. O măsură mult așteptată, mai ales că în ultimul timp ne-au fost semnalate la redacție și alte cazuri din țară. Un motiv în plus ca decizia respectivă să nu rămînă la faza de bună intenție.

■ Recomandatele expediate de Ion Georgescu din Silpeni, județul Argeș, pentru București, au sosit cu întîrziere. Ca ecou la cele sesizate de petent în revista din 21 iulie a.c., Direcția județeană a poștelor și telecomunicațiilor Argeș răspunde, cam așa: Întîrzierea în predare de 2 zile, la prima recomandată și de 4 zile, la a doua, se datorează pe de o parte, volumului mare de trimiteri ce se prelucrează în Gara de Nord, iar pe de altă parte delegaților unităților destinate, Neșansa acestor depeșe (adică „vina” lor) este că au ajuns la oficiu „după

plecarea mijlocului de transport”. Ni se pare mai îndreptățită afirmația orei la care se ia corespondența la oficiul P.T.T.R. Silpeni, decît motivarea întîrzierii ei.

■ Uneori, e posibil ca zgometele produse de agregatele frigorifice, instalate la parterul unor unități comerciale alimentare, să-i incomodeze într-atît pe unii locatari ai blocului respectiv, încît ei să nu se poată odihni. Scrisoarea lui Nicolae Popescu din București, care sesiza acest aspect, a convins forul avizat, I.C.L. Alimentara 6, care ne înștiințează de remedierea acestuia. Pe cit de simplu pe atît de eficient: montarea unor garnituri de cauciuc la baza motoarelor. Restabilindu-se astfel și liniștea mult dorită.

MARIA RADU ■

Vieți în pierdere

De ce merg „milionarii” la coafor

Dacă ar fi fost stopați la timp dibăcia și perseverența celor doi tineri abia ieșiți din adolescență, dovedite în lantul a 16 infracțiuni comise într-o perioadă de 5 luni, puteau fi încorporate în lucruri utile la întreprinderea de Aparatură Electronice de Măsură și Industriale, unde — înainte de „noua meserie” — fuseseră angajați, unul ca muncitor frigotehnist, celălalt ca electronist. De aceea, neputința prevenirii faptelor incriminate, manifestată de cei ce trebuiau să se opună în diferite faze ale caruselului infracțional, capătă vinovate semnificații în planul răspunderilor familiale, profesionale și cetățenești.

Ei bine, Ion Tudorache, de 21 ani și Marian Niculescu, de 20, ambii din comuna Dascălu, Sectorul Agricol Ilfov, primul cu domiciliul în Voluntari, și-au abandonat profesiile pentru care se pregătiseră în învățământul liceal și s-au ocupat de furturi „pentru procurarea de bani necesari unor distracții”, cum ar fi să motiveze cu o păgubitoană naivitate. Scala celor 16 infracțiuni — de la furturi de televizoare color, aparatură electrocasnică, două autoturisme proprietate personală, huse și roți de mașină, până la spargerea casieriei centrale a I.C.L. Alimentara sector 2, cu însușirea sumei de 2.059.350 lei — a fost pe cit de diversă pe atât de periculoasă pentru societate. Și pentru că fuseseră practicant ca elev la întreprinderea „Electronica”, Marian Niculescu i-a propus „șefului” adică lui Ion Tudorache, să înceapă cu furtul a două televizoare color. După ce au stabilit locurile pe unde se poate pătrunde fără a fi observați de paznici (locuri lăuate la voia întâmplării de către cei ce aveau obligația să anihileze orice punct vulnerabil din sistemul de pază), infractorii au intrat noaptea în incinta întreprinderii de unde și-au pus în spate cite un „Elcrom” și-au trecut testul cursei cu obstacole (garduri, santuri, teren accidentat până în comuna Voluntari. Nu se știe cit și-au însușit din cele predate la „practică”, dar „practică” însușirii prin furt a început să le placă: „operațiunea” fusese fără probleme, deși transportul s-a dovedit epuizant. Așa că pentru următoarele „afaceri” au furat două autoturisme Dacia 1310 Break, proprietate a unor cetățeni cărora pentru deturmarea urmăririi, le-au montat plăcuțe cu numere de înmatriculare pe fond galben sustrate și ele fără nici un obstacol de la I.T.A. — Autobaza 6 Colentina și, respectiv, I.T.B. — Autobaza Galați (în final trebuind să răspundă și pentru „conducerea pe drumurile publice a unui autoturism cu număr fals”). De ce două? Pentru simplul motiv că după câteva zile pe primul l-au abandonat accidentându-l, iar „treaba” trebuia continuată. Și pentru că în cursele nocturne n-aveau cum să rezolve penele operative, „împrumutau” cite o roată de la mașinile în dreptul cărora se impunea schimbarea acesteia. Întimpinând dificultăți în găsirea chilipirgurilor și plasarea mărfurilor, „puștii” s-au gândit că spargerea unei unități C.E.C. sau a unei caserii centrale ar fi mai eficientă. Au ales casieria de la I.C.L. Alimentara 2 din incinta Halelor Obor. Mai multe zile la rând, pretextând diverse treburi, au intrat nestințgheriți în sediul întreprinderii, „diind „dinăuntru” topografia locului viitoarei infracțiuni. Apoi, noapte de noapte, timp de 3 săptămâni, neobservați nici măcar de cei care trebuiau să-i observe, au urcat pe scara exterioară de incendiu a clădirii și coborînd pe cea interioară, au pătruns prin pod și casa liftului până aproape de casierie. Alegîndu-și un loc favorabil, s-au apucat de „studiu”. Cu lecția însușită, spărgătorii și-au procurat sculele necesare și s-au prezentat „la lucru”. Cînd a pus mina pe rangă, Marian Niculescu s-a speriat și a luat-o la fugă. Cum însă nimeni nu-l stingherise cu nimic săptămîni

de-a rîndul în timpul actelor pregătitoare și nici în noaptea tentativei, lui Ion Tudorache i-au fost suficiente 24 de ore să-și convingă „colegul” de inexistența vreunui motiv de teamă. Și iată-i din nou, sus pe hale, jos în casierie și retur — peste două milioane de lei „înghesuite” în 2 saci, lăsați parcă anume la îndemînă, luînd drumul pribegiei. Dar banilor furați nu li se deschid, greu ușile necinstei. Astfel, la puține zile după „afacere” un amator de chilipir s-a și infățîșat: Petru Oprea le-a vîndut cu 150.000 lei autoturismul Dacia 1310 Break nr. 10-B-6671. Tot Break! După rapida „colecție” de video și casete la preturi de „piață” au cumpărat de la numitele Doina Constantin și Paula Secula două televizoare „Telecolor” cu 62.000 lei și mai multe bijuterii de aur, ceea ce a făcut ca faptele „celor două orfeline” să constituie obiectul altor dosare penale. Sub ochii îngăduitori ai părinților și ai altor rude — printre care, Nicolae Mircea, Alexe Mariana-Elena și Iulian Dinu cărora le-au fost făcute cadou (?) bunuri de uz casnic furate de la magazinul „Aurora” din Bd. Dimitrov — Ion Tudorache și Marian Niculescu și-au continuat seria „aventurilor”. Crezînd că dacă își „confectionează” un aparent statut de cetățeni străini ies din cercul bănuțurilor, au procedat ca atare. Cu 190.000 lei (dispuneau de milioane) au cumpărat un „Mercedes” cu număr de înmatriculare „adeccvat” și s-au prezentat la... coafor. Sototînd că schimbîndu-și părul își camuflează năravul, au solicitat vopsirea și ondularea „doabelor capilare”. Dar, în timpul unei plimbări, de astă dată diurne, la prima „conversație” cu omul ordinii, n-au stăpînit vocabularul necesar în limba străină, aleasă, și nici n-au avut cu ce dovedi originea, „străinează”.

Epilog.

Astfel toată distracția de cinci luni s-a „stabilizat” într-o notă de plată achitabilă într-o perioadă de cite 25 de ani pentru fiecare, după ce prejudiciul a fost recuperat. În fața instanței au recunoscut faptele infracționale comise, dar au încercat să „se scuze” că nu și-au dat seama de caracterul socialmente deosebit de periculos al acestora, de parcă le-ar fi săvîrșit din greșeală. Poate că făptașii nici nu s-au gândit că vor fi chemați să răspundă vreodată de ceea ce au făcut, din moment ce, pe unde dădeau lama, nu se loveau de nici un obstacol — dintre cele obiectiv constituite pentru apărarea avutului obștesc. Și aceasta deoarece „problema problemelor — prevenirea — ca singur principiu eficient de apărare a avutiei socialiste — n-a figurat pe agenda de lucru a conducerii păgubitelor întreprinderi ca o primă preocupare. Dar despre implicațiile neimplicării, în materialul alăturat.

În cadrul amplului proces de explicare a legilor, de prevenire și combatere a stărilor infracționale, revista noastră a publicat unele materiale din care a rezultat că multe dosare n-ar fi trebuit să ajungă pe masa judecătorului dacă factorii decizionali și toți cei obligați să vegheze la paza și asigurarea bunurilor materiale din întreprinderile unde își desfășoară activitatea, ar fi acționat cu competență și răspundere în plan preventiv. Asupra aspectelor, întotdeauna de ordin subiectiv, care facilitează adeseori infracțiuni în dauna avutului obștesc am purtat o discuție cu judecătorul Nicolae Lăzărescu, președintele Secției I Penală din cadrul Tribunalului Municipiului București.

Un om al legii despre:

Delictul de gură-cască

— Stimată tovarășe președinte, în cazuistica pe care o cunoașteți, firește, nu numai cea publicată, cum se regăsește prevenirea în preocuparea unor conducători de întreprinderi obligati să asigure valorile materiale încredințate de societate spre administrare?

— Mai degrabă în dosarele care ajung la noi, așa zice că această preocupare se regăsește mai puțin. Se știe că, odată îndepărtată, cauza producerii unei infracțiuni prin măsuri preventive, efectul nu s-ar mai produce. Or, am întîlnit cazuri cînd în fișa postului unor oameni obligați prin competență să a-pere avuția întreprinderii erau omise aspectele prevenirii încălcării legii. Faptul că au preocupări majore în ceea ce privește problemele de producție, nu justifică atitudinea unor conducători de întreprindere de a considera drept minore aspectele de pază și ordine și de a le neglija ori a se debarasa de ele. Fără o permanentă implicare a acestora pentru găsirea celor mai eficiente măsuri de anihilare a punctelor vulnerabile în sistemul de pază, pentru instruirea și controlul celor din sectoarele de desfacere a produselor și a celorlalte puncte vizate de răufăcători, pentru menținerea unei continue atitudini de vigilență, nu se poate realiza o firească stare de prevenire.

— Concretizînd, să revenim la cazurile combătute în acest colț de pagină și să desprindem implicațiile neimplicării.

— Implicațiile neimplicării creează totdeauna vulnerabilitate — constituită, adesea, în premise sigure ale infracțiunii. Orice om de bună credință care a citit articolul „De-a baba oarba cu averea noastră” s-a întrebant cum de-a fost posibil să se săvîrșească fapte atât de grave sub ochii celor din conducerea colectivă a întreprinderilor respective. Pagubele cauzate celor două întreprinderi — I.A.M.C. Otopeni și B.A.T.M.M.B. — prin pătrunderea „oficială” a unui infractor, relevă un exemplu clar de neimplicare prin controlul superficial al documentelor prezentate. Elementara obligație de a-i fi cerut buletinul de identitate ar fi prevenit comiterea faptei. Nu incapa indoială că acolo au lipsit instruirea și controlul care să asigure o strictă disciplină a muncii. Uneori se invocă istețimea, mai avansată a infractorului, ca și cînd în posturile respective „de întîmpinare” istețimea n-ar fi o condiție a însăși încadrării în muncă. Dacă ajunge să te păcălească un hot, n-ai ce să mai cauți în postul respectiv. Pînă la hot

însă, cei îndrituiți ar fi trebuit să execute teste de vigilență pentru a cunoaște pe cine conțează. Altfel...

— E limpede. Motivațiile subiective nu pot înlocui măsurile de organizare a pazei avuției încredințate și nici nu înlătură răspunderile. În cazul sus-tragerii de la casieria I.C.L. Alimentara 2, abilității și perseverenței infractorilor le puteau fi opuse măsuri preventive?

— Desigur. Dacă cei doi infractori ar fi găsit închise toate „ușile” care le-au permis pătrunderea în incintă, abilitatea lor ar fi fost inoperantă. Apoi, perseverenței infractorilor i s-a răspuns cu perseverența neglijenței, a nepăsării chiar. Cum poți accepta ca doi tineri, timp de 3 săptămîni, să „studieze” de foarte aproape, tot procesul de „asigurare” a sumelor incasate și nimeni să nu-i „simtă”? Este evident că nu s-a realizat niciodată vreo măsură de depistare și anihilare a punctelor ce s-au dovedit vulnerabile la prima acțiune infracțională. Ca să nu mai vorbim că în timpul îndelungatului „studiu”, cei din pază n-au catadicsit să controleze perimetrul din responsabilitate. Totul s-a rezumat la lacăte și alte ineculeori, care, cum s-a dovedit, n-au constituit stăvile pentru infractori. Degeaba văicărelii post factum: „cine se gîndea că o să intre pe acolo sau că ar putea să se cațere pe dincolo”. Dacă nu te-ai gîndit înseamnă că nu meriți locul pe care îl ocupi.

— După cele întîmplante s-or fi gîndit la extinderea ariei măsurilor preventive?

— Normal așa ar fi trebuit. La o unitate pendinte de întreprinderea comercială „pățită” sînt două casierite pe schimb. Din cele patru, două sînt posesoare de autoturisme și au înțeles să le folosească seara pentru predarea incasărilor. Numai că „șefe”le unității le-au „organizat” în așa fel încît o „echipă” are 2 autoturisme și cealaltă nici unul. Nu știu ce criterii au fost hotărîtoare în această „repartizare”, dar, în nici un caz, cel al prevenirii.

— Scăpări „mici” cu urmări incomensurabile. Se întîmplă ca neglijența să se „deterioreze” pînă la nepăsare?

— Exemplul următor este edificator în acest sens. Timp de câteva luni s-au comis de către acciași indivizi, după același tipic, 14 furturi de bunuri materiale din vagoanele unor trenuri de marfă staționate în același loc — „la semnalul rami-

ficației București”, nu departe de București. Perseverenței infracționale i s-a opus de către cei ce aveau obligația asigurării securității bunurilor transportate — perseverența nepăsării. Altfel ar fi fost simplu de organizat „la locul vizat” cîteva acțiuni de prevenire, descu-rajare și anihilare a repetatelor fapte infracționale. Nu tot nepăsarea față de paza bunurilor transportate a facilitat infracțiunea comisă pe rampa de încărcare a Gării Obor despre care s-a scris în revista Flacăra?

— Din nefericire există cazuri cînd „protagoniștii” proceselor penale sînt tineri și foarte tineri. Ar putea fi ei opriți de la asemenea activități infracționale?

— Toți factorii educaționali — familia, școala, colectivul de muncă, organizația de tineret — au rolul lor bine determinat în formarea trăsăturilor celor mai alese ale tinerilor, în stoparea tendințelor unora spre un comportament necivilizat. Hotărîtoare este însă intervenția exigentă a părinților în prevenirea și — dacă este prea tîrziu — în curmarea unor fapte infracționale în care sînt implicați copiii lor. Cu regret trebuie spus că există destule exemple care dezvăluie vinovate acțiuni și înacțiuni de natură să incurajeze acte și fapte infracționale ale copiilor lor. Unul dintre „spărgătorii” de vagoane — acțiune la care m-am referit — Gheorghe Dănilă, el însuși tînr la cei 33 de ani, l-a antrenat și pe fiul său, Remus, de 13 ani în tenebroasa afacere. Pe cit de original, pe atât de iresponsabil acest mod de ucenicie „oferit” de infractor odraslei sale.

Să admitem apoi că părinții celor doi tineri care au comis 16 infracțiuni inclusiv pe cea de la „Halele Obor”, n-au observat lipsa acestora de acasă nopți în șir. Dar trebuiau să-și pună întrebarea de unde le aduc drept „cadouri” aparatură electronică și de uz casnic. Apoi, cunoscînd că la școală au fost elevi buni, că au meserii frumoase, n-ar fi fost firese să-i „deturneze” de pe drumul periculos al infracțiunii? Este posibil ca tinerii să le fi justificat cadourile, dar cînd au constatat că aceștia au cumpărat două autoturisme, cum au reacționat? Totul pornește de la greșita pregătire pentru viață. În locul educației prin muncă pentru muncă, unii părinți preferă cocoloșirea copiilor, găsirea unui loc căldut, dacă se poate să aibă timp pentru alte preocupări, nu întotdeauna în concordanță cu legea.

MARIAN TEODORESCU ■

Note

În ciuda evidenței

Autobuzele, pentru mărirea siguranței călătorilor, sînt prevăzute cu instalații care nu permit pornirea în cursă dacă ușile nu se închid. Este un lucru răsfiut pentru cine călătorește cu mijloacele comune de transport. Unii, în ciuda evidenței, calcă pe nervii tuturor și se pironesc pe scările autobuzelor. Într-adevăr, sîntem grăbiți, nu de puține ori întîrzie autobuzele, dar călătoria trebuie să se efectueze în condiții de deplină siguranță. Neînțelegătorul stă pe scară și nu vrea să se miște. Încep discuțiile urite pe care le cunoașteți. Nu de puține ori tonul urcă, invectivele abundă. Șoferul încearcă să-l ia cu

frumosul pe încăpățînat, îi explică, primul și cel mai elementar lucru, că orice mașină are o capacitate, așa că în acest fel întîrzie cursa și călătorii. Încăpățînatul nu vrea să asculte nici un argument. Ii înghesuie cit poate pe ceilalți dar inutil. Ușile tot nu se închid. Sosește următorul autobuz. L-ar putea lua pe aceasta călătorul nostru atît de grăbit, dar nu! Altcineva coboară din autobuz pentru că altfel incidentul nu s-ar mai termina. În fiecare zi se găsește cineva care să ne toace nervii. Nu cred că este destul că-i judecăm pe cei care se comportă astfel, ca lipsiți de elementară educație, de înțelegerea simplă a unor norme de conduită.

În jurisdicția transportului în comun nu se pot prevedea

amenzi pentru cei care ignoră și desconsideră zeci de călători? În fond, este mai mult decît să nu compozezi un bilet.

Așa da !

Un drum prin Piața Unirii este însoțit de adrese noi. Magazinul „Unirea”, în noua lui formă, s-a dublat. S-a deschis magazinul „Confortul” cu multe din cele necesare casei noastre, iar într-un colț, bine așezat la vedere, pe strada cu nume anacronic, „Halelor”, s-a deschis un magazin al operației meșteșugărești.

„Oglinzi decorative” este un spațiu în care ne privim cu toate defectele noastre dar admirăm arta sticlărilor.

O suită de forme încîntă-

toare pentru oglinzile din apartamentele Bucureștilui, la prețuri deosebit de accesibile, iată în rezumat munca celor 15 sticlari. Dintre modelele de oglinzi pentru decorarea interioarelor noastre cîteva sînt cerute pe piața americană și vest germană. Liniile sînt simple, geometrice, dar harul creatorului Ovidiu Chițu, pune cîte un accent deosebit.

Aceste „Oglinzi decorative”, ale cooperativei „Tehnica sticlei”, reprezintă un spațiu comercial de bun gust, prin expunere și prin produse, de autentică preocupare pentru interesele noastre casnice. Notați-vă adresa, e un drum util pentru înfrumusețarea ambianței în care trăim. Așa, da !

CARMEN DUMITRESCU ■

Tribuna democrației

În fiecare zi, o propunere

„La Sibiu — aflăm de la tovarășul Dumitru Somandă, seful oficiului pentru probleme organizatorice al Consiliului Popular Municipal — se organizează lunar, în cadrul Tribunei Democrației, în cartierele mari ale orașului, întâlniri ale cetățenilor cu reprezentanții ai primăriei. Întotdeauna, participă și primarul. De regulă, sunt prezente primul vicepreședinte și vicepreședintele ce se ocupă de problemele de gospodărie comună.”

În 1989, s-au formulat, la aceste întâlniri, 365 de propuneri și aproape tot câte zile sunt într-un an este numărul celor soluționate; la sfârșitul lui august mai erau în curs de rezolvare 32.

Dacă, de trei legislații, cetățenii au solicitat, cu insistență, în cadrul Tribunei Democrației, construirea unei scoli în cartierele Valea Aurie, Strand și Vasile Aaron, ne face plăcere să notăm că, în acest an, la 1 februarie, au început lucrările la toate cele trei scoli și, cu sprijinul exemplar al cetățenilor din aceste cartiere, s-au și încheiat, încât copiii de aici încep noul an școlar în scoli noi, ridicate, mobilate și curățite până cu participarea directă și decisivă a părinților lor.

Noua școală din cartierul Strand este azi Școala nr. 1 a municipiului și la realizarea ei s-au remarcat, prin muncă efectivă, mai ales cetățenii din circumscripția electorală nr. 28, mobilizați de președintele comitetului de cetățeni Constantin Lungu și de Dumitru Rusu, președintele asociației de locatari nr. 7. Ediliile cu care stăm de vorbă insistă să menționăm și contribuția similară a lui Paul Petrescu, președintele comitetului de cetățeni din circumscripția nr. 31, și a lui Emil Albu, președintele asociației de locatari nr. 5 la Școala nr. 25 construită în Valea Aurie, precum și pe aceea a lui Virgil Simion, președintele comitetului de cetățeni din circumscripția nr. 44, și a Mariei Socol, președinta asociației de locatari nr. 4, în cazul Școlii Generale nr. 24, cum o arată firma proaspătă pe aceea din cartierul Vasile Aaron.

La toate cele trei noi edificii, oamenii care au propus — și au insistat — să fie construite au participat efectiv cu aproape 15.000 de zile muncă.

În cartierul Strand se află în construcție, în aceleași condiții de largă participare a cetățenilor, o sală de sport — ca anexă a noii scoli —, precum și un dispensar uman.

În afara dezbaterilor mari cu cetățenii asupra dezvoltării generale a municipiului, primul se întâlnește, trimestrial, cu gospodarii din circumscripția nr. 16 în care este deputat. Se află

Fotografie de FRED NUSS

În zona gării, este cartier în curs de sistematizare, unde se construiește masiv (blocuri, diverse obiective social-culturale). În ianuarie, cetățenii de pe strada Uzinei — din această zonă — solicitau înlăturarea deficiențelor de la punctul termic la care sînt racordați. Era 28 ianuarie; în februarie necazurile fuseseră înlăturate.

Orice propunere făcută în cadrul Tribunei Democrației este primită și dezbătută cu simț de răspundere. Încă din 1986, oamenii din cartierele noi Valea Aurie și Strand au propus extinderea liniilor de troleibuz. De atunci s-au dat în folosință linia 3 (Gară—Strand), precum și liniile 4 și 5 —, pentru legătura cu zona industrială Est. Următoarele linii — la care se lucrează — vor lega cele două cartiere cu platforma industrială Vest.

„Sintem la zi — avem și depășiri — în realizarea programului de aprovizionare și a fondului de stat, ne spune tovarășul Nicolae Stanciu, primarul municipiului. De foarte multă vreme, Sibiu se autofinanțează. Toate problemele de rezolvat le găsim în strînsă legătură și conlucrare cu toți cetățenii, cu sprijinul și sub direcția îndrumare a Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean. Mă bucură dacă ați reținut că, una din preocupările noastre pentru anii care vin este îmbogățirea bazei materiale destinate ridicării nivelului vieții spirituale în acest vechi centru de spiritualitate românească.

În lumina ideii din Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, în etapa viitoare, un rol tot mai important vor avea organele locale ale puterii de stat, care trebuie să-și întărească permanent legăturile cu masele, să asigure participarea activă a acestora la întreaga activitate economico-socială, și în spiritul mobilizatoarelor indicații ale secretarului general al partidului, zilele trecute, la Adunarea cetățenească din 7 septembrie, am analizat împreună cu cetățenii municipiului modul în care, tot împreună, ne-am îndeplinit sarcinile în profil teritorial — la 12 august, municipiul Sibiu își îndeplinise planul la producția marfă pe trei ani și opt luni din actualul cincinal —, am analizat critic și gospodărește cit și cum am realizat din ceea ce ne-am propus pe linie edilitar-gospodărească la începutul acestui an.

Asa cum ne-a îndemnat în repetate rânduri secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și în spiritul Tezelor și al proiectului Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea, în etapa viitoare, sarcinile complexe pe care le avem de îndeplinit impun o participare și mai activă a noastră și a tuturor cetățenilor municipiului pentru a valorifica mai eficient resursele materiale și umane de care dispunem, atât în industrie, cit și pentru sporirea contribuției la programul de autoaprovizionare, realizarea lucrărilor de interes edilitar-gospodărește, astfel încât fiecare om al muncii să se simtă, în mai mare măsură, participant direct și beneficiar direct al fiecărui obiectiv pe care ni-l propunem și îl îndeplinim împreună.”

Sibiienii confirmă mereu și își sporesc faima de buni gospodari ai unuia din cele mai frumoase orașe ale țării în zestre lor tradițională și în înecăcătura de spirit românesc, de cultură cu rezonanțe, de mult, europene.

DORIN GHERGHINESCU

TĂȘNAD

Succesul pe cont propriu

Nu e nici o greșală de tipar, nu vă gândiți la Tășnad, din județul Harghita, urcați cu ochii pe hartă în nord-vestul țării, în județul Satu Mare și căutați orașul Tășnad, pe apa Santăului, ceva mai jos de Carei, și aproape de Depresiunea Barcăului. În 1978, pe teritoriul așezării, prospecțiunile geologice, în căutare de petrol, au descoperit ape termale, cu temperatura de 72 grade Celsius și o compoziție chimică similară celor de la Felix și „1 Mai”, reputatele băi din Bihor. Prin adresa nr. 1236 din 16.06.1979, Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală din Capitală răspunde Comitetului executiv al Consiliului popular județean Satu Mare, la demersurile făcute pentru analizele de rigoare, că „apa minerală din sonda Tășnad poate fi folosită în cura externă în următoarele afecțiuni: stări preartrozice, reumatism degenerativ (poliartrite, spondiloze), reumatism abarticulular, sechele posttraumatice, afecțiuni ale sistemului nervos periferic, ginecopatii, afecțiuni dermatologice”.

„O mină de aur” concluzionează, pe bună dreptate, primăria din Tășnad. Localitatea dobindise, de 10 ani, statutul de oraș și se afla în căutarea de resurse pentru autodezvoltare și pentru ieșirea din anonimat. Turismul ar putea fi una dintre ele, au gândit cadrele ei de conducere. (Mai ales că, în pofida interesului ce-l prezintă, numeroase locuri pitorești și bogății naturale ce pot fi valorificate în acest sens, rămân încă „nedeșchise” și astfel ignorate, de către organismele centrale de turism.) Au bătut la toate porțile celor ce detin fonduri de investiții în asemenea stabilimente pentru odihnă și tratament, dar nu li s-a deschis nici o ușă. Erau prea necunoscuți. S-au întors acasă, desigur, mîhniti, dar nu descurajați. „Vom face totul pe cont propriu”. Cel ce își povestește azi, vicepreședintele Mihai Pondea, era, atunci, contabilul șef al compartimentului de gospodărie comună. Adică un financiar și un gospodar. Și acum e tînăr, abia a implinit 40 de ani, atunci era și mai tînăr, ambițios și plin de idei. Terenul unde se afla sonda (și unde se ducea pe apa simbetei un fluviu cald mineral) era al nimănui, impropriu chiar și pentru pășune, plin de gropi și de smîrcuri, un sol rece, sărăturat. Ce să faci aici, să produci bani? Întrebarea a adus și un răspuns. O seră de flori. Orașul nu avea o seră nici măcar pentru a-și produce răsadurile necesare aleilor și peluzelor. Încă în 1978, toamna și iarnă, prin activitatea cetățenilor, cîrind pămînt cu targa si roaba, cu cite un camion, s-au umplut

cîteva gropi și s-a înălțat prima seră, în suprafață de 400 m.p., încălzită cu apă termală. De la Arad, au adus butasi de garoafe, din soiurile cele mai nobile: niciodată în zonă nu s-au cultivat garoafe! În centru s-a deschis o florărie, spre marea satisfacție a locuitorilor. Florăria a adus venituri, venituri care s-au reinvestit. În 1979, vara, tășnădenii aveau acasă un strand cu apă termală și o zonă a lor de agrement. În 1981, sera se extinde cu încă 150 metri pătrați, apoi, în următorii ani, cu încă 400, cu încă 1.000 și încă 1.000. Prin același procedeu: materialele se cumpărau din beneficii, manopera — muncă obștească a cetățenilor. Anul trecut, de pildă, mă informează tehnicianul horticoi Gheorghe Alexutan, seful fermei, s-a obținut un venit de 300.000 lei.

Lăsăm serele în spatele nostru și, la cîteva zeci de metri, pe fundalul unor dealuri molcome, cu spinările împădurite, ni se deschide panorama și viața unui „sat de vacanță”. Două bazine cu apă termală — pentru adulți și copii —, plajă, dusuri, vestiare, punct sanitar, chioscuri pentru răcoritoare, cu înghețată, bazar de mărfuri, restaurant cu terasă, un „popas turistic” cu 140 locuri al C.P.A.D.M., 2 campinguri cu căsuțe — unul cu 10 de locuri al consiliului popular — inaugurat la 1 lunie anul acesta — celălalt, cum spuneam, al C.P.A.D.M., altul pentru corturi. Printre ele, autoturisme — cu numere de Sălaj, Bistrița, Maramureș, Satu Mare, Bihor, Sibiu, Arad, Timiș, Alba și chiar de Brăila și București, copii, adulți, tineri, în costume de baie, în vestimente lejere. Joacă tenis, volei, baschet, rid, ascultă muzică, se distrează, pe scurt, sînt în vacanță. Ne permitem să deranjăm cîteva turiști aflați în sezlenguri pe miniterasele unor căsuțe. La nr. 3 locuiește Dumitru Burdeți cu soția. Este din Năsăud, de profesie chimist la Întreprinderea de mase plastice din localitate. „Vin în această mică stațiune de 6 ani, sufăr de o discopatie lombară iar apele de aici mă remontează pentru un an întreg. Cum am aflat despre ea? Vestile bune circulă, mulți oameni din fabrica noastră și din Năsăud își petrec concediile la Băile Tășnad”. La nr. 2, ne răspunde Victoria Osan din Carei. Se simte bine, e aer curat, apele sînt binefăcătoare, e aproape de casă, nu este, încă, aglomerația din marile stațiuni. Și totuși, fata de la intrarea în strand ne arată bonierul — duminică, 13 august, s-au vîndut 7.000 de bilete: 7.000 de cetățeni au solicitat și asaltat bazinele termale.

În mijlocul acestei lumi în forfotă, o echipă de constructori, încercuți de un gard, lucrează. „Este aproape gata, cum vedeți, viitorul hotel, cu 120 de locuri. Va avea bazin acoperit, bază de tratament proprie, 3 cabinete medicale; spitalul orășenesc a trimis medici la specializare în balneologie. Este al nostru, al consiliului popular. Anul trecut, am obținut, numai din flori și din turism, peste 350.000 lei beneficii. Sînt resur-

sele bugetului propriu din care vom dezvolta, mai exact vom transforma Tășnadul într-o stațiune balneară adevărată”. Mă plimbă neobosit, vicepreședintele, desi ziua e caniculară, pe un fel de cîmp, cu iarbă pinernică și pămînt uscat, dar pe care se vede crescînd, un parc de promenadă, cu pomi și alei, o tabără pentru copii și tineret, încă două bazine termale în aer liber — pentru adulți și copii —, terenuri de sport, terenuri de joacă. „Vedeți, aici va fi intrarea în satul de vacanță, aici tabăra, aici bazinul acoperit. Toate le vom face din resurse locale, cu posibilități locale. Avem gata proiectul de sistematizare a zonei, în cadrul schitei de sistematizare a orașului. Avem aprobat de conducerea județului, „Studiul complex de utilizare a apei termale”. Pentru prepararea apei calde menajere, destinată blocurilor noi din oraș, pentru zona de agrement, pentru încălzirea sereilor, pentru recuperarea gazelor asociate, deci vom produce și un agent energetic de mare preț”.

Il ascult, îl admir pentru forța cu care visează la lucruri, știu, reale. Gîndurile de acum 10 ani sînt, se văd, se constată, sînt realitate. Proiectele de mine sînt și ele sub schele. Cum să nu-l crezi, cum să nu-l admiri??

CICI I. ADAM

BALTA ALBĂ

Celebritatea de sezon

Balta Albă, situată la 25 km de orașul Rîmnicu Sărat, este cunoscută încă de la jumătatea secolului trecut. Vasile Alecsandri și Alexandru Odobescu o descriau cu entuziasm, apreciindu-i miraculoasele calități tămăduitoare. Astăzi, tot ceea ce înseamnă „Peli-amar” — produse terapeutice sau cosmetice — este strîns legat de Balta Albă, de extrasul de nămol din acest loc. Fabrica de antibiotice de la Iași, întreprinderile de cosmetice „Nivea” Brașov și „Miraj” București, sînt de ani buni permanente și credincioase beneficiare ale Stațiunii Balta Albă, unde se obține binefăcătoarea pulbere a „Peli-amar”-ului. Cu toate că mulți dintre noi folosim „Peli-amar”-ul, puțini știm ceva despre Balta Albă. Or, informațiile nu sînt deloc lipsite de interes. Iată, de pildă, ce ne-a declarat unul dintre specialiști — dr. Tudor Gherghina, medic principal de specialitate balneo-fizioterapie și recuperare, coordonator al stațiunii Balta Albă: „Profilul stațiunii este în general axat pe afecțiuni reumatismale, în cadrul lor intrînd atît reumatismul inflamator — de tip poliartrita, spondilita — cit și cel de-

La pas, despre bun simț!

Străbăteam zilnic orașul purtat de cele mai felurite motive, ne amestecăm în șuvoiul de oameni ce se scurge neconștient în toate sensurile și ne bucurăm de rolul de anonimi ce-l avem în acest spectacol al străzii. Singurul „regulament de circulație” după care ne conducem de-a lungul trotuarelor este cel al bunului simț, dar mult prea a-

desea uităm și de el. Sau ne prefăcem că uităm.

Dorințele noastre de confort și siguranță i se răspunde printr-un uriaș efort de amenajare și întreținere în cele mai bune condiții a zecilor și sutelor de kilometri pe care-i măsoară rețeaua de trotuare a Capitalei. Sînt numeroase locurile din oraș unde trotuarele suferă o

radicală metamorfoză menită să ne facă drumurile mai netede și mai sigure. Numeroase echipe de muncitori lucrează cu migală și rapiditate pentru ca fisia de asfalt proaspăt turnat să fie durabilă și netedă ca o palmă (foto 1).

La fel de netedă a fost nu cu mult timp în urmă și porțiunea de trotuar cuprinsă între Gră-

cu mare faimă

generativ, apoi poliartrite, reumatism abarticlar. La Balta Albă se mai pot trata afecțiunile post traumatice — post fracturi operate, sechele de entorse, dar și afecțiuni neurologice — pareze, paralizii post accidente post traumatice. Rezultate bune au dat de asemenea tratamentele destinate afecțiunilor ginecologice, dermatologice și respiratorii. Vizăm, în principal, două obiective: cura profilactică, pentru cei care au suferit de afecțiuni, și cura de recuperare, unde avem bolnavi cronici cu diverse afecțiuni. În cadrul celor 12—18 zile de recuperare, pacienții beneficiază de un tratament complex, compus din pachetări cu nămol cald, cit și de un tratament adjuvant de electrofizioterapie. Folosim curentii de joasă frecvență, respectiv diadinamici, ionizări, galvanizări, curentii de medie frecvență, terapia cu unde scurte și curentii de înaltă frecvență, terapia cu ultrasunete. Ceea ce este necesar pentru a completa această cură e chinetoterapia, cu rol foarte important în recuperarea bolnavilor post traumatici — și am încercat în acest sens să folosim cât mai eficient spațiul pe care-l avem la dispoziție. Factorul natural de cură îl constituie nămolul, cu proprietăți sale și acțiuni favorabile asupra recuperării tuturor bolnavilor ce se prezintă la noi.

Nămolul de la Balta Albă ri-
lizază prin eficacitatea sa
terapeutică — și este verdictul
specialiștilor — cu cel de la
Techirghiol, Mangalia, Amara,
Pucioasa. Comisia Republicană
de Rezerve Geologice s-a pro-
nuntat în ceea ce privește re-
zerva de nămol sapropelic din
lacul Balta Albă la aproximativ
2,45 milioane metri cubi.

Propice exploatarea sunt, 1,8
milioane metri cubi. Care sunt,
atunci, cauzele care au aruncat
asupra stațiunii Balta Albă un
nemerit con de umbră?

„Stațiunea nu este prea cu-
noscută pentru că e sezonieră —
afirmă dr. Tudor Gherghina;
funcționează între 1 mai și 30
septembrie. Chiar dacă ar fi
permanentă, tot nu ne-am
descurca. Baza de tratament este
foarte mică, capacitatea de ca-
zare, de asemenea, redusă — 156
de locuri. În lunile iulie, au-
gust, septembrie solicitările sunt
atât de numeroase încât, cu tot
regretul, pe mulți sîntem ne-
voiți să-i refuzăm. Au fost ca-
zuri cînd au venit oameni din
locuri foarte îndepărtate din
pră și a trebuit să-i trimitem
înapoi, invitându-i să revină la
o altă dată. Sînt cazați și prin-
sat, la localnici, baza de trata-
ment lucrează mult peste ca-
pacitatea la care a fost prevăzută
și, cu toate acestea, tot nu putem
acoperi cererile. Ne bucurăm că
cei care au fost o dată au re-
venit și în anii următori, spunin-
du-ne că s-au simțit bine după
tratament, dar ne și înfrîmăm
pentru că nu-i putem primi pe
toți”.

Am ținut să aflăm și părerea
directorului Oficiului Județean
de Turism Buzău, Gheorghe
Giurgea: „Specialiștii cunosc
foarte bine calitățile terapeu-
tice ale lacului Balta Albă —

nepoluat, ale nămolului, deose-
bit de eficient și chiar ale tra-
tamentului efectuat de cadrele
care lucrează în această mică
stațiune. Dovada — stația de
extract „Pell-amar”. Problema
este baza de cazare și trata-
ment, mai mult decît modestă.
Balta Albă a rămas în urmă și
nu s-a făcut nimic — eu o spun
fără nici un fel de ocoliș —
pentru că în etapa cînd s-a
construit foarte mult în acest
domeniu, nu s-a găsit nimeni —
nici de la organele locale, nici
de la Ministerul Turismului —
care să aibă inițiativa de a
amplasa și aici un obiectiv tu-
ristic. Județul Buzău, în gene-
ral, a fost puțin valorificat din
acest punct de vedere. Preocu-
pările din ultimii 4—5 ani con-
firmă faptul că acum mergem
pe un drum bun. Imprimind
un ritm alert activității
noastre, am ajuns să ocupăm
anul trecut locul III pe țară
să obținem „Ordinul muncii”
cl. III și să avem cea mai mare
rată a rentabilității din cadrul
Ministerului Turismului. În
ceea ce privește Balta Albă, am
fi putut, desigur, să-i ridicăm
gradul de confort pe cheltuieli
de producție din beneficiile
realizate la celelalte unități,
însă ar fi fost o treabă de pro-
vizorat, n-ar fi putut corespun-
de ștachetei internaționale. Or,
avînd în vedere sarcinile ce ne
revin din documentele de
partid și de stat, dorim să ridi-
căm ceva temeinic, eficient,
modern, care să se preteze și
încasării valutare. Argumen-
te în favoarea amplasării unui
obiectiv turistic la Balta Albă
existau și înainte. În ultimul
timp însă, i s-a mai alăturat
unul, demn de toată atenția.
Aici s-a experimentat de cu-
rînd — cu rezultate spectacu-
loase — tratamentul psoriazi-
sului, boală careia, nu doar în
România dar, după cunoștințele
noastre, nici în lume nu i-a
fost destinat un sanatoriu spe-
cial. La noi, boala se tratează
ocazional, pe litoral dar o bază
specială nu există și s-ar putea
înființa la Balta Albă. Mai
mult ca sigur o stațiune de
acest fel se va racorda rapid
la circuitul internațional. Nă-
molul de Balta Albă, asociat cu
soarele și cu unguentul „Pell-
amar” au avut asupra pacienților
efecte miraculoase. Ideea
este atît în atenția Ministeru-
lui Sănătății, cit și a Ministe-
rului Turismului. Psoriazisul nu
se poate trata decît în sezon,
pentru că este absolut necesară
cura solară, dar și în perioa-
dele celelalte stațiunea ar mer-
ge din plin, pentru că i-am pu-
tea primi pe cei ce prezintă
celelalte afecțiuni, vindecabile
cu ajutorul pachetărilor de
nămol cald asociate cu întreaga
gamă de tratament fiziotera-
peutic. Reumatismul se tratează
eficient în toate anotimpu-
rile. Noi sîntem convinși că
Balta Albă este o mare rezerva
a turismului românesc și
va fi în cîrînd exploatăta”.

Așteptăm, așadar, momentul
în care stațiunea aceasta mică
dar atît de bogată în virtuți
terapeutice, va începe să se
bucure cu adevărat de faima
pe care o merită.

LIANA MOLNAR ■

CĂLACEA

Peisaj cu nuferi

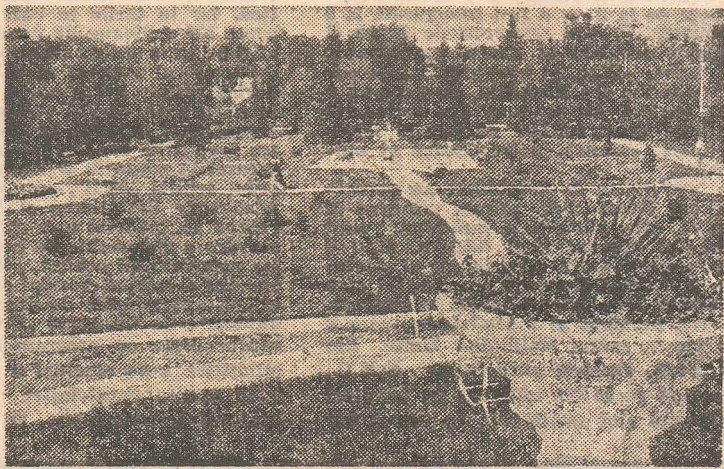
La 37 de kilometri de Arad și
la 27 de kilometri de Timișoara,
se află băile Călăcea. Virtutele
tămăduitoare ale apelor termo-
mineral de aici sînt recunoscute
de mult, mai ales în afecțiuni
reumatismale și sechele post-
traumatice. O vreme a fost o
simplă secție a stațiunii Buzias;
pînă în 1984, cînd a devenit a
doua stațiune a O.J.T. Timiș,
după cum aflăm chiar de la
șeful stațiunii Călăcea, Nicolae
Uivari și de la Simion Giurca,
șef de compartiment la O.J.T.

Pînă în 1984, ni se precizează
aici erau „o poartă, un gard și
niște clădiri tare îmbătrînite”.
Au fost amenajate 43 de locuri
de la confort III la confort I,
adică două pavilioane. Se zice,
cam pretentios, că „s-au moder-
nizat și intimidat”, dar fapt este
că arată frumos, agreabil, iar,
în comparație cu ce-a fost, chiar
grozav. Modernizarea continuă și
la alte clădiri, aflate acum pe
mina mesterilor. Anul viitor
oaspeții vor putea opta și pen-
tru căsuțe, pe care gazdele țin
să le facă îmbietoare. Totul pare
o uriașă grădină de buncii, un-
deva la țară, în care au năvălit
nepoții, cu graba lor teribilă
de a aerisi și cu pofta lor nebu-
nă de lumină și var proaspăt. O
mică pădurea a devenit, în
bună măsură, parc dendrologic.
Au apărut terenuri de baschet,
handbal, tenis, minifotbal, un
strand de dimensiuni olimpice
cu apă termală și un punct de
închiriere a materialelor sporti-
ve, locuri de joacă pentru copii,
spectacole artistice.

Unul din lucrurile cu care se
mîndrește Nicolae Uivari („Sînt
neam de români de la Alba
Iulia, numai numele mi l-a scris
asa un funcționar care era notar
aici”), este părculețul stațiunii,
cu alei care au fost betonate pe
locul fostelor poteci — un mod
practic și inteligent de-a nu tra-
sa alei pe care să le evite lumea,
sau care să semene cu o con-
stringere absurdă într-un peisaj
al libertății. Pe cele două lacuri
— unul cu apă termală — cresc
nuferi, i-a adus el însuși de de-
parte. Ca și Cornel Urcan, șeful
unui complex al O.J.T. din Ti-
mișoara, care din două hrube de
beci a făcut două saloane de lux
la hotelul Continental, Nicolae
Uivari n-are liniște pînă nu gă-
sește mereu ceva nou de făcut,
de adăugat. Noua bază de trata-
ment este unul din principalele
lucruri care vor urma.

De la sera de flori și gospo-
dăria anexă pînă la gheata pe
cale de a se „inventă” vara și la
Călăcea, totul trece prin filtrul
acestui meloman care este Ni-
colae Uivari. Sprîjinul O.J.T. nu
prea îi lipsește. Așa, a pus la
punct un sistem de încălzire, ce
recuperează abur folosit la sche-
la petrolieră din localitate. In-
stalația solară aduce alte însem-
nate economice. „Numărul oas-
peților a tot crescut, unii vin la
noi ani la rînd. Aproape mereu,
stațiunea este plină pînă la
refuz.”

DORIN GHERGHINESCU ■

Imagie din stațiunea Călăcea (vezi reportajul alăturat)
Fotografie de GH. POPESCU ■

ÎN ALB-NEGRU

Oamenii Deltei

S-au spus și se vor mai spu-
ne multe despre oamenii din
Delta Dunării. Noblețea sufle-
tului lor, alături de frumusețea
peisajului natural pe care-l ofe-
ră, cu o faună și o vegetație
care nu se mai întîlnesc nici-
unde, face ca numărul vizitato-
rilor, români și străini, să creas-
că. Cele ce se spun despre Del-
tă se înregistrează în memorie
pentru totdeauna, cele ce se
văd acolo nu se uită niciodată.

„Plecăm de la Tulcea încin-
tați de tot ce văzusem acolo. La
ieșirea din oraș, o femeie îndoa-
lă, să fi avut 35 de ani, mă
roagă s-o ajut să ajungă mai
repede la Babadag. Trebuia să
fie acolo pînă la o anumită oră.
Avea de perfectat niște acte și
era de undeva, de lângă Crisan.”

„Acum citiva timp în urmă,
soțul meu a avut un accident
grav. Cu toate îngrijirile medi-
cale primite, n-a putut fi salvat.
Am rămas singură cu trei co-
pii mici. La citeva zile de la

necaz, am găsit pe scara casei
o sacoșă cu pește. De la cel ca-
re a lăsat-o însă, nici un semn.
Mi-am dat totuși seama că-i
pentru mine și copii. De atunci
au trecut aproape trei luni și în
fiecare săptămînd gestul se re-
petă. Acum mai ales de cînd au
apărut legumele și fructele, pe
lîngă pește mai găsesc în saco-
șă și din acestea. Nimeni n-a
venit să-mi spună cine o face
și de ce o face. Poate că nici
nu-i nevoie. Bărbatul meu a
avut în Delta mulți prieteni și
tovarăși cu care s-a înțeles bine
întotdeauna, și pe soare, și pe
furtună. Gestul acestor oameni
mi-a ajutat nu numai copiii, ci
și pe mine, dîndu-mi, curajul
necesar de a privi viitorul în fa-
ță cu nădejde și speranță...”

Modești, harnici și buni gos-
podari, dirși și neînfricați în
lupta permanentă cu natura,
deschiși la suflet, sinceri cu toa-
tă lumea ca și cu ei înșiși, prie-
tenoși din prima clipă a înțîl-
nirii înfident cîine ar fi, gata
a te ajuta cu orice și oricînd...

VASILE DUMITRU ■

Strada, a' tuturor

Se întîmplă aproape zilnic
ceva curios. Unii dintre noi, cînd
se află la volan, uită că au fost
cîndva și pietoni.

Acești șoferi respectă regu-
le de circulație mai ales cînd
sînt văzuți de lucrătorul de mi-
liție. Atitudinea pe care o au
în convorbire cu un agent de
circulație, contrastează cu aro-
ganța, harja, pe care le pro-
bează uneori la întîlnirea
cu pietonul. De regulă, ace-
ste scene neplăcute le trăiești
și dumneavoastră la trecerea de
pietoni. Ori ni se aruncă priviri
ucigătoare, „uite, pentru noi tre-
buie să se oprească”, ori, pur și
simplu, grăbiți, nu se opresc.
Nu o dată prin geamul mașinii
ne „lovește” cuvinte piperate care
ne strică toată ziua. Acești con-
ducători auto, lipsiți de educa-
ția străzii, au de partea lor vi-

teza și bolidul, iar noi ne retra-
gem rezervați, pentru că atîtfel
ajungem eu o atelă la picior.

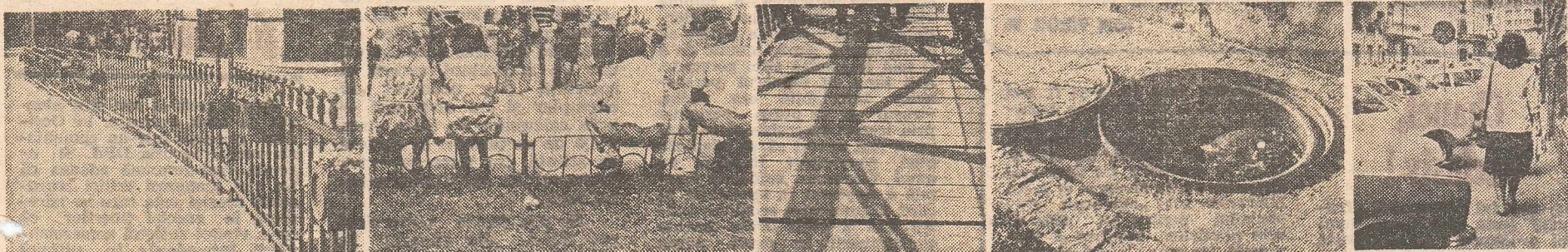
Nu o dată am văzut copii și
bătrîni care așteaptă și așteaptă
pînă binevoiesc dumnea lor să le
cedeze trecerea. Unii mai „pi-
toreschi” aruncă îndemnuri: „hai,
mă, mișcă!”

Dacă apare atunci un agent de
circulație atitudinea lor se
schimbă complet. Sîntem invi-
tați ceremonios, zîmbetul le în-
vadează chipul, amabilitatea
trece și pe cealaltă parte a stră-
zii.

Sigur, în mentalitatea unor
astfel de oameni, un permis de
conducere prețuiește mai mult
decît elementarul respect dato-
rat semenilor de pe stradă. No-
roc că nu toți oamenii de la
volan, profesioniști și neprofe-
sioniști, înțeleg astfel strada și
legile ei.

Să vedem cum va fi mîine la
o trecere de pietoni...

CARMEN DUMITRESCU ■

dina Botanică și podul Groza-
vești. Priviți cum arată acum...
Pe citeva sute de metri trotua-
rul e sfișiat de roțile mașinilor
și de nepăsarea celor ce ignoră
locul de parcare din preajmă,
mentalitatea „mașinii la scară”
fiind mult mai puternică decît
orice normă de civilizație
(foto 2).

Noua balustradă din fața ci-
nematografelor de pe bulevar-
dul Gh. Gheorghiu-Dej a fost
gîndită atît pentru siguranța pie-
tonilor cit și pentru înfrumuse-
țarea străzii, realizarea ei în-

semnind o mare investiție de
fantezie și muncă. Depinde doar
de noi ca ea să rămînă la fel de
aspectuoasă și în continuare
(foto 3). Sau mai precis de cei
pe care îi vedeti cum chinuie
gardul ce delimitează rondurile
de flori din piața Universității.
Cel din imagine, rezistă încă
bine asaltului, altele însă au
fost pur și simplu culcate la pămînt.
De ce oare? (foto 4).

Tot un fel de trotuar este și
podul Basarab, străbătut zilnic
de sute de oameni, de la un ca-
păt la altul. În iarnă, s-a hotă-

rit schimbarea scindurilor sale,
care începuseră să scîrteie pe
ici, pe colo. Au fost aduse alte
scinduri noi, mesteri pricepuți
și treaba s-a terminat repede.
Dar nu și bine, căci podul gata
reparat arată mai jalnic decît
înainte (foto 5).

Despre lucrul de mîntuială
poate că știe mai multe echipa
de intervenții de la I.D.E.B.
care a lucrat cu mai bine de o
lună în urmă pe strada Dr. Ra-
dovici. Cu siguranță că inter-
venția ei a adus lumină
în casele din preajmă, dar ea a

lăsat și o pată neagră în mijlo-
cul trotuarului. E drept, canalul
nu e adînc și nici capacul lui nu
e greu de pus la loc, așa că...
(foto 6).

Sînt o mulțime de „amănunte”
ce pătează fața trotuarelor și cu
multe din ele ne-am obișnuit în
chip uimitor. Pare „normal” ca
un șant săpat în mijlocul trotu-
arului să nu mai fie asfaltat la
loc, e „normal” să ne strecurăm
printre stive de lăzi și ambalaje
sau să parcăm mașina cu botul
în zidul caselor. Și e absolut fi-
resc să aruncăm pe jos chiștocuri

de țigări, coji de semințe sau
bilete motolite (foto 7).

Trotuarele, pietele, stațiile
transportului în comun, parcu-
rile, sînt tot atîtea locuri publi-
ce în care ne consumăm un
crîmpei din viață. Avem, pe
bună dreptate, pretenția ca ele
să fie mereu curate, mereu în-
cîntătoare, să fie îngrijite la
cotele unui urbanism civilizat
dar prea adesea uităm că starea
lor depinde în primul rînd de
noi, de cei ce beneficiem de ele.

EUGEN NEGREA ■

● Cea de-a 23-a ediție a Tîrgului internațional de la Stax a fost inaugurată la 9 septembrie. Printre numeroasele firme și companii tunisiene și străine participante se numără, aflăm, și întreprinderi de comerț exterior din România, care expun o gamă variată de produse din sectoarele industriei construcțiilor de mașini, electrotehnică, chimică, petrochimică și metalurgică.

La festivitatea de deschidere au participat Hedi Baccouche, primul ministru al Tunisiei, alte oficialități tunisiene, care au vizitat standul țării noastre, dînd o înaltă apreciere nivelului tehnic al produselor. ● Printre diversele manifestări care au marcat Ziua internațională a alfabetizării s-a numărat și o festivitate care a avut loc la sediul Națiunilor Unite din New York. Potrivit statisticilor O.N.U., în prezent peste 900 milioane de locuitori ai planetei sînt analfabeți, în marea lor

majoritate din Africa, Asia și America Latină, iar în țările în curs de dezvoltare, peste 300 milioane de copii nu reușesc să aibă acces la știința de carte.

Directorul general al U.N.E.S.C.O., Federico Mayor Zaragoza, a lansat un apel internațional, cerînd țărilor membre ale organizației să pună în aplicare unul dintre drepturile fundamentale ale omului — accesul la educație. ● La bordul complexului orbital „MIR”, cosmonauții sovietici Aleksandr Viktorenko și Aleksandr Serbrev au încheiat operațiunile de deconserare a sistemelor de bord și instalațiilor complexului orbital, „MIR”. Pentru începutul acestei săptămîni sînt programate, aflăm, operațiunile de descărcare a navei automate de transport „Progress M”. În conformitate cu programul de cercetări științifice, s-au efectuat o serie de observații asupra constelației Scorpion, cu ajutorul telescoapelor în raze roentgen

amplasate la bordul modului specializat „Quant”. ● Vulcanul Etna a erupt din nou luni seară. Șuvoiul de lavă a atins o lungime de 1,5 km. Potrivit autorităților din Sicilia, deocamdată nu există nici un pericol la adresa localităților din vecinătatea vulcanului. ● Un nou atentat terorist a fost comis, marți în Spania. Noua victimă a terorismului este procurorul Carmen Tagle Gonzalez, care a fost ucisă în centrul Madridului cu focuri de armă, de către doi indivizi. Atentatorii au reușit să dispară. ● Africa, America Latină și țăările din bazinul Caraibilor, dar și o serie de regiuni din Asia sînt utilizate ilegal drept locuri de stocare a deșeurilor industriale ale țărilor dezvoltate — se arată într-un raport al secretarului general al O.N.U. Una din principalele surse de reziduuri exportate este, potrivit raportului, S.U.A.; Mexic, Panama, Guineea și alte țări au declarat public că S.U.A. au în-

trudus ilegal deșeurile toxice pe teritoriul lor. ● Observatorii politici din R.F. Germania și din alte state vest-europene au constatat că, în ultima perioadă, au avut loc peste 200 reuniuni ale unor organizații revanșarde, care inițiază o adevărată ofensivă împotriva situației postbelice create în Europa. Se subliniază că există o identitate de opinii între forțele conservatoare din R.F. Germania și telurile declarate ale partidului „Republicanilor”, neonazist. O serie de incidente au fost declanșate în ultimile zile în localități vest-germane, avîndu-i ca autori pe membrii grupărilor de dreapta. Astfel, la Hanovra, unde s-a ținut congresul „Republicanilor”, un grup de tineri „skin heads” (capete rase), apropiați „ideologie” de neofasciști, au atacat populația. Asemenea incidente au mai avut loc la Ravensburg și Mannheim.

Comentariul săptămîinii

Școala în lume

În nici o epocă nu s-a vorbit parcă și nu s-a scris atît de mult despre problemele educației și învățămîntului. Mai ales trebuie remarcate amploarea și publicitatea acordate acestei problematice. Se impune tot mai mult ideea că succesul sau eșecul în materie de învățămînt constituie o problemă care angajează perspectivele de evoluție ale societății însăși. Această sensibilizare a atenției și accentuarea preocupării pentru problematica formării tinerii generații se datorează mai ales așa-numitei „explozii școlare”, adică extraordinarei dezvoltări a învățămîntului pe fondul mutațiilor de ordin demografic survenite la scară mondială. Potrivit datelor Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), numai în perioada 1960-1975, numărul celor care frecventau școala a crescut de la 320 la 550 milioane. Însă, chiar dacă sporirea efectivului școlarizat a urmat de regulă un curs ascendent, la nivel global, tot limbajul cifrelor și statisticilor ne indică grave inegalități între țări, zone geografice, contexte sociopolitice în repartizarea „populației școlare” pe glob. Astfel, în condițiile în care unele zone în 1967-1968, aproximativ 70 din o sută de copii de vîrstă școlară erau înscriși într-o instituție de învățămînt primar, în țările dezvoltate din punct de vedere economic se înregistrau procentaje apropiate de 100 la sută (America de Nord — 98 la sută, Europa 97 la sută). Pentru țările în curs de dezvoltare, situația era mult diferită: în America Latină procentul era de 70 la sută, în Asia — de 55 la sută iar, în Africa — de 40 la sută. Situația nu s-a schimbat prea mult în perioada care a trecut. Discrepanțele dintre statele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare se regăsesc, din păcate, și în sfera opțiunilor pentru anumite grade ale învățămîntului. În timp ce pentru țările subdezvoltate cererea potențială de educație este enormă la nivelul școlii primare și secundare, în regiunile dezvoltate creșterea cererii de educație se concentrează în special la nivel secundar și la nivel superior. Date ale O.N.U. relevă că în ultimii ani au fost înregistrate considerabile progrese în ce privește indicatorul general al alfabetizării în lume, iar prognozele arată că această tendință va continua. Astfel, dacă în 1970 circa 32,9 la sută din populația mondială era analfabetă (27,7 la sută bărbați și 28 la sută femei), datele comparabile pentru 1985 sînt 26,8 la sută din total, iar pentru anul 2000, 21,5 la sută din locuitorii planetei. Însă, după cum evidențiază un raport al O.N.U. în spațiile acestui tablou statistic destul de optimist se ascund o serie de fapte sumbre care împiedică să beneficieze de dezvoltare educației tocmai persoanele care ar avea nevoie cea mai mare de aceasta: populațiile rurale, săracii din mediul urban, fetele și femeile — pe scurt, cei care au fost incluși în categoria de marginalizați. Democratizarea educației a constituit un obiectiv de bază pentru cele mai multe țări în acest deceniu care se apropie de sfîrșit. Și aceasta atît în ce privește asigurarea caracterului universal al educației, cit și în legătură cu reducerea efectivă a disparităților existente între regiuni și țări, între sexe, vîrstă și categorii sociale. Un elocvent exemplu este consacrat de realitățile românești, cu deosebire de marile realizări din perioada de după Congresul al IX-lea, cînd învățămîntul a cunoscut o dezvoltare impetuoasă atît în privința conținutului, cit și a bazei sale materiale. Rod al concepției novatoare, profund originale a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, școala românească a înregistrat în ultimele decenii transformări revoluționare în direcția integrării sale organice cu cercetarea și producția, a sporirii neconținute a finalității sale sociale în contextul edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate, plecîndu-se totodată de la premisa că accesul la educație constituie unul dintre criteriile prioritare ale unei democrații reale, autentice.

ION VIRGIL ■

Chanel, exclusiv!

Top-modelul imperiului „frumuseții” (cum am putea numi altfel produsele care poartă marca „Chanel”) pe numele ei Ines de la Fressange o tină brunetă în vîrstă de 31 de ani a fost aleasă de către primarii francezi ca s-o intruchipeze pe Marianne — simbolul strigătului de luptă al revoluției franceze: Libertate, Egalitate, Fraternitate! Ea le urmează pe alte două celebrități: senzuala Brigitte Bardot și placida Catherine Deneuve. În primăria Republicii Franceze vor fi expuse busturi ale noii Marianne. Alegerea, ca atare, ar trebui să fie un motiv de mîndrie pentru

Fressange dacă ea n-ar fi fost urmată de o scrisoare de concediere din partea lui Karl Lagerfeld, nu altul decît designerul șef al casei Chanel. Iar renunțarea la serviciile lui Ines este strîns legată de alegerea ei drept Marianne, căci „Marianne este simbolul pentru tot ceea ce este plictisitor, burghez și provincial, iar casa Chanel nu vrea să permită o astfel de mezelanță” (declară Lagerfeld).

Ines făcea reclamă exclusiv pentru Chanel, în sectorul parfumurilor, iar aceste produse erau (și sînt) accesibile numai unor anumite categorii de persoane care nici la două secole de la revoluția franceză nu vor să audă de idealurile acesteia. Cînd este vorba de bani, patriotismul trece pe planul doi!

DAN DĂNUȚ DORU ■

SIDA a existat dintotdeauna (II)

O afirmație făcută cu maximă probitate științifică de un cunoscut om de știință, profesorul Mirko Grmek de la Sorbona, specialist în istoria medicinei și a științelor biologice a stîrnit un justificat interes nu doar în lumea medicală. El afirmă că SIDA poate fi considerată o maladie nouă în măsura în care pînă la finele anilor '60 nu a fost determinată științific. De abia în 1978 oamenii de știință au beneficiat de mijloacele conceptuale și tehnice pentru a identifica un retrovirus patogen uman. Astăzi însă nu înseamnă că germele SIDA nu exista cu mult timp în urmă și că nu a provocat, sub forma unor maladii infecțioase, stări patologice sau colective, mai mult sau mai puțin limitate în timp și spațiu.

Argumentele cele mai noi i-au fost furnizate de niște descoperiri pe cit de certe, pe atît de înfricoșătoare. Analiza recent efectuată a singurului congelat al unor pacienți decedați în S.U.A. din cauze atunci necunoscute (1968 și 1972) — releva vinovăția virusului HIV. În Norvegia, o familie întreagă a murit în 1966 de o boală stranie. Analiza singurului păstrat pînă acum a dus, fără dubii, la descoperirea „ciumei secolului XX”. Lista poate continua și cu alte țări din Europa, Africa sau America de Sud. Concluzia se degajă singură: mortalul virus HIV era prezent pe o bună parte din Terra încă de la jumătatea secolului. Doar identificarea lui este de dată recentă. Profesorul francez afirmă că originea SIDA se pierde în urmă cu aproape un mileniu. Nici un virus patogen nu e cu totul nou, nu se poate naște din nimic. Provine de la un virus mai vechi care trebuia să aibă caracteristici genetice similare și care a supraviețuit fie într-o populație animală fie în una umană în interiorul cărora a găsit un fel de echilibru biologic. Cu alte cuvinte, virusul HIV exista dar nu tîcea. Azi, da. Anumite cauze l-au transformat în cel mai neînduplecat inamic al omului. Care sînt acelea? Răspunde tot prof. Grmek. Virusul HIV este extrem de schimbător și produce tulpini virotice extrem de virulente. În condițiile de viață dintr-o anumită perioadă, deși era foarte puternică, o tulpină virotică nu avea viitor — selecția naturală o elimina pentru că ea își ucidea gazda înainte de a fi fost transmisă altei persoane. Atît timp cit numărul persoanelor infectabile era redus, virusul nu se putea perpetua prin treceri succesive, și ca atare, a fost nevoit să se adapteze unei conviețuirii liniștite cu omul. Viceversa, epidemia mortală a explodat în momentul în care, la jumătatea secolului nostru HIV a găsit drum deschis contaminării în masă. Acum putea ucide liniștit fără să se teamă că va pieri odată cu gazda sa. Vom vedea de ce.

Cu privire la locul nașterii SIDA — Africa sau Statele Unite pe care prof. Grmek le consideră un „focar al pestilenței” — omul de știință francez are o explicație complexă. „O epidemie, explică el, este rezultatul înfîlțirii dintre factorii biologici și ecologici. Pentru a înțelege originea ei trebuie mai întîl studiate proprietățile virusului care o produce și condițiile sociale în care se petrece. În afara mu-

tațiilor care au dus la o nebănuită virulență a virusului HIV, trebuie luate în considerare profunde schimbări intervenite în societatea umană în această primă jumătate a secolului, de la miscarea populației la liberalizarea comportamentului sexual, realități care trebuie privite prin prisma cuceririlor tehnice, științifice, mai ales a celor din medicină. Acestor factori Grmek le adaugă un altul inventat de el, patocenoză conform căreia numărul de bolnavi de o maladie depinde de numărul bolnavilor de altă maladie. El constată o interdependență între frecvențele cu care lovesc diferite boli, apreciind că există un adevărat sistem complex în interiorul căruia dispariția unei maladii deschide calea apariției alteia! Aparent noi. Așa s-a întîmplat cu SIDA care si-a făcut „debutul” în scenă exact în momentul în care alte boli infecțioase care au decimat umanitatea, variola și tuberculoza, ca să ne referim doar la ultimele, și-au încetat activitatea datorită succeselor medicinei.

(Va urma)

IOAN ROȘCA ■

Criptografie la xerox

Titlurile ziarelor occidentale anunțau în prima jumătate a lunii august a.c.: Xerox Corporation în conflict cu N.S.A. (National Security Agency), cea mai secretă agenție a guvernului american, cea care se ocupă de spionajul electronic.

Neașteptatul conflict a fost declanșat de către descoperirea unui specialist în „computerologie” de la Xerox, Ralph Merkle, care lucrează la centrul de cercetări de la Palo Alto din California, al multinazionalei americane. Într-un studiu intitulat „Funcțiuni de criptografie ale software-ului” acesta examina diferite tehnici pentru utilizarea, simplu și cu cheltuieli reduse, a unor coduri indescifrabile în transmiterea de date și mesaje prin intermediul calculatorului.

Invocînd considerente de „securitate națională” N.S.A. a încercat să împiedice pe Xerox să difuzeze noul raport, dar un consultant extern al societății și-a procurat un exemplar și l-a distribuit — prin calculator — către circa 8.000 de cercetători și oameni de știință din întreaga lume, interesați în activitatea acestui sector.

Se știe foarte puțin despre N.S.A. dar experții în spionaj electronic sînt convinși că National Security Agency este în măsură să asculte șoptele unui șef de stat străin, la telefon, sau să descifreze mesaje, în cod, chiar ale unor super-puteri adversare.

Dar spre părerea de rău a N.S.A., vînzarea de milioane de computere personale și progresele tehnologiei i-au complicat tot mai tare activitatea, așa cum au demonstrat

în ultimii ani „pirateriile electronice” ale unor bande de băiețândri ingenioși, care au intrat abuziv în memoria rețelelor de computere de la N.A.S.A. și Pentagon, furînd date sau introducînd „virusi” adică programe speciale care scot din funcțiune întregul sistem.

De aceea N.S.A. se opune, de cel puțin doisprezece ani, la publicarea rezultatelor studiilor efectuate în industria calculatoarelor, în sectorul criptografiei electronice, subliniind temerea că aceste noi descoperiri vor face tot mai dificilă protejarea propriilor coduri și respectiv descifrarea codurilor spionilor inamici.

Din 1977, pentru a evita frecvențele dispute de acest gen, a intrat în vigoare o înțelegere de colaborare între N.S.A. și industrie, conform căreia aceasta din urmă prezintă agenției cite un exemplar din studiile realizate, înainte de publicare, dînd guvernului posibilitatea să solicite eliminarea rapoartelor care pun în pericol securitatea națională a Statelor Unite. Dar nu toți cercetătorii respectă înțelegerea și nu există legi contra celor care nu țin seama de ea. În incidentul de la începutul lunii august, Xerox nu hotărîse încă dacă să se supună posibilei cenzuri din partea N.S.A., dar un expert al firmei, convins că agenția s-ar fi opus difuzării raportului, l-a ajutat pe consultantul John Gilmore să intre în posesia exemplarului pe care acesta l-a făcut imediat cunoscut.

„Criptografia nu servește numai pentru spionaj”, a argumentat Gilmore „ci poate fi utilizată și pentru garantarea datelor aflate în posesia unor societăți și chiar a unor persoane particulare, pentru construcția de calculatoare și rețele de calculatoare care să reziste împotriva oricărei încercări de descifrare”.

Pentru agenții 007 ai anului 2000 se întrevide un trai tot mai dificil.

ȘTEFAN UDRESCU ■

Rock și „răcoritoare”

Muzica rock și pop si-a pierdut de mult inocența, în Occident, remarca într-un comentariu recent agenția DPA. Si agenția vest-germană adăuga că tot mai numeroși critici reproșează acestei arte care se adresează în special tinerilor că „si-a vîndut sufletul comercianților”. Într-adevăr, în ultimul timp „sponsoring” a devenit cuvîntul magic în muzica ușoară occidentală. Unii consideră că prin aceasta se pune în pericol integritatea artistilor, că este vorba de o comercializare a artelor lor în alte scopuri decît cele artistice, în timp ce alții apreciază că este vorba de un „rău necesar” pentru a putea face față cerințelor publicului și mijloacelor din informare în masă. Pentru tinerile formații de muzicieni, banca sau firma de editare a discurilor constituie o șansă de a căpăta renume.

Însă, în ultimul timp, afacerile din acest domeniu au căpătat dimensiunile unei adevărate industrii, în care sunt implicate marile stele ale muzicii ușoare contemporane.

În principiu, este vorba de a stimula tinărul public occidental, care reprezintă o putere de cumpărare deloc neglijabilă, spre consum, printr-un amalgam de muzică și publicitate. „Coca Cola și muzica reprezintă o relație indisolubilă. Muzica prin tinerețea și dinamismul ei este un simbol pentru întreaga lume Cola”, declara un purtător de cuvânt al firmei „Coca Cola”. În prezent, numele acestei firme este pe toate buzele tinerețului occidental prin faptul că firma a „sponsorizat”, adică a finanțat, editarea discului „First Time” al lui Robin Beck, pentru care acesta a fost distins cu „Discul de Aur”, după vânzarea a peste 250.000 de exemplare. Și nu în ultimul rând, datorită prezentării acestui cântec în reclamele de radio și televiziune a ajuns Beck în clasamentele internaționale.

Este în același timp un succes în „războiul mondial al Colei”, despre care s-a vorbit atât în 1988, când concurentul Pepsi Cola reușise să se bucure de o popularitate mai mare decât Coca Cola, în rândul publicului și al mijloacelor de informare în masă din Occident, ceea ce înseamnă, implicit, mai mari beneficii. Pentru că Pepsi se servește pentru reclamă de starul numărul unu al muzicii ușoare mondiale, Michael Jackson, care a efectuat turnee în întreaga lume, costind firma Pepsi nu mai puțin de 15 milioane dolari.

Neîndoielnic, asemenea turnee-mamut n-ar fi posibile fără „injectarea” lor cu bani de către oamenii de afaceri. Astfel, concernul Philips a plătit circa 12 milioane dolari pentru a-și face reclamă printr-un turneu al formației „Dire Straits”. Iar producătorul de casete TDK a plătit o sumă similară pentru un turneu Rolling Stones. „Vrem să ne plasăm produsele într-un context mai atractiv și simpatice”, afirmă directorul Pepsi, Hans Dederichs, justificând angajarea firmei sale în domeniul muzicii ușoare. Pentru că fanii rockului devin astfel fani ai Pepsiului. Declarații similare și la firma „Coca Cola”: „În reclama făcută pe plan internațional, Coca și muzica sunt de nedespărțit — muzica intruchipează avântul, dinamismul și elanul tineresc”. Se va putea însă impune „Coca” împotriva lui „Pepsi” care numără printre „artisticii” săi pe Lionel Richie și Tina Turner? Și ce va deveni până la urmă, oare, această muzică de divertisment?

ROMEO NĂDAȘAN ■

BREVIAR

Submarine și turiști

Societatea canadiană „Aqua-tics” a construit un submarin de 50 tone, lung de 16 metri, în care pot intra 28 turiști, așezați pe scaune ergonomice. Prin hublouri de 135×65 centimetri și cu ajutorul a 12 proiectoare se poate vedea perfect și face fotografii ale fascinantei „lumi a tăcerii”. Acest „Atlantis”, cum a fost numit, dispune de motoare electrice pentru propulsare, dar el este însoțit la suprafață și de o navă de supraveghere. În caz de accident, submarinul lansează două tone de lest și poate ajunge repede la suprafață, unde plutește. În plus mai dispune de o rezervă de oxigen pentru 72 ore. Un alt gen de submersibil, cu destinație turistică, în care pot încăpea 30 de persoane, este „Sea Bus”, ce își va face apariția către finele anului 1990, în unele stațiuni balneare. El este complet transparent și evoluează pe o sină la adâncimea de 30 metri. Societatea „Comex” care l-a proiectat mai preconizează realizarea de module, cu care să se permită construirea de parcuri distractive, hoteluri și restaurante la adâncimea de 20 metri. Primele parcuri scufundate ar urma să fie construite în zona Caraibilor sau a insulei Bahama, iar un proiect vizează și Coasta de Azur. În Finlanda a fost construit, pentru Japonia, submarinul de pasageri „Maria I”. El va circula în Oceanul Pacific, în apropierea insulei Saipan, putând transporta 46 turiști.

AUREL DIANU ■

Simenon

Într-adevăr, a creat poate prea mult — peste 400 de romane, dintre care aproape 100 de cărți polițiste. E-adevăr, nu toate paginile sale sînt la fel de izbutite, unele fiind catalogate drept superficiale. Scriind cu o ușurință uluitoare — termenul pentru un roman îi era, de obicei, de o săptămână! — Simenon nu începea totuși o nouă lucrare fără ca mai întâi să se documenteze perfect în privința personajelor, a ambianțelor în care le plasa, a limbajului pe care ele îl foloseau. Avînd o bună cunoaștere a realității contemporane, stabilea cu precizie relațiile dintre eroi, îi angrena într-un ansamblu social credibil și îi pune să acționeze în perfectă concordanță cu impulsurile lor interioare. Cel mai cunoscut protagonist al scrierilor sale — comisarul Maigret — a devenit unul dintre cele mai famoase personaje ale „poliției” — ului de pretutindeni, cu nimic mai prejos în celebritate decât Sherlock Holmes, Hercule Poirot, Arsène Lupin, Philip Marlowe și alții „monștri sacri” ai literaturii de aventuri. El și-a aflat, pe ecran, un interpret fascinant — pe Jean Gabin — care i-a redat cu o mare vibrație trăsăturile ce l-au făcut atât de îndrăgit — generozitatea, spiritul hîtru, fermitatea și, mai ales, profunda capacitate de a sonda sufletul omenesc, adîncă revoltă pe care o simțea ori de cîte ori cineva era nedemn de condiția umană și ori de cîte ori starea normală a vieții era curmată cu brutalitate, prin crimă. Maigret este un profesionist desăvîrșit, ale cărui fapte sînt puse întotdeauna în slujba adevărului, dreptății, fiind totodată și un înțelept care privește cu un suris amar spectacolul lumii, cum poate însuși Simenon l-a contemplat pînă în ultima lui clipă.

GEORGE ARION ■

Amintirea unui asasinat

Sub acest titlu, ziarul La Repubblica din 12 iulie a.c. readeuce sub ochii opiniei publice italiene una din crimele săvîșite de multiplele tentacule ale caracatiței internaționale a finanței corupte, aliată cu mafia.

Cu zece ani în urmă, mai precis în seara zilei de 11 iulie 1979 era ucis la Milano un italian cinstit, un bărbat curajos, un cetățean onest. Se numea Giorgio Ambrosoli, avea 45 ani, era de profesie avocat. Statul italian îl însărcinase să lichideze imperiul financiar falimentar al afaceristului Michele Sindona și să clarifice acea „pată neagră” alcătuită din mafie, bancheri necinstiți, politicieni vinuți și protecțiile lor misterioase ce forma „umbra” lui Sindona. Ambrosoli și-a făcut datoria și cineva a încercat să-l oprească. El nu s-a oprit și atunci cei care alcătuiau „pată neagră” l-au asasinat. „Oare a servit la ceva moartea lui?”, se întreabă retorice ziaristul Giampaolo Pansa. S-ar putea răspunde în două feluri: da, a servit, pentru că datorită lui Ambrosoli italienii au înțeles multe; nu, nu a servit la nimic pentru că Italia politică de atunci nu s-a schimbat cu nimic pînă în zilele noastre.

Giorgio Ambrosoli, căsătorit, tată a trei copii, bine pregătit profesional, avea o viață și o carieră obișnuită. Cînd, în septembrie 1974 Banca d'Italia l-a numit în funcția de lichidator pentru Banca Privata Italiana — una din băncile în care Sindona era implicat —, Ambrosoli a înlăturat trei magistrați milanezi care anchetau cazul Sindona. Erau judecătorii Ovilio Urbisci și Bruno Apicella împreună cu vice-procurorul Guido Viola. Cei patru s-au angajat într-o luptă dificilă, pe căi nu tocmăi netede, care duceau spre un adevărat cîmp de bătălie.

Povestea, după cîțiva ani, Viola: „Obstacolul cel mai grav a fost indiferența forțelor guvernamentale. Am înlăturat dificultăți imense în tot ceea ce întreprindeam: pentru extrădarea lui Sindona din S.U.A., pentru traducerea documentelor, ba chiar și pentru a putea înfrîna la New York pe magistrații americani care se ocupau de falimentul băncii din S.U.A. a lui Sindona, Franklin Bank. Care erau cauzele acestei inerte? A puterii executive? Am înțeles atunci cînd am descoperit următoarele: în timp ce noi ne trudeam pentru a preciza delic-

tele și infracțiunile comise de către Sindona, cineva elabora și pune în aplicare un „proiect pentru salvarea” lui Sindona. Era vorba de o grupare ocultă, patronată de la un înalt nivel, care ne-a izolat pe noi, cei care căutam adevărul. Mafia politico-financiară n-avea nici un interes să se ajungă la un proces intentat lui Sindona”.

Cît de puternici erau cei care frînau cursul justiției s-a văzut clar la începutul lui 1979, anul crucial pentru anchetă. Ambrosoli a început să primească amenințări prin telefon, tot mai dese și tot mai precise. Scopul lor declarat era de a-l înfricoșa, făcîndu-l să accepte acel „plan pentru salvarea” lui Sindona, plan pe care Ambrosoli îl refuza întrucît era convins că urmările falimentului imperiului financiar Sindona trebuiau suportate de către cei vinovați și nicidecum de către statul italian, adică de fapt din impozitele cetățenilor italieni.

Ambrosoli nu se lăsa intimidat, dar înțeluse clar ce riscuri își asuma. Poate chiar presimțea ce-l aștepta. Poate intuise chiar în februarie 1975, cînd acceptase însărcinarea de lichidator, atunci cînd precizase într-o scrisoare-testament destinată soției sale: „Voi plăti foarte scump această însărcinare. Știam asta chiar înainte de a o accepta și deci nu mă pot plînge, întrucît ea este pentru mine unica ocazie de a putea face ceva pentru țara mea. La patruzeci de ani, dintr-o dată fac politică și o fac în numele Statului, nu pentru vreun partid”.

După o demisie temporară, Ambrosoli se concentrează din nou asupra „enigmei Sindona” și se pare că descoperi o dovadă că în strînsă legătură cu „don Mike” lucra o „putere neagră”, paralelă cu cea oficială, dar alcătuită din aproape aceleași nume, aproape aceleași chipuri.

Ambrosoli nu apucă să ajungă în centrul labirintului. La 9 iulie 1979 în prezența judecătorului american sosit la Milano pentru ancheta cu privire la falimentul Franklin Bank, el prezentă o serie de documente ce acuzau clar pe Sindona și făcu o depozitie hotărîtoare pentru mersul anchetei. Își încheie mărturiile în după-amiaza zilei de 11 iulie. În dimineața următoare Ambrosoli ar fi trebuit să o semneze sub formă de proces verbal. Dar n-o mai semnă pentru că în acea noapte îl asasinară, în ușa ca-

sei, cu trei gloanțe trase dintr-o armă 357 Magnum.

Dar judecătorii în colaborare cu viceprocurorul Viola reușiră, cu tenacitate, să-l aducă pe Sindona în fața tribunalului sub acuzația de instigare în asasinarea lui Ambrosoli. În rechizitoriul Viola scrisese: „După părerea noastră elementul cel mai grav, cu privire la care nu am meditat însă de ajuns, este sprijinul dat planului de salvare a lui Sindona (o adevărată fraudă la adresa Banco d'Italia și deci la adresa națiunii) din partea unor înalți reprezentanți politici, în frunte cu președintele — de pe atunci — al Consiliului de Miniștri, Pare de domeniul fanteziei ca oameni de asemenea importanță politică să sprijine, pe parcursul a cinci ani, un individ ca Michele Sindona. Dar cercetările aveau să demonstreze că era adevărat”.

Se făcuseră presțiuni asupra unor miniștri, și chiar și asupra directorului general al Băncii Italiei, Ciampi, pentru aplicarea „planului” de salvare a lui Sindona. Se știa că presiunile pornesc de la persoanele influente ale căror interese erau strîns legate de activități financiare frauduloase, apărute prin amenințări, și în cazuri extreme ca acesta, chiar prin asasinare. În martie 1986, la patru zile după condamnarea lui Michele Sindona, la închisoare pe viață, ca instigator în asasinarea lui Ambrosoli, condamnatul murea, otrăvit, în închisoarea de la Voghera. Alte cîteva personaje ale acestei istorii au mai murit de moarte mai mult sau mai puțin naturală. În acest timp, fiii lui Giorgio Ambrosoli au crescut în acea mare metropolă italiană, Milano, care nu l-a uitat pe cel asasinat acum zece ani.

Și nu numai la Milano, ci în întreaga Italie, amintirea lui Ambrosoli persistă în conștiințele multora. Din acest punct de vedere moartea lui a fost utilă.

„Nu a servit însă la nimic din alt punct de vedere — subliniază jurnalistul Giampaolo Pansa —. Cealaltă Italie, cea contra căreia s-a bătut Ambrosoli, e mai puternică decît niciodată, impertinentă, și ne aruncă în obraz, zilnic, dorința ei de putere. Este adevărat: din anul 1979 și pînă acum multe s-au schimbat. Dar conducerea politică, vinovată de asemenea de generări, este încă la putere. De neatinș. Disprețuitoare. Nepe-depsită”.

ȘTEFAN UDRESCU ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Cea mai mare parte a lunii septembrie este atribuită, astro-nomic, anotimpului de vară, ceea ce, adesea, corespunde și din punct de vedere meteorologic.

Luna august a acestui an s-a încheiat cu o vreme deosebit de instabilă și răcoroasă. Revinerea la un regim termic mai blind din primele zile ale lui septembrie nu a putut compensa scăderea accentuată produsă; asadar temperaturile maxime nu au depășit 29°C decît la o singură stație meteorologică (Giurgiu, 3.IX.1989). Vremea răcoroasă, în care temperaturile înregistrate au fost sub valorile medii climatologice (la unele stații, aproape de recorduri) ne duce desigur cu gîndul la toamna care se apropie.

Deosebit, pentru prima decadă a lunii septembrie, a fost regimul pluviometric. În mod obișnuit acesta marchează o diminuare evidentă față de lunile de vară. Modificările ce survin în circulația aerului deasupra țării noastre, ca urmare a formării unui briu de presiune atmosferică ridicată (în jur de 1015 mb) peste Europa centrală și sud-estică, între dorsala anticiclonei azorice și maximul barometric est-european, se repercutează și asupra regimului pluviometric.

În acest an însă, configurația barică descrisă anterior s-a realizat trecător și a cuprins Europa centrală: în partea sud-estică, s-au dezvoltat perturbații

ciclone, ce s-au organizat și au staționat zile în șir, aproximativ în aceeași arie, în condițiile în care structura barică și termică din straturile superioare ale atmosferei au fost favorabile. Sistemul noros aferent zonei cicloneice ce s-a deplasat din Mediterana spre nordul Mării Negre s-a rotit peste teritoriul țării noastre. Zonele cele mai afectate au fost cele din nord-estul țării. Astfel, la Birnova — Iași au căzut 342 l/mp, la Răușeni 238 l/mp, din care 108 l/mp au căzut în 5-6 septembrie. La stațiile meteorologice Iași și Roman, cantitățile de 155 l/mp și respectiv 174 l/mp sînt doar cu 10 și 15 l/mp mai mici decît recordurile lunii septembrie, din intervalul 1901-1980.

La munte, fenomenele meteorologice au fost destul de severe. De la averse de ploaie și mazărice, la ploaie continuă (asa numita ploaie de toamnă), care s-a transformat în lapoviță și ninsoare. De asemenea vîntul a prezentat intensificări cu viteze pînă la 145 km/h.

Climatologic, în luna septembrie, pe teritoriul țării noastre apar cele mai timpurii brume și de asemenea primele ninsori. La Miercurea Ciuc, cea mai timpurie brumă s-a produs la 1 septembrie. În acest an, în dimineața zilei de 13 septembrie, la Toplița s-a produs prima brumă a acestei toamne.

Răcirile, însoțite uneori de

Iosefina Miha

fenomenul de brumă, nu sînt excepționale pentru această lună, ci rare și cu efecte dăunătoare prin coincidența lor, în anumite zone ale țării, cu ciclul evolutiv al unor culturi agricole.

Astfel, în anul 1956, în inter-

valele 19-21 și 25-27 septembrie s-au semnalat brume care la început au apărut în jumătatea de nord, iar în al doilea interval aceasta s-a extins în cea mai mare parte a țării.

În anul 1959 răcirii accentuate s-au produs între 18-22 și 28-30 septembrie; s-a semnalat brumă în multe localități din Transilvania, Banat și nordul Moldovei, iar în zona subcarpatică îngheț. Răcirile din cei doi ani menționați au produs pagube la unele culturi agricole: porumb, floarea-soarelui, legume și zarzavaturi.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 14-20 septembrie

Zona geografică	VALORI MEDII ANUALE			VALORI DEOSEBITE ARE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatură aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoare	Localitatea și anul	Valoare	Localitatea și anul
Cîmpia	21:26	9:13	9:12	36.1	Drăbești Tr. Severin 1986	0.0	Arad 1956
Deal și podiu	19:24	6:10	9:13	32.1	Rădăuți 1961	-12	Eluj 1936
Depresiuni	19:21	4:8	9:15	29.7	Miercurea Ciuc 1986	-7.6	Josani 1956
Vi. Oare	6:7	-1:0	16	17.1	1986	-13.4	1956
Litoral	21:22	13:14	7:8	31.2	Constanța 1968	6.6	Sulina 1956

Intervalul 14-20 septembrie a.c. va debuta cu o vreme răcoroasă, chiar rece în regiunile nord-estice ale țării. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 4° și 14°C, mai coborîte în nord-estul și centrul țării, unde izolat se va produce brumă. Valorile maxime diurne se vor situa între 14° și 23°C și vor fi cu 2° pînă la 6°C sub valorile medii climatologice. Cerul va fi mai mult noros. Un sistem frontal va afecta la început regiunile vestice, apoi treptat toate zonele țării și va determina pe

alocuri ploi slabe. Un proces de ameliorare mai evidentă a vremii se va resimți din 17 septembrie odată cu creșterea cîmpului de presiune atmosferică în partea sudică a continentului european. Cerul va deveni variabil, iar ploile răzlete vor fi posibile doar în regiunile nordice. Temperatură aerului va crește ușor; maximele vor fi cuprinse între 16° și 26°C, iar minimele între 6° și 16°C. În zonele joase și la munte se va produce ceață.

Mai puțin decît ne așteptam

În căutarea echipei

La poarta cealaltă

Cu șansă

Miercuri, publicul prezent în tribunele stadionului din Ghen- cea părea să fi rămas aici de simbată, de la meciul cu Dinamo. Tăcut, fără să agite, ca de obicei, eșarfe și steaguri, era în așteptarea altei confruntări, dar fără nici o vlagă, parcă nevenindu-i să creadă în ceea ce i se întâmplase nu cu multe zile în urmă echipei favorite. A fost necesară intervenția crainicului stadionului care a reamintit patetic că „prietenui la nevoie se cunoaște” pentru ca atmosfera glacială — ca la Reykjavik! — să se risipească brusc, și la intrarea pe teren a roș-albaștrilor galeria să aplaude cu înufletirea ce o caracterizează și să scandeze numele unor jucători care fac cinste sportului românesc. Dar, pe măsură ce minutele din mînașă a partidului Steaua București — Fram Reykjavik, contînd pentru primul tur al C.C.E. la fotbal, treceau, aceleași stări de spirit de mai înainte puneau stăpînire pe galeria „vitezistilor”. Din nou dezamăgire, din nou perplexitate, din nou apatie. E drept, stelistii atacau în tromba, de-abia puneau portarul islandez mingea în joc și din nou ea era în posesia alor noștri, fiecare dintre ei dorea — se vedea clar — să-și înfrîngă adversarul, dar acțiunile lor n-aveau coerență, limpezime, incisivitate. Iar astfel de situații s-au repetat de-a lungul meciului. N-a fost, pînă la sfîrșitul lui, nici unul dintre jucătorii de cîmp steliști — care să nu fi tras spre poarta islandezilor, de multe ori periculos, sau chiar foarte periculos. Au fost obținute și peste douăzeci de lovituri de colț. Au fost și două lovituri de la 11 metri în favoarea noastră. Pînă la urmă scorul a fost mai mult decît multumitor. Steaua înscrind de patru ori prin Dan Petrescu (min. 30). Hași (min. 41, transformarea unei lovituri de la 11 metri). Baliot (min. 83) și Musznay (min. 86, cel mai frumos gol al partidului), și neprimind nici un gol.

Și totuși, chiar dacă se poate gîndi cu temei la incontestabila calificare pentru turul II, și încă în mod confortabil, Steaua n-a avut scripșirile ei obișnuite, care ne-au încîntat de atîtea ori și

care au purtat-o în triumf, în alți ani, pînă la cîștigarea trofeului suprem în C.C.E. sau la performanța de a ajunge în finala C.C.E., ceea ce este nu numai demn de toată lauda, dar nici nu poate fi la îndemîna oricui. Fiindcă, pe teren miercuri, au evoluat jucători ale căror eforturi nu întotdeauna se armonizau, nu întotdeauna se ordonau potrivit unor rigori absolut necesare în orice partidă, indiferent de miza ei, indiferent de partenerul de întrecere.

Să ne-nchipuim că pe o scenă se întîlesc interpreții mai mulți piese — istorice sau de actualitate, tragice, comice sau melodramatice. Oricît de mare ar fi valoarea actorilor, oricît de frumos ar rosti tiradele sau oricît de mult s-ar contopi cu personajele, evoluția lor ar fi lipsită de credibilitate, de sens, nu ne-ar emoționa cu nimic. În unele momente ale partidului cu Fram, stelistii ne-au apărut într-o astfel de ipostază, fiindcă unul dintre ei se erizează — poate pe bună dreptate, dar puțin modestie e binevenită în orice domeniu — în piesele de bază ale ansamblului și încearcă să rezolve orice situație de joc numai cu puterile lor, își asumă toate responsabilitățile, ceea ce înseamnă subestimarea coechipierilor, sau neîncrederea în posibilitatea lor de a se exprima. În meciul cu Fram, ori de cîte ori s-a procedat așa a fost un eșec sigur, iar publicul n-a ezitat să sancționeze o astfel de atitudine. Iar aceasta s-a petrecut întîlnind o echipă modestă, fragilă, care n-a emis nici o pretenție, decît poate aceea de a nu fi învinsă la un scor prea mare.

Am fi însă nedrepti dacă am fi excesivi de severi cu Steaua după ce ne-a dăruit bucuria unei victorii fără drept de apel, care ne dă o certitudine pentru mînașă a doua cu Fram. Dar am fi lipsiți de luciditate și n-am ține cu adevărat la ea dacă nu i-am semnalat la timp carente vizibile de oricînd. Fiindcă pentru Steaua, dacă vrea să se mențină printre stelele fotbalului european, greul abia începe.

GEORGE ARION ■

De la trimisul nostru special la Tirana

După meciul de la Tirana se pot comenta trei lucruri: rezultatul, mentalitatea afișată de combatante și desfășurarea jocului.

N-ar trebui să fim foarte încruntați pentru acest 0-1 intrucit situațiile de gol au fost mai numeroase la poarta lui Stelea decît a lui Strakosha. Dacă Dinamo Tirana ar mai fi putut înscrie în prima parte a reprizei secunde, nu-l mai puțin adevărat că și Dinamo București ar fi putut egala — și atunci cînd i-ar fi fost lumea mai dragă, spre sfîrșitul partidului (ratările lui Răduciuiu din min. 73 — în stîlpul din stînga — și 83 — pe lîngă poartă, precum și a lui Mihăescu — min. 83. Una peste alta, într-o formulare pe care o veți înțelege, rezultatul e bun, chiar dacă nu ne satisface.

Cele două echipe au abordat partida de pe platforme morale diferite. Jucătorii lui Dinamo București, mult prea încințați de reușitele din campionat, au rămas în inerția meciurilor trecute și nu „în vîna” celui care urma. Amintirea persistentă a unor victorii asupra lui Tottenham, Standard Liège ori Steaua nu le putea da decît un aer seninior în fata buturii mîci de la Tirana. Această relaxare psihică, dublată de neatingerea unui tonus fizic normal la numai trei zile după un joc epuizant avea să fie plătită de Dinamo București cu prețul înfrîngerii.

De partea cealaltă, jucătorii lui Dinamo Tirana au abordat partida ca pe-un eveniment național. Modesti și tăcuți, ei au venit la stadion în slăpi, și-au intrat pe teren hotărîți parcă să mînină și norii de pe munții Dajia din apropiere. Fără arsenal tehnic, viziuni tactice și orizonturi strategice prea deosebite, ei au luptat ca niște „partizani ai gazonului”, cu spiritul de sacrificiu atît de propriu celor care știu bine ce înseamnă „acum ori niciodată”.

Din aceste două stări de spirit a decurs evoluția jocului: Dinamo București („în pofida celor discutate înainte”, avea să

constate, după joc, Andone) s-a avîntat de la început în atac, s-a precipitat în toate liniile, în dorința de a marca un gol pe care-l considera aproape formalitate. Mihăescu l-a luat în primire, spre centru, pe Demolari, Sabău „s-a închis” singur lipindu-se prea mult de tușă (decît fără spațiu în dreapta). Răduciuiu ori Vaiscovicu uitau să vină după fundasul Stafa (mereu „în plus” în atac), Canaj scăpa și el de Lupescu în zona în care n-aveam fundas dreapta. Andone avea de lucru cu Ferko, Abazi și Tahiri — toți foarte înalți — și așa au început să apară fisurile în apărarea lui Dinamo București. Albanezii — puternici, devotați, purtați pe aripi de un public infierbîntat — erau mereu primii la minge, păsînd numai înainte, forțînd culoare, centrînd la nesfîrșit de pe ambele părți. Dăruirea lui Timofte n-a putut suplini anonimul lui Mateuț, Lupescu părea depășit de iureșul gazdelor, Sabău pierdea timp (și mingi) ca să intre spre stînga — și uite-așa linia forte a bucareștenilor nu și-a putut spune cuvîntul în acest joc.

Golul s-a marcat în min. 53: Andone ratează o interceptie aeriană (sărise cu Abazi), mingea e ajunsă „prin spate” de inepuizabilul Stafa (nr. 3) care trage puternic de pe dreapta, Stelea respinge și Canaj (nr. 6, și se citește Tanai) reia în gol din apropiere.

Lupescu, Vaiscovicu și Răduciuiu au primit cartonașe galbene — pentru faulturi repetate, nerespectarea distanței zidului și, respectiv, lovirea „demonstrativă” a mingii după ce arbitrul fluierase.

A arbitrat același Tadeusz Diaconowicz care, acum trei ani, fluierase, tot pe „Qemal Stafa”, jocul lui Dinamo București cu „17 Nentori”. Acum golul a venit — nu și pe tabelă, dar în configurația terenului — la poarta cealaltă...

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Cu șansă

În minutul 61, Victoria s-a aflat la doi pași de sublim: o acțiune începută de Coraș (la Valencia, mai inspirat decît în campionat), continuată la Tîră și întoarsă la primul s-a soldat cu un gol care, pur și simplu, rupea inima tîrgului. La 1-2, returul devenea o plăcere, ca un joc de societate, și credem că dracul n-ar fi fost atît de negru la suflet, în retur, încît să-i facă pe jucătorii Victoriei să arunce toate mingile în plopi, să rateze cît în trei meciuri de campionat și să nu marcheze singurul gol de care ar fi avut nevoie, pentru că, simplu de socotit, la 2-2 Victoria mergea mai departe, în turul doi, deși în divizia noastră se află la minus trei. Meciul însă, spre ghinionul nostru, s-a jucat și dîncolo de minutul 61. Gafele unei apărări care mai scăpase două goluri au continuat și exact cel la care ne așteptam mai puțin, l-am numit pe Moraru (brav, pînă atunci) ne-a băgat frica în sin, gîndindu-ne chiar și la cei ce prevesteau o catastrofă pe „Luis Casanova”. La 3-1 pentru spanioli calculele se schimbă și ne vin în minte cele peste douăzeci de ocazii ratate în primele trei etape. Adică, întrebăm noi, va fi în stare înaintarea Victoriei să înscrie două goluri și apărarea ei să nu primească nimic altceva decît felicitări la sfîrșitul meciului? Aceasta este întrebarea. Întrebare pe care și-o tot pune și Florin Halagian încă după jocul cu Farul. Deci, vechile probleme tot nu și-au găsit rezolvarea. Nu sîntem dintre cei ce cred că la Valencia era obligatorie înfrîngerea, astfel încît nu credem că 1-3 este un succes de neuit. Dimpotrivă, credem că Victoria putea mai mult în acest meci și, mai ales, poate mai mult în retur. Șansele ei nu sînt tocmai intacte, dar sînt reale. Cu condiția, evident, ca echipa să spargă gheața (începutul, iată, l-a făcut la Valencia), și să înscrie.

Asta, din auzite. Poate că, la fața locului, lucrurile s-ar fi văzut altfel.

RAZVAN BARBULESCU ■

Semne bune

Pentru prima oară după mai multă vreme, cupele europene au fost așteptate în conul de umbră al unor evenimente din campionat. Primul dintre ele, care a stîrnit și discuții trecătoare dar și întrebări pe termen mai lung, a fost înfrîngerea Stelei pe teren propriu — eveniment cu adevărat antologic — fată de invincibilitatea arătată timp de peste trei ani de această echipă, pe toate stadioanele din țară. În condițiile normale ale unor campionate competitive, un asemenea rezultat era tratat doar ca o surpriză de pronosport și atîta tot (precum recentul 1-0 obținut de Lazio, în fata lui Milan, pe „San Siro”). Dar prestigiul Stelei și mai ales obișnuința în care își aștepta propriile victorii transformă această înfrîngere într-un apel la realism, în ceea ce privește calitatea pregătirii echipei și a adevizării jucătorilor săi la cerințele de efort pe care le presupune, fără încetare, menținerea pe culmile performanței. Semnele unui recul erau evidente — nu atît prin plecarea unor jucători, nu atît prin valoarea mai noulor veniți, cît mai ales prin slăbiciunile în pregătire ale unor jucători de bază care, volens-nolens, sînt și purtători de speranțe la echipa națională. Ne gîndim îndeosebi la Hași și Lăcătuș, vizitați de Jenei drept titulari pentru Danemarca — și chiar în linia de atac a echipei naționale — dar a căror evoluție în ultima perioadă este sub nivelul de randament și competitivitate la care ei înșiși ne-au obișnuit. Deci nu tratăm înfrîngerea Stelei din perspectivă implicativă pe care le-ar avea asupra acestei grupări sportive (orice club mare din lume are perioade de creștere și descreștere), ci din aceea a situației în care se află echipa națională: o echipă, cum s-a spus de atîtea ori încît a devenit un principiu, a cărei pregătire se face numai sau, mai ales, prin intermediul cluburilor.

N-am vrea să recurgem la paralelisme gratuite, dar un asemenea moment a mai parcurs naționala în timpul mandatului precedent, cînd antrenorului de atunci i s-a reproșat tocmai că „n-a văzut cum în fotbalul nostru creștea o echipă puternică și tină”, cu alți jucători decît cei chemați atunci la lotul național. Discuția merită închisă, în afara moralei de-atunci, valabilă și acum: echipa națională trebuie să reunească de fiecare dată jucătorii cei mai buni. Ușor de zis, dar — pentru Jenei — greu de ales. Să soerăm că evoluția stelistilor în jocul cu Dinamo a fost, să-i zicem, doar un „accident” — speranță care ne-ar face să privim mai liniștiți selecția pentru jocurile cu Danemarca. Depinde cum apreciază, însă, tehnicienii în cauză...

Dinamo a realizat un joc deloc surprinzător față de evoluția în timp a acestei echipe. Și în cazul ei, ceea ce era de domeniul evidentei s-a confirmat: creștere valorică a întregului lot, dorință de performanță a tinerilor echipieri dinamovisti, registru tactic variat și debordant, pregătire fără cusur a jocului, Victoria lui Dinamo, ocrotită și de reflexele uluitoare în citeva rînduri ale lui Stelea — dar și portarul face parte din echipă! — a fost atît de concludentă încît a putut fi aplaudată și pe Ghencea; vorba unui mucalit, „am plecat la stadion ca stelist, dar m-am întors dinamovist”.

O. ȘTIRE ■

Civilizația sportului

Durerile fotbalului

Moartea unui internațional nigerian, Sam Okwaraji, și a 7 spectatori a fost tragicul bilanț înregistrat în întîlnirea de fotbal Nigeria — Angola disputată la Lagos în preliminariile campionatului mondial — zona africană. Este a doua tragedie care se produce în această țară în ultimii zece ani. Okwaraji, în vîrstă de 25 ani, a fost înlocuit în minutul 84 fiindcă i se făcuse brusc rău pe teren, pierzîndu-și cunoștința. Transportat la infirmeria stadionului și apoi la spitalul central din Lagos tîndrului jucător, în chida îngrijirilor medicale, a decedat în urma unui infarct. În circumstanțe identice și-a pierdut viața în 1982 un alt jucător nigerian, Benjamin Okorogu.

Cei 7 spectatori au murit strîșiți în tribune și pe căile de acces. Încă din primele ore ale dimineții, pe stadion s-au aflat 80 000 de spectatori, cel mai mare număr de spectatori înregistrați vreodată pe un stadion din Nigeria. După toate indiciile, cauza tragediei a constat în numărul mare de bilete false puse în vînzare și ineficacitatea serviciilor de control.

La 13 august 1979, 24 de spectatori au murit și alți 64 au fost răniți în timpul meciului care a opus, tot pe stadionul din Lagos, două echipe nigeriene. Incidentele au avut loc cînd suporterii s-au concentrat în fața porților unde intrări care refuza să se deschidă din cauza unei avarii survenite la sistemul de deschidere.

Și în Europa, nu de mult, fotbalul a plătit o nouă și absurdă contribuție la durere, trăind o inexplicabilă tragedie, cu puține ore înainte unei partidă care trebuia să fie o sîrbătoare.

Nu era încă miezul zilei și în fața stadionului San Siro din Milano, asasinii așteptau o victimă pe care să o sacrifice pe altarul unei orbe bestialități, nemotivată și absurdă. Au găsit-o în persoana unui băiat de 17 ani care evita grupul suporterilor „organizați” tocmai pentru a nu avea neplăceri. Un tîndr care își cultiva pasiunea pentru fotbal fără paranoie și implicații violente — așa îl descrie un reporter al revistei „Guerin Sportivo” pe Antonio De Falchi, bătut pînă la moarte de fanatici.

Ce poate face fotbalul în fața atîtor atentate perid sofisticate? Poate doar să se străduiască să „îmblinzească” acest cult al violenței, dar este o operație lungă și cu o reușită îndoielnică. Reporterul revistei sus-amintite se întreabă dacă se poate păzi o zi întreagă un stadion și zonele lui limitrofe. Și tot el răspunde: atunci asasinii ar lovi în altă parte.

Senzația cea mai descurajantă a acestei nenorociri a fotbalului — violența — este neputința pe care o transmite. Inutilitatea cuvîntelor și a apelurilor la rațiune. Nici nu știm dacă mai are rost să invocăm justiția. Antecedentele demonstrează cît de blind sînt pedepsite aceste crime.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

P.S. În fragmentul de scrisoare publicat săptămîina trecută în loc de „aportul” unor antrenori care se vor neapărat activi și eficienți a apărut „aportul” unor adversari ș.a.m.d. Facem cuvenita rectificare cu speranța că tiparul nu ne va mai fi adversar.

Iolanda Balaș:

„Important e să fii deasupra ștachetei“

— Să luăm o zi, de exemplu una din decembrie 1962 !

— Bine, să deschidem caietul la 13 decembrie, 1962. Era joi. La ora 10 am început primul antrenament în sala Plevnei II. Douăzeci de minute de alergare, urmată de exerciții de gimnastică generală, de mobilitate, de lucru la spaliere, de încălzire cu bara de haltere (răsuciri, rotări, aplecări), apoi exerciții cu haltere din ce în ce mai grele, până la 70 de kilograme, în reprize de câte 8 genoflexiuni. Au urmat ridicările pe ladă, când cu un picior, când cu celălalt, de 8 ori, având haltera de 45 de kilograme pe umeri, apoi îndreptări și aplecări de trunchi cu haltera de 60 de kilograme, apoi am făcut exerciții de relaxare la spaliere, și iar genoflexiuni cu haltera pe umeri și sărituri de desprindere cu sandalele îngreunate cu plumb. În final am făcut exerciții de relaxare și alergare ușoară. A urmat prinzul, o scurtă odihnă și apoi am început al doilea antrenament pe aleile Pădurii Băneasa...

— Ajunge, simt că pare că m-a cuprins transpirația. Văd pe fiecare pagină a jurnalului de pregătire desenate cele cinci cercuri. Așa a fost tipărit caietul ?

— Nu ! Pe toate caietele mele de antrenament, în mijlocul paginii, am desenat cu un bănuț cercurile olimpice.

— De ce ?

— Pentru că o victorie olimpică reprezintă apogeul unui sportiv și, implicit, o mare onoare pentru țara sa. Gîndiți-vă că la Comitetul Internațional Olimpic sînt afiliate mai multe țări decît la Organizația Națiunilor Unite. Acolo simți sensul și frumusețea comunicării, a prieteniei, a păcii. Și să triumfi ! Altfelva mai frumos nu-și imaginează nimeni. Nici un record mondial nu poate egala o asemenea bucurie. Și istoria sportului cunoaște mari vedete, sportivi de superclasă

care n-au avut și șansa unei victorii olimpice.

— Vă aduceți aminte fiind ați sărit prima dată la înălțime ?

— Cum să nu. Fiind timișoreană, am avut norocul unui antrenor special. Am locuit în aceeași clădire cu o familie de campioni, e vorba de familia Lupșa, și ea m-a dus pe stadion și, mai târziu, la Electrica, un club care dădea cam trei sferturi din naționala de atletism de atunci. Primele încercări le-am făcut la lungime. Cu 4,60 la 12 ani, am fost nemulțumită, deși ei vedeau în mine o bună săritoare de lungime. Am trecut la alergări, la 60 de metri, la 80 de metri.

— Și cum s-a petrecut „de-țurnarea“ ?

— Știu eu ! A fost o presimțire, o intuiție, a fost și Söter, care atunci, la Timișoara, era campion național. Probabil că privirea mea nu se îndrepta spre orizont, ci sus, spre cer. Abia la 13 ani am sărit la înălțime și am trecut peste 1,40. Un an mai târziu eram în lotul național de juniori. Progresam rapid pentru că începusem să mă descopăr, să mă pasioneze. Așa

se explică de ce am urcat repede, repede. După doi ani și jumătate de la prima săritură eram campioană națională. Steaua mea era pecetluită.

— Ne putem întoarce și la primul record mondial ?

— Da, dar mă gîndesc la început, cînd părinții nu mi-au dat voie. Considerau sportul o pierdere de vreme. Și uneori cînd îi văd și pe alții cum au aceeași atitudine mi se strînge inima. Să-l răpești unui copil calea spre atîtea bucurii, ce nedreptate, ce spirit obtuz.

— Sper că părinții dumneavoastră n-au persistat în interdicție !

— Familia Lupșa, campionul nostru la 100 de metri și ea, deținătoarea recordului la lungime pe atunci au limpezit lucrurile în favoarea sportului.

— Cum a fost doborîrea primului record mondial ?

— În 1956, la Campionatele Internaționale ale României. Tîminte, pentru atunci am făcut legătura cu căderea Bastiliei. Recordul mondial a fost al unei englezoaice, Thelma Hopkins, cu 1,74. Era simbată după amiaza, la un concurs republican. Am sărit 1,75, primul record mondial la atletism adus în România. Am mers la poștă și i-am telefonat mamei. Toată noaptea n-am dormit.

— La ce v-ați gîndit ?

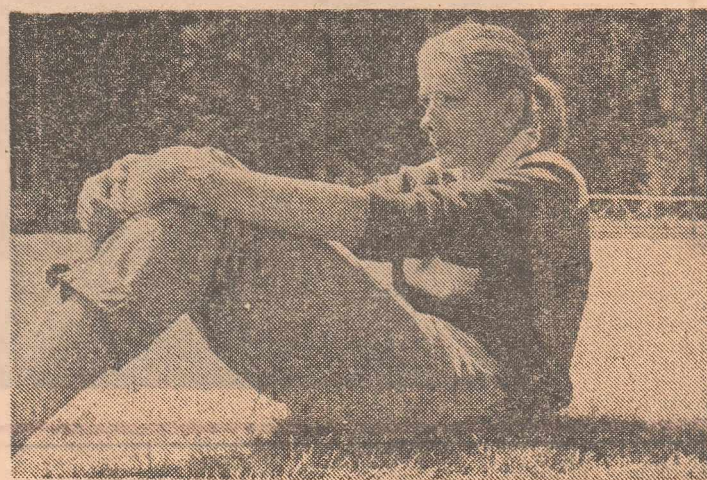
— La următorul record mondial. V-am spus, totdeauna am privit mai sus, am o structură păcătoasă de optimistă incurabilă. La 19 ani visam la laurii supremi, la titlul olimpic, mai ales că, în decembrie, la Melbourne, urmau Jocurile Olimpice.

— Din cite îmi aduc aminte nu...

— E unul din cele mai amarnice episoade din cariera mea de sportiv. De fapt n-au fost decît două, unul la Olimpiada din 1956 și altul la retragere.

(Va urma)

CORNEL NISTORESCU

Relațiile dintre noră și soacra relativ tină, purtînd încă urme de frumusețe, nu erau strănice. Mai întotdeauna mamele băieților le-au găsit tot felul de defecte, reale sau închipuie, nevastelor feciorilor. Cîteodată și invers. Era firesc ca tină noră, de felul ei studiosă, ce folosea majoritatea timpului pentru învățatură, să nu fie la fel maestră în prepararea bucatelor cum era stăpîna casei, pentru care gătitul era o autentică pasiune. În afara nepriceperii în arta culinară, altă „vină“ a economistei era frumusețea ei neobișnuită. „Astea prea frumoase...“ Niciodată soacra nu-și dușese vorbele pînă la capăt. Îi făcea o plăcere tainică să lase agățat așa un fel de semn de întrebare.

Se ivise între timp o împrejurare care o obliga pe soacră să mai releve un defect major al Mionei. „Închipuiți-vă că mîine, nu din plăcere, ci din obligație, trebuie să participăm la nunta Otiliei. Fănel nu poate lipsi de la serviciu. Faza în care se află lucrarea impune prezența lui pe șantier zi și noapte. Bărbatul meu va conduce la piecare. E neomenesc să-l oblig să se uite la alții cum beau“. „Mai ales pentru un degustător de talia lui“, remarcă cu malicie una din prietene. „Unde am vrut să ajung, vă imaginați“ continuă Nicoleta. Buzele i se subțiaseră și mai mult iar luminițele ce-i jucau în ochi, exorimau mai mult răutate ca de obicei. Unei interlocutare ale cărei priviri ex-

primau nedumerire îi răspunse în locul soacrei, cea mai bună prietenă a ei. „Vrea să spună că la întoarcere va avea „plăcerea“ s-o vadă pe noră-sa la volan“. „Ei și ce-i cu asta ?“ se arătă surprinsă în continuare femeia. „Experiență n-are, mă rog, înțeleg, nici n-a avut cînd s-o dobindească, ținu să precizeze fos-

facultate, devenea sigură pe ea, imediat după ce la examene alegea biletul. „Îl va demonstra ea soacrei că nu e chiar așa nepricepută cum o „laudă“ tuturor. După atîta vreme de cînd n-am condus, cum mă voi descurca oare ? Primii km vor fi mai grei, pînă îmi reintru în mină, cum se zice. La început

Triumful tinereții

● Tot înainte ! La Kavacevsti (Bulgaria) echipa de pionieri a României a luat parte la un disputat turneu internațional rezervat formațiilor naționale din țările socialiste. Contrar așteptărilor, pionierii sovietici (prezenți în competiție cu două selecționate) n-au reușit să se impună, ba chiar au rămas la un pas de podiumul de premiere. Jucînd excelent, purtătorii cravatei roșii cu tricolor: Radu Manafi, Mihai Stanciu, Marina Costescu, Francis Nemeth, Marius Zainea și Nadia Mitrică, bine secondată de antrenorul Cristian Ionescu, au totalizat 28,5 puncte ocupînd un loc fruntaș în clasamentul final al întrecerii, care se prezintă astfel : 1. Ungaria 30,5 p, 2. ROMANIA 28,5 p, 3. Cehoslovacia 28 p, 4. U.R.S.S. (I) 25 p, 5. U.R.S.S. (II) 22,5 p, 6. Bulgaria (I) 19 p, 7. Bulgaria (II) 10 p și 8. Bulgaria (III) 4,5 p. Cele mai bune rezultate individuale din echipa noastră le-au realizat : Francis Nemeth 7 p (din tot atîtea posibile — distins cu locul I, fiind singurul autor al unui punctaveraj de 100% din concurs, Marina Costescu 5,5 p — locul I la masa a III-a și Radu Manafi 5 p — locul II la masa I.

● Meciul amical dintre reprezentativele feminine ale României și Bulgariei s-a încheiat cu rezultatul general de 15,5:16,5 în favoarea oaspetelor noastre. Echipa României a fost alcătuită din Margareta Muresan, Gabriela Stanciu, Eugenia Ghinda, Gertrude Baumstark, Mădălina Stroe, Nadejda Mitescu — la seniore și Luminița Radu și Luiza Ionescu — la junioare (antrenori : Șerban Neamtu, Elisabeta Polihroniade și Emil Ungureanu) și a dat replica jucătoarelor bulgare Margarita Voiska, Rumiana Goceva, Vera Peiceva, Rujka Genova, Stefka Savova, Emilia Zlatanova — la seniore și Katrin Aladjova și Silvia Alexieva — la junioare (antrenor Rumen Anghelov). Cel mai bun rezultat al competiției a aparținut junioarei noastre

Luiza Ionescu, autoare a 3,5 puncte din patru posibile. Prescînd un joc de calitate, eleva antrenorului Marcel Iosif a încheiat la egalitate o singură partidă și aceea în compania dublei campioane mondiale Katrin Aladjova, pe care a invins-o, de altfel, în al doilea duel. Să urmărim cum jucătoarea noastră si-a adjudecat victoria în fata proaspetei campioane a lumii de la C.M. din Porto Rico. L. Ionescu — K. Aladjova (apărarea Caro-Kann) 1. e4 c6 2. d4 d5 3. Cc3 d:e4 4. C:e4 Cf6 5. C:f6 g:f6 6. Ce2 Nf5 7. Cg3 Ng6 8. h4 h5 9. Ne2 Cd7 10. c3 Da5 11. a4 00 12. b4 Dc7 13. a5 e5 14. a6 b6 15. 00 e:d4 16. c:d4 Nd6 17. Ne3 Nb4 18. Tc1 f5 19. Nf3 c5 20. Ce2 Cf6 21. Nf4 De7 22. Nb7 Rd7 23. Da4 Re6 24. d5 ! C:d5 25. Dc6 Td6 26. N:d6 D:d6 27. Cf4 ! C:f4 28. Tfel ! și neग्रul a cedat.

● „Cupa Mondială“. La Skelleftea (Suedia) s-a încheiat un nou super-turneu contînd pentru supremația mondială. Cot la cot, cei doi rivali, Garri Kasparov și Anatoli Karpov au acumulat 9,5 puncte din 15 posibile. Ambitia campionului lumii era nu numai aceea de a-l depăși categoric în clasamentul general, dar și aceea de a-l învinge în partida directă. Duelul dintre cei doi „K“ a urmat linia indienei regelui : Karpov — Kasparov 1. d4 Cf6 2. c4 g6 3. Ce3 Ng7 4. e4 d6 5. Cf3 00 6. Ne2 e5 7. 00 Ce6 8. d5 Ce7 9. Cd2 a5 10. a3 Cd7 11. Tb1 f5 12. b4 Rh8 13. f3 Cg8 ! 14. Cb3 a:b4 15. a:b4 Cdf6 16. Nd2 Ch5 17. g3 Chf6 18. Tf2 Ch6 19. Ta1 T:a1 20. D:a1 Cf7 21. Dc1 f4 22 g4 h5 23. h3 Ch7 24. Ne1 Nf6 25. Rg2 Rg7 26. Tf1 Chg5 27. Th1 C:h3 28. T:h3 Cg5 29. Th2 h:g4 30. f:g4 Th8 31. Nh4 f3 32. N:f3 C:f3 33. N:f6 D:f6 34. T:h8 R:h8 35. Rg3 g5 36. Ce2 Rg7 37. Dh1 Cd4 38. Cb:d4 e:d4 39. Dd1 De5 40. Rf3 Df6 41. Rg3 De5 42. Rf3 Df6 și aici a fost consenmată egalitatea. Acest turneu a fost ultimul din etapa de pregătire a lui Karpov în vederea participării începînd cu 2 octombrie la Londra în cadrul meciurilor candidaților. La Londra se vor înfrunta în paralel Karpov — Iusupov și Speelman — Timman, învingătorii urmînd să-și dispute dreptul de salangă la titlul mondial deținut de Kasparov. Meciul pentru titlul de campion al lumii, conform hotărîrilor Congresului FIDE de la Mayaguez (Porto Rico), va avea loc la Lyon (Franța) în anul 1990.

MARGARETA MUREȘAN

Cronica șoselei

Soacra și nora

ta frumusețe. E vorba însă de chemare pentru volan, îi lipsește cu desăvîrșire. De fapt examenele la facultate, diploma, repartiția pentru apartament, ba chiar pentru funcția pe care o ocupă și, nu în ultimul rînd, permisul de conducere le-a obținut, vă imaginați voi cum. S-a priceput să-și valorifice la maximum farmecele personale“. Pe fețele prietenelor se citește jena. Nicoleta folosește momentele de tăcere pentru a trece la alt subiect.

Nunta se apropie de sfîrșit. Un bărbat îmbrăcat într-un fel de frac tale cu solemnitate tortul miresei. Sentimente contradictorii ce se accentuează pe măsura scurgerii timpului o încercău pe tinăra șoferiță. Nerăbdarea de a se vedea în sfîrșit la volan. Apoi va fi liniștită. La fel cum la

voi merge cu viteză mai mică. Drumul nu e aglomerat. Partea proastă e că n-am condus noaptea niciodată, cu excepția celor citeva minute, cu prilejul examenului. Prezența socrului, un om alit de bun, alături de mine îmi va da curaj“. Înșiră mental, unul după altul, argumentele pro și contra. Apoi își imaginează drumul, făcîndu-și planul cum va aborda serpentinele, pantele, urcusurile, cum va proceda la depășiri, cum se va feri de bicicliști, de cei mergînd pe două cărări... Porniră. Nu trecu mult și soacra, adresîndu-se socrului, lansă de fapt o săgeată spre noră-sa. „Dacă mergem tot așa ca după dric, vom ajunge acasă mîine dimineață“. „Al și tu răbdare ca fata să se obișnuiască cu întinericul. Conducerea mașinii e simplă cînd o

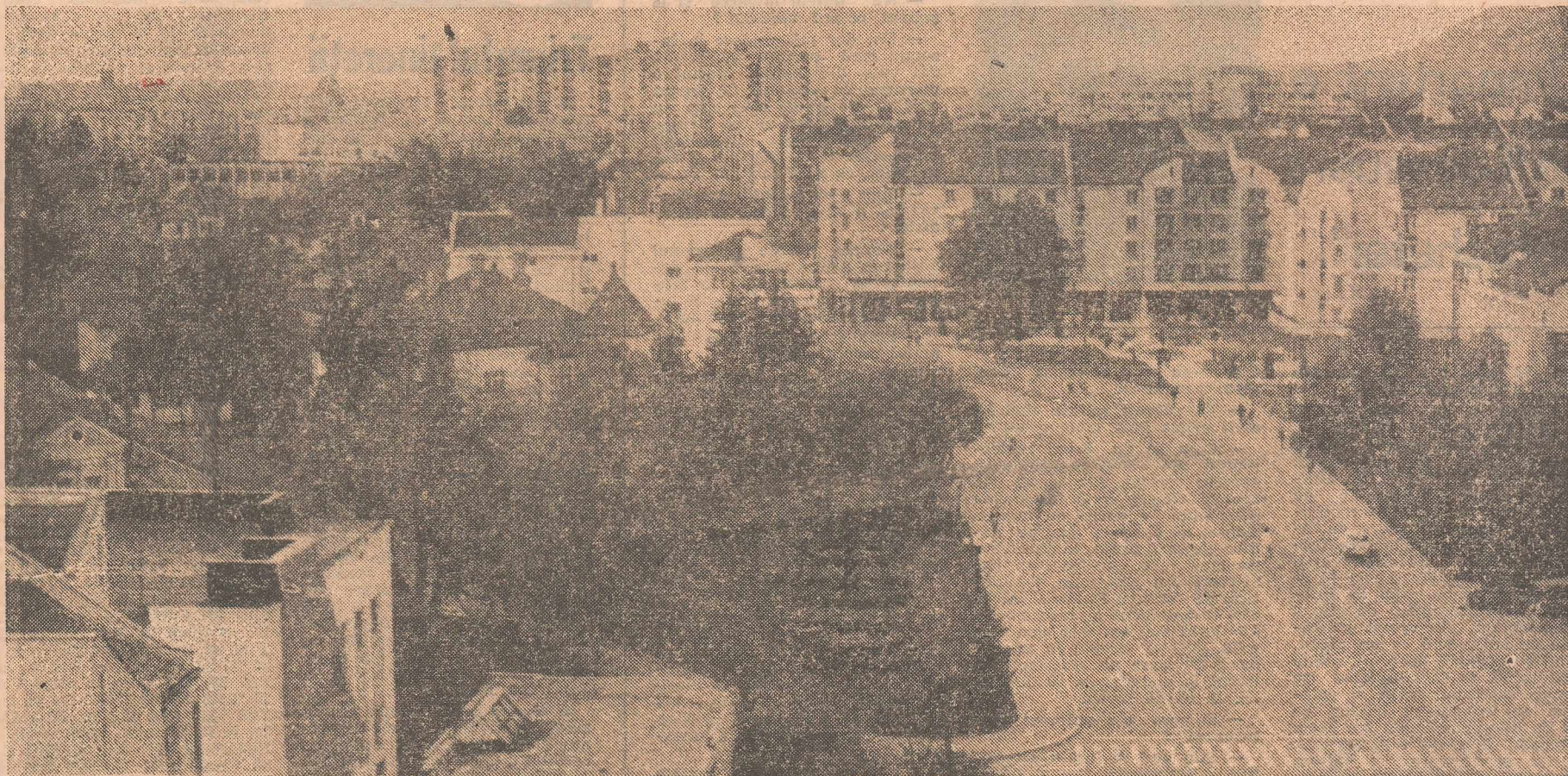
privești de la distanță“. o întepă soțul pe nevastă-sa, la rîndul său. „Mersi, știu că mă consideră o ignorantă, deși tu m-ai împiedicat după ce învățasem să conduc foarte bine, să dau examen. Ți-era frică că o să folosesc și eu mașina“. Tinăra se descurcă bine, sigură pe ea, atentă, trece din timp la incru-

vrut o replică să poată înțepa cu și mai mult venin, în continuare. Rostește sentențios „Ți-aș recomanda mai mult discernămint în asemenea ocazii. Și, spune-le colegilor, să te mai slăbească cu telefoanele acasă. Poate n-ai observat că Fănel suferă din cauza asta. E prea fin însă și nu-ți spune nimic“. Tinăra e un pachet de nervi. E hotărîtă să suporte toate jignirile. Își șterge discret o lacrimă. Tocmai face o depășire. Din față se văd lumini, însă departe. Bărbatul din dreapta parcă trezită brusc din somn, apucă pe neașteptate volanul din mîinile femeii, rotindu-l spre dreapta. Se aud frînele celui din spate scrișînd. Șoferul a evitat să fie acroșat de mașina pilotată de tinăra. Fisticîndu-se, Miona n-a reușit să împiedice intrarea autoturismului în șanț și răsturnarea lui. Intervine și instructorul uneori, dar el știe cînd și cum s-o facă și nici pentru elev acțiunea profesorului nu reprezintă o surpriză. „Probabil că ai sesizat un pericol pe care eu nu l-am deslușit“ remarcă tinăra după accident adresîndu-se socrului. „Nu draga mea. de fapt nu dormeam. Am ascultat „predica“ nevastă-mi dar, ca un las, nu ți-am luat apărarea. Luminițele din față mi s-au părut că se apropie de noi în viteză. M-am gîndit că ești tulburată și nu vei termina cu bine manevra. Vezi terurile și vinățile ne vor trece. Mașina se repară. Sper însă că și Nicoleta a învățat ceva“.

VICTOR BEDA

Ce-i mai mîndru pe la noi...

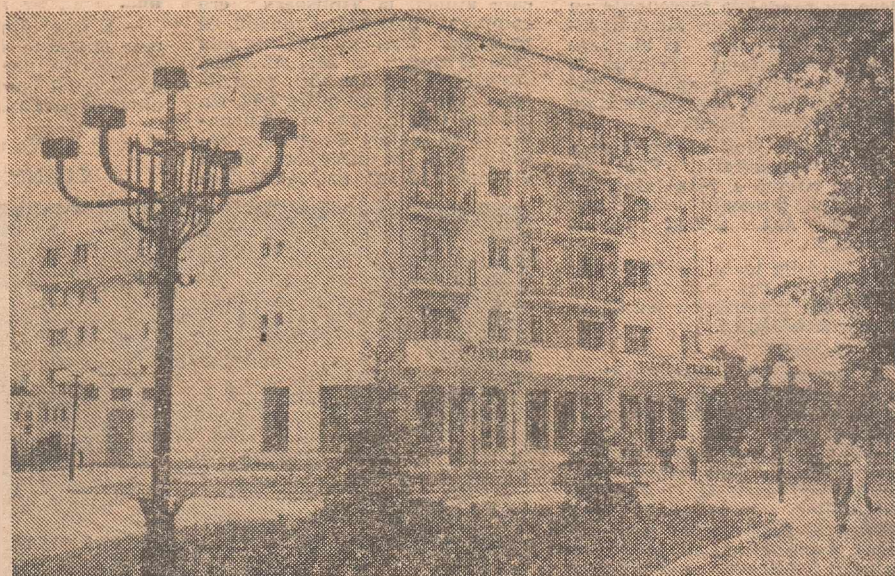
Cronica în imagini

... ne transmite Vasilică Marius
fotoreporterul ziarului

Astfel arată ansamblul
„1 Decembrie” din Bistrița (sus)
Beclean, nouă ipostază (dreapta)

Cupele Europei la fotbal

Așa cum vă este deja cunoscut, în prima manșă din cupele europene la fotbal, echipele noastre au obținut următoarele rezultate :

Steaua – „Fram” Reykjavik 4-0 (2-0)

Dinamo Tirana – Dinamo București
1-0 (0-0)

F.C. Valencia – Victoria București 3-1 (1-0)

F.C. Porto – Flacăra Moreni 2-0 (1-0)

Cum se vede – și-ntr-o apreciere globală – mai puțin decît ne așteptam. Sub acest generic, publicăm în pag. 22 comentarii de la partidele pe care, într-o formă sau alta, le-am urmărit în direct, la fața locului sau din transmisia la radio.

Una din fazele de mare spectacol din
întîlnirea echipei noastre campioane cu
Fram Reykjavik

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, casuța poștală 3 312, cod 71 311. Telefoane : 17 66 10 ; 17 60 20, înterefoare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” – sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.